TUDOR MUŞATESCU

AL OPTULEA PĂCAT

1946

CUPRINS

PERSOANELE 2
ACTUL I 4
ACTUL II 35
ACTUL III 79
TABLOUL I *79*
TABLOUL II *109*

PERSOANELE

Bartolomeu Zălaru, zis *Bică*, codirector al ziarului *Conştiinţa naţională*, organ independent de asanare naţională. Este, aşa cum sunt toţi care au făcut, din presă, tarabă şi din talent, negustorie. Fizicul, arogant şi cinic, ca şi moralul... 45 de ani.

Ştefan Balint, Codirector al aceluiaşi ziar. Fizic distins, care trădează o educaţie îngrijită. Complet opus, din acest punct de vedere, lui Zălaru, care şi-a făcut din mârlănie un blazon şi din lipsă de educaţie, o aristocraţie.

Are în atitudine ceva din liniştea apelor în care zac bulboane. Coleg de şcoală primară şi, mai apoi, de facultate cu Zălaru, are aceeaşi vârstă. Pare mai în etate, Insă, fiindcă e mai distins. Educaţia timpurie, de mic, se cunoaşte în fiinţa sa întreagă. A lui Zălaru, tardivă, s-a localizat numai în bucile obrajilor şi în exuberanţa picioarelor de monument.

Barbu Străjescu, boier în boemă şi boem în boierie. Român la Paris şi parizian în Bucureşti. Prieten din copilărie cu Balint. Azi nu e decât un chibiţ pitoresc pe marginea vieţii altora.

Jean Panţîru, administratorul *Conştiinţei naţionale*, cu toate avantajele şi riscurile meseriei. Inteligent şi când face pe prostul. Iubeşte banii, în primul rând pentru plăcerea de a-i câştiga.

Ilie Borcănescu-Branţ, mare industriaş. A început viaţa desculţ şi-acum – ca să se răzbune – fabrică ghete în serie. Iubeşte viaţa şi toate agrementele ei.

D.D. Diaconu (D.D.D.) reporter la *Conştiinţa naţională*. Tânăr.

Rădan, secretar general la Ministerul de Comerț. 55 de ani.
Duță, fost servitor al familiei Balint. Actualmente, om de serviciu în redacția *Conştiinței naționale*.
Mona, soția lui Balint. Intelectuală din vocație. Feminitatea sa – ultragiată la primul contact cu viața – s-a refulat sub o senină resemnare, ca o comoară care îşi semnalează prezența numai pentru acei care îi pot remarca flăcările albastre. 30 de ani.
Arabella, un rar exemplar de feminitate, grație şi frumusețe. Are strălucirea violentă a diamantului în soare. În contrast cu Mona, a cărei strălucire este interioară, ca a platinei. Onestă, sub o aparență contrarie, duce calvarul propriului său paradox. Inteligența sa este accesorie. 30 de ani.
Titza, Titza, cu „tz”. Fiica lui Borcănescu-Branț. Tovalul ei nativ n-a evoluat încă până la piele, cu toate ingredientele cosmeticii mondiale. Luxoasă până la vulgaritate, ca o chiftea ser, vită cu maioneză, ambițioasă fără control – sub toate parfumurile cu care circulă, îmbibată, în viață – pute iremediabil a pap. 28 de ani, dar minte.
Silvia, stenodactilografă la *Conştiința națională*. Trăieşte din leafă şi din romanele citite.
Mopsul, „Cafegiu”, de la „Cafă Central”.

Acțiunea se petrece la Paris şi în Bucureşti, înainte de cel de-al doilea război mondial.

ACTUL I

La Paris. Un apartament „meuble”. Aşa cum sunt toate aceste apartamente mici, destinate, în special, străinilor. Mobilier vechi, desuet. Fotolii pluşate, un birou (imitaţie de acaju), un telefon interior, în legătură numai cu portarul, un divan acoperit cu un brocard uzat, o masă ovală cu două scaune tapisate – în părţi – o oglindă deasupra unei măsuţe „stil” din cele în forma felioarelor de mandarină (lipită de perete). Un raft-bibliotecă, cu foarte multe cărţi, fără legături de preţ. Se vede că sunt cumpărate de la anticari, şi, mai ales, citite. În vase, flori ieftine. De sezon. (Ne aflăm în iunie.) Pe biroul lui Ştefan, manuscrise, broşuri, imprimate, într-o dezordine care nu supără şi care sugerează o intensă activitate intelectuală. Cu toată diferenţa de stiluri a mobilierului şi lipsa lui de calitate, interiorul acesta are un aspect de ansamblu aproape luxos, datorită detaliilor, care trădează intervenţia gustului perfect şi feminin al Monei. Intrări banale: în fund, uşă care comunică cu exteriorul. Altă uşă, în dreapta, în legătură cu restul apartamentului. O alta, în stânga, spre oficiu. Pe ferestrele deschise, perspectivă, în direcţia Place Blanche, cu aripile celebrului „Moulin Rouge” în prim plan (apartamentul e situat la etajul V). Se văd, de asemenea, numeroase firme şi reclame luminoase, care se vor aprinde la momentul oportun. Direcţia de scenă va distribui mobilierul în legătură cu necesităţile mişcării în scenă. Acţiunea începe către şapte seara. Un acordeon „franţuzesc” cântă, jos, în stradă. *Sur les Boulevards de Barbes à Clich*y. Cortina se ridică foarte încet, pe muzică. Ştefan Balint scrie la birou, îngropat în manuscrise. Se vede că face eforturi ca să vadă bine şi că nu vrea să se

întrerupă din scris, nici măcar ca să aprindă lampa de pe birou. Câteva clipe pauză. Ştefan scrie, acordeonul cântă.

Termină o frază. Îşi ridică ochelarii pe frunte. Lasă stiloul, se duce la fereastră. Se uită în jos, apoi aruncă o monedă în stradă. După câteva clipe, acordeonul se va depărta – firesc – împreună cu melodia, până când va dispărea. Ştefan revine la birou, îşi pune ochelarii la loc şi reia lucrul. De data aceasta, aprinde lampa de birou. O dată cu ea, încep şi se aprindă şi reclamele luminoase, dincolo de ferestre, precum şi chenarul de neon al aripilor de la „Moulin Rouge". Se poate citi „Au paradis", „L'Enfer", „Liberty's Bar", „Moulin Rouge" şi altele, ad libitum. După câteva clipe se aude o bătaie la uşă. Ştefan n-o înregistrează. Bătaia se repetă – crescută – de câteva ori. Fără ca Ştefan, care cunoaşte bătaia, să spună ceva, Barbu intră.

BARBU (*îmbrăcat „din vechi", însă curat şi cu aspect civilizat, sub mizerie. Poartă pălărie „melon", monoclu, mănuşi, baston*): Bună seara, Fănică! Dar ce? Nu sună la uşă când baţi?

ŞTEFAN (*întoarce capul. Amical, lui Barbu*): Un moment, te rog, Barbule! Mai am numai câteva fraze de scris.

BARBU: *Faites, monsieur*! Dă-mi o ţigară.

ŞTEFAN (*un gest către ţigările care se află lângă el, pe birou*): Uite-aici.

BARBU (*se apropie şi ia trei ţigări. Două le pune cu grijă în portţigaret şi una o bagă în gură*): Am luat trei, ca să nu te mai deranjez. (*Aprinde.*) Da, ce scrii?

ŞTEFAN (*scrie mai departe şi nu-i răspunde*).

BARBU (*ca la el acasă. Îşi pune bastonul, mănuşile şi pălăria pe divan. Apoi le ia*): Nu pe divan, că iară mă ceartă Mona. (*Umblă cu lucrurile în braţe, căutând un loc unde să le puie.*) Mă! De toate aveţi voi în casa asta, afară de cuier! (*Un timp.*) Şi nici Mona nu te înşală, ca să mă

pot servi de tine în loc. (*Pune lucrurile pe un fotoliu mai discret, apoi se duce la fereastră şi se reazemă cu spatele spre Ştefan.*) Splendid e Parisul, seara, privit, aşa, de la etajul cinci!... E ca un licurici uriaş, care se aprinde din propria lui substanţă! (*Un timp. Priveşte pe fereastră şi vorbeşte stând cu spatele spre Ştefan.*) Tu nu crezi că există seri exclusiv franţuzeşti? Fiindcă, pentru mine, Franţa, e Parisul. Şi nu numai Franţa. Lumea întreagă e Parisul. Iar restul e numai prefăcătorie şi mască a durerii. Vorba lui Shakespeare, mi se pare... (*Alt timp.*) Mă! Shakespeare ăsta, dacă mai era şi francez, bun băiat ar fi fost! I-aş fi citit şi eu piesele. Aşa, m-am mulţumit numai să i le văd. Promite!... Promite tipul! Dar Mona unde e? (*Alt timp.*) A, da, e la slujbă, că azi e joi şi joia are şi după masă. (*Alt timp.*) Tu îţi dai seama câtă energie electrică consumă viţiul? Ia uite! Numai localuri de noapte peste tot... Sorbona n-are reclamă luminoasă, măcar s-o vedem unde e şi noi, ăştia de umblăm numai noaptea! Să scrie mare: Sorbona! Tu ştii că eu, abia după trei ani de Paris, am aflat unde e?... Dar eu, în fond, n-am venit la Sorbona. Eu am venit numai la Paris... (*Alt timp.*) Pe vremuri, în ţară, aveam un prieten. Băiatul unui mare moşier de lângă noi, care credea că Sorbona e o localitate. S-a dus la gară şi a cerut casierului un bilet pentru Sorbona... Eu, dacă eram în locul casierului, i-aş fi dat un bilet pentru Heidelberg, fiindcă aş fi înţeles că băiatul pleacă la continuarea studiilor în străinătate. (*Vine de la fereastră şi stinge ţigara în scrumiera de pe masă.*) Da' proaste ţigări! De când te-ai apucat de economie? Dacă continui tot aşa, să ştii că mă las de tutun... (*O pauză mică. Se aşază cu faţa la public şi vorbeşte cu Ştefan, care scrie mereu, fără să-l privească.*) Ştii că moneda de doi franci, pe care ai aruncat-o adineauri, în stradă, orbului cu acordeonul, am găsit-o eu? El tot nu vede ce face cu banii. Ce organizaţie socială defectuoasă, domnule! Unii aruncă

banii pe fereastră şi alții râcâie caldarâmul după ei… Mai ai mult?…

ŞTEFAN (*a terminat. Lasă stiloul, satisfăcut*): Gata! (*Începe să siringă foile manuscrisului.*)

BARBU: Bine c-a dat D-zeu, că mă plictiseam!… Tac de-un ceas. Ce-ai scris acolo?

ŞTEFAN: Un articol de probă pentru *Le Temps*.

BARBU: *Il etait temps* s-ajungi şi-acolo…

ŞTEFAN: Nu ştiu dacă, totuşi, o să mă angajeze piuă la urmă!

BARBU: De ce? Că ăştia angajează, câteodată şi gazetari de talent.

ŞTEFAN: Da, dar francezi… Am impresia că se vor lua măsuri speciale în privința muncii străinilor în Franța.

BARBU: Nu mă simt vizat…

ŞTEFAN: Eu, da. Şi nu mi-ar conveni deloc.

BARBU: Satură-te să mai munceşti…

ŞTEFAN: De! (*Cu un surâs.*) Eu n-am latifundiile tale.

BARBU: Ce să-ți fac dacă tu, ca atâția alții, vrei să faci avere în țările lipsite de organizație pentru asta? Spania, *mon cher!* Spania e singura țară organizată pentru latifundii! Fiecare om poate să aibă acolo câte castele vrea… Şi nici impozit pe clădiri nu plăteşte.

ŞTEFAN: Ba eu, în cazul când n-o să mai pot trăi aci, m-am gândit să mă întorc în țară.

BARBU (*serios dintr-odată*): Tu? (*Un timp.*) Şi tu?

ŞTEFAN: Ce vrei să fac?

BARBU: Sper că n-ai evadat din țară, în plină glorie şi tinerețe, când începuseşi să te afirmi şi puteai s-ajungi orice, ca să te' întorci, acuma – bătrân şi anonim – în țara pe care ai ştiut s-o renegi la timp.

ŞTEFAN: Eu nu mi-am renegat niciodată țara, te-nşeli. M-au scârbit numai oamenii ei, într-un moment anume… Pe ei i-am lăsat acolo şi, țara am luat-o cu mine…

BARBU: În geamantan?…

ŞTEFAN: În inimă…

BARBU: Lăsați, vă rog! Cunoaştem teoria!…

ŞTEFAN: Nu, nu!… E aşa cum spun eu. În 1918, când m-am întors de pe front, singur, sălbăticit de tranşee, cu gustul acela de pământ crud în gură – pe care numai cine l-a muşcat amestecat cu sângele lui îl cunoaşte – am găsit o altă lume, o altă morală, o altă viață, în târgurile pe care le visam – devastați de dor – în zilele fără dimensiuni ale războiului… (*Îşi aprinde o țigară, după ce îi oferă şi lui Barbu.*) Marna murise între timp, în oraşul ei de provincie, între icoane şi fotografii de familie. Creditorii îi vânduseră casa şi locuia, fără să ştiu eu, într-o margine de mahala… Mama! Sfânta aceea în rochie de tafta, aruncată, aci, dintre florile ei, ca o buruiană. Femeia aceea, pentru care viața n-a fost decât o carte din care ini-a citit numai pasajele frumoase, care m-a învățat să iubesc or menii, munca, adevărul, dreptatea, fusese îngropată, din subscripție publică, cu pataşca primăriei! Murise de mizerie, o dată cu ultimul inel dispărut de pe degetele ei uscate.

BĂRBU: Inelele mamei, tata, mai practic, le-a pierdut la cărți.

ŞTEFAN: Din ultima soldă de demobilizat, i-am împrejmuit mormântul, să nu i-l ciugulească orătăniile şi am venit la Bucureşti. Ce să fac? De ce să mă apuc întâi? Aveam o licență neterminată şi un suflet în care vibrau toate elanurile. Țară nouă, mi-am zis! Are nevoie de oameni noi. De idei generoase, de energii proaspete. Erau atâtea de făcut în țara asta cu rănile încă neînchegate! Cei vii, cei rămaşi pe marginea celor opt sute de mii de morminte, pe care se sprijinea — sonor — unitatea națională, aveau nevoie de îndemnuri oneste, de sfaturi cumpătate, sufletele aveau nevoie de inimi, brațele, de forță, capetele, de minți. Marile prefaceri sociale îşi făceau apariția logică. Trebuiau oameni care să ştie să aleagă. Țăranii şi muncitorii – betonul acesta etern şi viu al nației – avea nevoie de ingineri care să ştie să-l toarne

şi să-l armeze în tipare definitive. Aveam destulă putere de muncă, destulă pregătire, destulă încredere în mine, ca să mă înrolez în lupta păcii, care este mai grea decât a războiului, fiindcă ea trebuie să clădească din ruine, să puie viaţă pe moarte şi cuvânt pe buzele viitorului. Mi-am terminat studiile şi-am început să lupt. Am scris, am vorbit, m-am zbătut! Zile! Ani! N-am vrut să m-alătur niciunei „ideologii" din cele grămădite sub pozele şefilor, în manifestele electorale. Ideologia mea era „omul", ţara şi binele ei. Am înţeles să rămân robul propriului meu ideal: al muncii şi pâinii pentru toţi, al selecţiei prin valoare, al libertăţii tuturora şi al unei dreptăţi sociale fără baliverne de stil. Şi-atunci, între mine şi ţară, s-a ridicat, – ca o matahală călcată pe coadă – impostura! Dezmăţul demagogiei aiurea mulţimile. Din urnele neruşinării şi ale corupţiei, ieşeau paiaţele, ca maimuţoii din cutiile cu surprize. Toate piepturile în care băteau pumnii convingerilor de moment, sunau a gol. Unde erau inimile? Necroforii războiului apăreau, graşi, din morminte! Toate stârvurile morale înviau exaltându-şi putoarea la lumina zilei, în luxură şi desfrâu. Briganzii războiului îşi socoteau beneficiile în faţa nemâncaţilor. Tâlharii circulau, liberi, în odăjdiile meseriei. Corupţia era mai mare decât harta ţării. Emigra, în valize diplomatice. Toţi imbecilii slujeau – la altare improvizate – ca preoţii pe front. Un vânt de pierzanie scutura conştiinţele, ca frunzele toamna. Fumul tuturor ticăloşiilor se înălţa, drept, spre cer, ca o jertfă primită. Ce mai puteam face, eu şi alţii ca mine? Să renunţăm? Să capitulăm? Generoase, puşcăriile ne întindeau braţele! Eu am ales exilul voluntar.

BARBU: Ca peste cincisprezece ani să vrei să te întorci pocăit.

ŞTEFAN: Acuma mă întorc ca un simplu particular. Fără veleităţi, fără ambiţii şi – mai ales – fără niciun ideal.

BARBU: Tu, care-ai fost „steaua" unei generaţii? Păi n-am

făcut eu mai bine că am plecat înaintea ta? Că am rămas anonim de la început? Un prieten mi-a procurat biletul de tren. Un altul, valiza. Mi-au dat toți câte ceva, ca să scape de mine… Le era teamă c-o să-i „tapez" toată viața. Când am ajuns la Paris, am făcut primul gest de curaj din viața mea. Am furat un corn din mâna unui copil. I l-am smuls de la gură. Că nu mâncasem de două zile, mă! Tu nu ştii ce e aia foamea boierului? Are şi o rezonanță psihologică, pe lângă chinul vulgar al cărnii. Şi-aia doare mai rău!

ŞTEFAN: Pentru mine e un mister cum ai putut trăi tu la Paris…

BARBU: Şi pentru mine a fost unul la început. Nu ştiam să fac nimic. Nicio meserie… în primul rând, mi-am vândut ornamentele: ceasul, inelul, portțigaretul de aur… Pe urmă a trebuit să încep să muncesc. Aveam două mâini, trebuia să n a hrănesc cu ele: m-am apucat de bridge… Am dat lecții… Cărțile de joc creează mai repede „relațiuni" decât cele de citit. Eram invitat în familii, la cluburi… Blazonul meu făcea impresie. „Le prince Barbu" era primit peste tot. Dansator bun, frecventam ceaiurile dansante… Dansam un „shimmy" cu gazda şi îmi făceam suma, pentru trei zile, la bufet. Pe urmă, s-au schimbat vremurile… A început inflația de prinți străini. Din patru inşi, la o masă de *bridge*, doi – cel puțin - aveau blazon cu paşaport Nansen. Lecții de *bridge* numai lua nimeni. Toți deveniseră profesori. Ceaiurile dansante, din familii, se mutaseră la cabaret, direct. Cu mamă, cu tată, cu fată, cu tot. Bufetul devenise inaccesibil. Era contra cost. Afacerile melc mergeau în derută. Cravatele începuseră să se taie la nod; anii să se simtă la chelie… Odată, îmi aduc aminte, am fost într-o „deşă" atât de mare, că, opt zile, n-am putut să-mi cumpăr monoclul care mi se spărsese. A noua zi, în disperare de cauză, am pus geamul de la ceas la ochi. Şi, fiindcă aveam din nou monoclu, am fost invitat iarăşi la masă. În seara aceea

chiar. A rămas de pomină pofta mea de mâncare din seara de atunci. (*Fără să glumească.*) Şi-acuma, când îmi aduc aminte, mă jenez faţă de mine însumi. Şaizeci de stridii, mă, dintr-o sută, câte erau pentru toată masa. Eh! Dar, totuşi, aşa nu mai mergea!... Cu timpul, lumea mă invita numai la băutură, noaptea, în cabarete. Toţi mă credeau mâncat, ca şi ei, fără să bănuiască că, de la cafea cu lapte fără corn, trec direct la whisky şi şampanie. „Le prince Barbu" era totdeauna amuzant la o masă de imbecili, pe care îi mâncau banii la subţioară, ca puricii...

ŞTEFAN: Prin urmare, erai de meserie invitat.

BARBU: Seara! Trebuia, însă, să-mi găsesc şi o meserie de ziuă.

ŞTEFAN: Parcă spuneai odată c-ai fost şi chelner.

BARBU: Da! M-au enervat însă clienţii, că nu ştiau să mănânce şi am demisionat. Am fost şi pianist într-un cinematograf... M-a curăţat filmul sonor... Am fost misit la bursă... *Je suis sorti, la bourse vide*... în cele din urmă, m-am făcut prestidigitator într-un cabaret de suburbie... Şi-aici m-a păscut însă ghinionul... în seara premierei, am făcut sugiu la deget şi mi-a scăpat jobenul cu porumbei în public... Contractul mi-a fost reziliat, în aplauzele sălii. În sfârşit, într-o zi, mi-am găsit meseria care îmi convenea... Mă aflam în Gara de Est. Mă dusesem să văd marile exprese venind şi plecând...

ŞTEFAN: E şi ăsta un fel de a călători...

BARBU: În seara aceea, am văzut sosind, la peron, cel dintâi vagon direct Bucureşti-Paris. Aş minţi dacă n-aş recunoaşte că am avut un pic de emoţie... în definitiv, vagonul ăsta trecuse pe sub podurile Gării de Nord. Se găsea în el vin şi ţigări româneşti. Şi români... Când s-a golit vagonul, m-am urcat să-l vizitez... Mai rămăsese acolo un singur pasager. Un om mărunţel, dezorientat, între două geamantane noi şi un termos de turist. Venea pentru prima dată la Paris, să consulte o celebritate

medicală. Avea un canceraş la creier şi, în țară, îl tratase de apendicită. Omulețul mi-a cerut câteva lămuriri. I le-am dat. Seara am mâncat împreună. A doua zi, la fel. O lună, cât a stat, n-am cheltuit nicio centimă şi am trăit împărăteşte. Noua mea ocupație era o realitate. Descoperisem „românii la Paris". De atunci, precum ştii, am trăit din ei şi – slavă Domnului – am dus-o bine… îmi pierd, însă, prea mult timp cu tine. Ce să fac dacă țin la tine? Tu eşti singurul meu prieten, de totdeauna.

ŞTEFAN: E o mare răspundere pentru mine…

BARBU: Amândoi suntem deştepți… deşi cu inteligențe deosebite… A ta destructivă… A mea, inventivă. Imbecilii îmi zic ratat. Ratat, de la ce? Eu am vrut să ajung, în viață, un singur lucru. Să fiu liber… Şi asta am izbutit-o cu prisosință.

ŞTEFAN: Deci eşti mai repede un parvenit decât un ratat?

BARBU: Să ştii tu! Sunt liber! Ca o bălărie, care trăieşte – între cer şi pământ – pe acest imens şi insalubru loc viran, care este viața. Voi, oamenii organizați, oamenii care mai credeți încă în ceva, aveți griji, aveți nelinişti… Sunteți proprii voştri sclavi… Iacătă! E destul un alineat, într-un text de lege, pentru ca tot rostul tău de-aici să se clatine şi convingerile pentru care te-ai sacrificat în tinerețe, să rămână simple amintiri personale. Ce-o să faci în țară?

ŞTEFAN: O să găsesc ceva de făcut.

BAKBU: Măăă!… Generația ta a parvenit de mult. A şi terminat să facă puşcărie. N-ai citit în gazete? Foarte puțini îşi mai aşteaptă rândul. Tu ai rămas pe loc. Ei au făcut politică, averi, şi-au creat glorii şi dinastii.

ŞTEFAN: Probabil c-o să-mi iau o catedră într-un oraş de provincie.

BARBU: Te şi văd peste câțiva ani: cu poreclă, cu genunchi la pantaloni, cu ochelarii plesnind de dioptrii – explicând romantismul francez unor măgari care strivesc muştele pe pupitre, cu gândul la mingile de fotbal şi la copitele de

cai… Asta ai visat să ajungi tu? Apucă-te cel puțin de gazetărie. Ai experiență. Ai talent. Uite la Bică!… Şi-a făcut drum. Cu coatele, cu tocul, dar şi-a făcut. Din Codică Paraschiv – fundul clasei şi urma catalogului – a ajuns astăzi Bartolomeu Zălaru, „temutul polemist” național.

ŞTEFAN: Bică nu scrie rău…

BARBU: Tu scrii mai bine…

ŞTEFAN: Şi metodele sunt diferite… El atacă, eu argumentez. Şi obiectivele: el face politică, eu fac gazetărie… Ori, în polemică, argumentul e un impediment. Nu contează decât invectiva.

BARBU: Numai polemica e rentabilă.

ŞTEFAN: Cred că Zălaru e de bună-credință. I-am urmărit câteva campanii. Toate au fost îndreptățite.

BARBU: A ştiut să-şi aleagă „oamenii”.

ŞTEFAN: Şi ăsta e un talent…

BARBU: La noi în țară, polemiştii numai de material nu se pot plânge. Unde bagi mâna, scoți un subiect de guler.

ŞTEFAN: Eu am cu totul alte idei despre rolul presei într-un stat! (*Se uită la ceas.*) Şapte jumătate. Trebuie să mă duc la redacție să duc articolul. Mergi cu mine?

BARBU: Decât să te aştept pe la uşi, prefer să te aştept aici, într-un fotoliu…

ŞTEFAN: Trebuie să vină şi Mona acasă. (*Îşi strânge articolul şi îl bagă într-o servietă.*) Nu-i spune încă nimic despre ce-am vorbit. Mona, ca şi tine, e hotărâtă să murim aici…

BARBU: Mai lasă-mi câteva țigări, că nu umblu la „rezervă”.

ŞTEFAN: Sunt în cutie câte vrei (*Cu un surâs.*) Dar ce? Iar eşti pe geantă?

BARBU: Nu! Dar, deseară am invitat o femeie la masă şi sunt cu lista civilă la țanc.

ŞTEFAN: Ai nevoie de ceva? Un mic balon de oxigen, pentru prelungirea dineului?

BARBU: Nu, merci... Adică poți să-mi dai dacă ții tu...

ŞTEFAN (*îi dă un bilet de 50 de franci*): Deocamdată, ține tu...

BARBU (*punând banii în porte-feuilles*): Şi mă treci în cont curent, nu la arierate... Şi cumpără şi un pachet de „Gitane" în contul meu...

ŞTEFAN: S-a făcut!... (*Trece în dormitor, de unde îşi ia pălăria cu care revine pe cap. E o pălărie mare, „Montmartre", care se potriveşte cu cravata lavalieră.*) A toute a l'heure mon vieux (*iese.*)

BARBU: Au revoir, sais-tu! (*Se duce la birou şi se serveşte, c-o țigară. Frunzăreşte prin manuscrise, uitându-se, în treacăt, la conținutul lor. Apoi iese în dreapta şi revine c-o perie de cap, un pieptene, pudră etc. Îşi pune batista la gât, ca un şervet, se pudrează şi se piaptănă în oglindă. Duce lucrurile la loc. Revine, la marginea unei perdele de la fereastră şi îşi lustruieşte ghetele cu ea. Se aude o bătaie în uşa de la intrare.*) Intră!

ARABELLA (*deschide uşa încet şi rămâne în cadrul ei, o clipă*): Bună seara!...

BARBU (*agreabil surprins*): Arabella!... (*O întâmpină vesel.*) Când te-ai întors la Paris? (*Îi sărută mâna.*)

ARABELLA: Azi-dimineață. Şi primul drum, precum vezi, îl fac aici...

BARBU: Ştefan a plecat de două minute.

ARABELLA: Portăreasa mi-a spus că e sus...

BARBU: Probabil că, în timp ce urcai cu liftul, el cobora pe scară...

ARABELLA (*privind în sus*): Vasăzică, nu s-a schimbat nimic în patru luni de când lipsesc. Nici chiar tu! Aci te-am lăsat, aci te găsesc.

BARBU: Te asigur că, în timpul ăsta, am fost de câteva ori şi pe-acasă. Să mă schimb...

ARABELLA (*privindu-l cu afecțiune*): Eşti neschimbat, totuşi, Bărbuleț... (*Se aşază.*)

BARBU: Tu, în schimb, eşti de nerecunoscut. Te-ai făcut şi

mai frumoasă…

ARABELLA: Şi tu şi mai galant!… (*Scoate un portțigaret fin.*) Ce faceți voi? (*Oferă lui Barbu.*)

BARBU: Spune-mi întâi ce mai faci tu?

ARABELLA (*un gest către țigări*): Argentiniene!

BARBU (*se serveşte, îi dă foc*): Te pomeneşti că vii chiar din Argentina…

ARABELLA: Exact…

BARBU: Plecaseşi parcă în Italia?

ARABELLA: Acolo am stat numai două săptămâni. La San-Remo! Apoi m-am dus la Monte-Carlo. Pe urmă, la Baden bei Wien…

BARBU: Am înțeles! Din cazinou în cazinou… Şi rezultatul?

ARABELLA: Am plecat în Argentina cu o trupă de teatru vieneză care întreprindea un turneu în America de Sud.

BARBU: Şi-ai jucat?

ARABELLA: La toate cazinourile care mi-au ieşit în drum.

BARBU: Nu! Te întrebam dacă ai jucat teatru.

ARABELLA: Era cât pe-aci! Directorul trupei se încăpățânase să mă convingă să mă fac actriță. Eram invitata lui…

BARBU (*cu subînțeles*): A, da?

ARABELLA: Da, dar fără niciun gând ascuns. Ne-am împrietenit la Monte-Carlo, la masa de joc. Nu zic că nu era îndrăgostit de mine. Mai trebuia însă să fiu şi eu de el… Ori eu am rămas tot cum mă ştii. Aceeaşi femeie incapabilă să fac din dragoste o carieră. Şi nici măcar un amuzament… La Buenos-Aires m-am despărțit de trupă. Am rămas să-mi încerc norocul la ruletă. Mai aveam jumătate din bijuterii intacte… (Cu un surâs.) Cine ştie ce argentiniene picante le-or fi purtând acuma…

BARBU: Te-ai curățat?

ARABELLA: La os…

BARBU: Şi n-ai găsit tu nicio posibilitate să te refaci?

ARABELLA: Din ultimele resurse, mi-am luat biletul de vapor şi iată-mă. Mai am câteva rezerve, aci, la bancă.

Cât să-mi ajungă să mă întorc în țară…

BARBU: Şi tu vrei să te întorci în țară? Dar ce v-a găsit, dragă, pe toți? Până la urmă, o să rămân singurul român din Franța! Eu şi cu Banul Mărăcine…

ARABELLA: De ce? Şi Ştefan vrea să se întoarcă?

BARBU: Da! Noroc că nevastă-sa e contra.

ARABELLA (*lovită în plin*): Care nevastă-sa?

BARBU (*nedumerit*): Ce? Tu nu ştii că s-a însurat?

ARABELLA (*impresionată, căutând să se stăpânească*): Ştefan? Nu! Nu ştiam.

BARBU: Mi-a spus că ți-a scris în Italia!…

ARABELLA: N-am primit nimic.

BARBU: Probabil că nu te-a mai ajuns scrisoarea din urmă. Da, dragă! A făcut şi această ultimă prostie.

ARABELLA: Când?

BARBU: Acum trei luni…

ARABELLA: Vasăzică, la o lună după plecarea mea… Atât de puțin i-a trebuit ca să mă uite?

BARBU: Nu trebuia să pleci…

ARABELLA: Am plecat ca să mă verific şi să-i las şi lui timpul s-o facă…

BARBU: În dragoste, verificările astea nu sunt bune niciodată. Dragostea o fi ea în partidă dublă, dar nu e contabilitate.

ARABELLA: Ştefan nu mi-a spus niciodată că mă iubeşte.

BARBU: în schimb, mi-o spunea mie de-o sută de ori pe zi.

ARABELLA: Nu era suficient.

BARBU: Şi tu nu ştiai?

ARABELLA: Aveam impresia că ghicesc în el un sentiment deosebit, puternic… Că am găsit, în sfârşit, dragostea pe care o presimțeam, pe care o aşteptam. Fiindcă eu n-am iubit niciodată, Barbule. Prima mea căsătorie a fost şi prima mea decepție sentimentală. În viața soțului meu eu n-am fost decât un obiect de lux şi de agrement… Mă trata ca pe o amantă. Ori eu vream să fiu soție…

BARBU: Eşti prima femeie pe care o aud plângându-se de

asta. În general, femeile se plâng că sunt tratate în căsnicie numai ca nişte neveste.

ARABELLA: Fiindcă le tratează aşa tocmai în clipele în care ar vrea să se simtă amante. Căsătoria este, înainte de toate, o chestiune de umoare…

BARBU: De umor numai.

ARABELLA: Asta e o părere de celibatar.

BARBU: Păi, fiindcă eram de părerea asta, am rămas celibatar.

ARABELLA: Sper că Ştefan nu s-a căsătorit după perceptele tale.

BARBU: Nuuu! El şi-aici a trebuit să fie original. S-a căsătorit din filantropie.

ARABELLA: N-o iubeşte?

BARBU: Singura femeie, pe care a iubit-o cu adevărat, eşti tu. Şi sunt convins că te iubeşte şi azi.

ARABELLA: Şi, ca să mi-o dovedească şi mai bine, s-a însurat.

BARBU: S-a însurat ca să se constrângă să renunțe la tine. El nu e omul care să-şi înşele nevasta, nici măcar moralmente…

ARABELLA: Nu înțeleg însă de ce trebuia să renunțe la mine?

BARBU: Fiindcă era convins că nu te merită. Modestia lui îl împiedica să te râvnească. Frumusețea şi strălucirea ta, îl făceau să fie convins că tu eşti destinată unei existențe pe care el nu ți-o putea da. Lui Ştefan i-a fost teamă de risc. Tu erai pentru el, ceea ce e jocul pentru tine. A preferat să te piardă, pentru că te iubea prea mult. Ăsta e adevărul.

ARABELLA: Să-mi fi spus măcar că mă iubeşte! Mi-ar fi fost destul din partea lui. Restul m-ar fi privit pe mine.

BARBU: Tu l-ai iubit?

ARABELLA: Cred că aş fi putut să-l iubesc ca pe nimeni altul. În călătoria asta, gândul lui m-a urmărit tot timpul. M-a apărat chiar de unele tentații, prea mari ca

să le fi putut rezista singură. De aceea m-am şi întors la Paris… Mi-a fost dor de Ştefan. (*Un timp.*) Şi cu cine s-a căsătorit?

BARBU: Cu o profesoară de matematici, Mona Băjenaru.

ARABELLA: Trebuie să fie foarte frumoasă…

BARBU: Distinsă, mai repede.

ARABELLA: Tânără?

BARBU: Spre treizeci…

ARABELLA: Probabil că e foarte bogată…

BARBU: Bogată lipită pământului…

ARABELLA: S-a îndrăgostit de ea?

BARBU: Nici măcar atât.

ARABELLA: Atunci, de ce-a luat-o?

BARBU (*foarte serios*): Fiindcă a înşelat-o un bărbat.

ARABELLA: A mai fost măritată?

BARBU: Nu! L-a iubit fără măsuri de prevedere. Dramă obişnuită. Iubea… s-a dat. Când i-a spus că „dragostea lor a rodit”, tipul a dispărut fără urmă, iar Mona, după o scurtă şi prematură trecere printr-o clinică de maternitate – gonită şi blestemată de părinți – a fugit la Paris, ca să-şi spele ruşinea în Sena!

ARABELLA: S-a aruncat în Sena?

BARBU: Cum era să aibă Ştefan atâta noroc? L-a cunoscut pe el, în Parc Monceau. Alergaseră amândoi, din direcții opuse, să ridice un copilaş căzut în urma cercului. Copilul s-a ridicat singur şi, în schimb, ei au căzut unul în brațele celuilalt. În seara aceea am mâncat prima dată câteşitrei. Pe urmă au început să mănânce în doi… Pe mine mă evitau… Ziua, rătăceau pe cheiuri. Noaptea, vorbeau. Îi găseam dimineața în fotolii, negri de fum, lângă mormanele de mucuri…

ARABELLA: Dragoste cerebrală!…

BARBU: Într-o noapte de-asta, cerebrală, Mona i-a spus „povestea vieții ei”. A doua zi, hotărârea lui era luată. Mona trebuia salvată de la moartea morală care o pândea. Trebuia să i se redea încrederea în viața care o

izbise atât de nedrept şi de violent. Era un act de umanitate, de o superioară înțelegere, care nu putea lăsa indiferent pe un om ca el. Rezultatul? Peste o săptămână, eram martor la căsătoria civilă.

ARABELLA: Şi Mona ştie de ce s-a însurat Ştefan cu ea?

BARBU: E prea inteligentă ca să nu bănuiască. Cred că, mai repede decât o căsnicie, ei au făcut o asociație de ajutor mutual. Ca orbul şi ologul din poveste. Doi mutilați morali.

ARVBELLA: îmi pare rău de Ştefan.

BARBU: Trăiesc foarte bine împreună. Câştigă şi ea, că e funcționară la o mare societate. El, cu gazetăria şi cu agenția lui de presă!... Şi-apoi, cu toată antipatia pe care o am pentru Mona, în calitatea ei de soție, trebuie să recunosc că e o ființă deosebită. Prezența ei în casă e ca un fel de aer curat. Ştefan e idolul ei! Nu trăieşte decât pentru mulțumirea lui pe care face toate eforturile să i-o asigure.

ARABELLA: Probabil că e un mod de a-şi arăta recunoştința.

BARBU: Despre viața ei dinainte nu se pomeneşte nimic. Eu ce mai gafez câteodată... (*Un timp.*) Am impresia că, femeia asta, printr-o nemaipomenită virginitate morală, a izbutit să-şi refacă – în ochii lui – o a doua feciorie fizică.

ARABELLA: în cazul ăsta, Ştefan are toate motivele să fie fericit. Până la un punct, îl înțeleg.

BARBU: De la punctul ăsta înainte nu-l mai înțeleg nici eu.

ARABELLA: Care punct?

BARBU: Ăla de care-ai spus tu...

ARABELLA: Crezi că ne-am gândit la acelaşi lucru?

BARBU: N-are nicio importanță. Totul e că suntem de acord.

ARABELLA (*ca să schimbe vorba*): Şi tu ce mai faci, Bărbuleț?

BARBU: Din când în când, câte-o criză de angină de piept, încolo, tot ce ştii.

ARABELLA: Şi Parisul nostru ce mai face?

BARBU: Ce să facă? Rataţi în fiecare zi şi, din când în când, câte-un geniu…

ARABELLA: Mi-era aşa un dor de el…

BARBU: De-aia vrei să te întorci în ţară.

ARABELLA: Mai am o casă de vânzare la Constanţa şi vreo 200 de pogoane de pământ în Teleorman. Pe urmă, mă întorc la Monte-Carlo.

BARBU: O să faci pământul praf şi casa moloz…

ARABELLA: E singura mea slăbiciune…

BARBU: Tare slăbiciune! Păstrează-ţi pământul, fetiţo! Să-l ai pentru remmy cu pietre, la bătrâneţe… (*Un timp.*) Ştii că eu – în viaţa mea – n-am avut niciun strop de pământ. Nici măcar într-o glastră de flori…

ARABELLA: Ai avut în schimb o mie de pogoane de suflet.

BARBU: Da, dar nu rentează. Tot ce semăn pe ele culeg alţii… Vrei să-mi oferi o ţigară argentiniană?

ARABELLA (*îi oferă*): Şi dacă îţi ofer cutia întreagă, te superi?

BARBU: Da! Fiindcă lipsesc câteva ţigări din ea. (*O ia.*)

MONA (*intră. E simplu şi cu multă distincţie îmbrăcată; e cu pălăria în mină şi cu o servietă la subţioară. Când vede pe Arabella, rămâne o clipă surprinsă, apoi vine spre ed cu un surâs amabil şi nepreFăcut*): Bună seara!…

BARBU (*arătând pe Mona*): Doamna Mona Balint… (*Arătând pe Arabella*): Doamna Arabella Elian…

MONA (*la auzul numelui, a tresărit. Întinde mina Arabellei, cu bucurie sinceră*): O! îmi pare bine, coniţă, că în sfârşit am şi eu plăcerea să te cunosc. Ştefan mi-a vorbit atât de mult şi frumos de d-ta!

ARABELLA: Am fost foarte buni prieteni.

MONA (*lasă servieta şi pălăria pe-o mobilă*): Aţi fost? Cred că sunteţi încă. Şi, prietenii lui Ştefan sunt şi prietenii mei… Dacă acceptă, bineînţeles. Dar de ce staţi pe întuneric?

ARABELLA (*glumind*): Vreau să întârziez cât mai mult clipa

până să-mi vadă Barbu ridurile de la ochi.

MONA (*aprinde lampa de plafon şi vine lângă ea*): Ridurile? Nu se vede niciun rid.

ARABELLA: Se simt, însă, pe sub fard.

MONA: Dar nu eşti fardată aproape deloc.

ARABELLA: Eşti dumneata drăguță…

MONA: Şi dumneata frumoasă…

ARABELLA: E ca şi cum un om foarte inteligent i-ar spune altuia că e deştept.

BARBU: Dar de ce nu vă faceți voi nițele complimente? (*Monei, care s-a aşezat Ungă Arabella, pe care o priveşte cu mare curiozitate, fără şi fie nicio clipă însă, indiscretă sau rău-crescută*): Vrei o țigară? Argentiniană… (*Îi oferă din cutia „lui”.*) Aduse direct de la sursă.

MONA (*Arabellei*): Mulțumesc…

BARBU: De ce ei când îți ofer eu?

MOJIA: Am mulțumit, direct, sursei…

BARBU (*oferă şi Arabellei şi le dă foc*).

MONA: Ştiu că ai fost în Italia.

ARABELLA: Am plecat în Italia şi am ajuns în America de Sud. Am făcut un „mic détour”.

MONA: Ştefan era foarte nemulțumit că nu primeşte nicio veste de la d-ta. Ar fi vrut să-ți anunțe căsătoria noastră şi nu ştia unde.

ARABELIA (*gafa*): Scrisoarea pe care mi-a trimis-o n-am primit-o…

MONA (*se face că nu observă*): Probabil s-o fi rătăcit pe drum.

ARABELLA: Ca şi mine.

MONA: Ştefan o să fie încântat când o afla că te-ai întors.

ARABELLA: Din păcate, rămân foarte puțin la Paris…

MONA: O nouă călătorie?

ARABELLA: Zilele acestea mă întorc în țară.

BARBU: E o călătorie de afaceri. Se duce să vândă ce i-a mai rămas. A aflat că stă prost cu finanțele cazinoul din Monte-Carlo.

MONA: Ştiu de la Ştefan că vă place foarte mult jocul.

ARABELLA: Mai mult emoțiile lui. Câştigul mă lasă indiferentă şi paguba la fel.

BARBU: Paguba te lasă săracă, nu indiferentă.

MONA: Nu e obligatoriu să pierzi…

BARBU: Sigur că nu e obligatoriu. E precis!…

MONA: Cu toate acestea, sunt anumite sisteme matematice.

ARABELLA: Trebuie să ai însă şi un anumit temperament ca să le aplici…

BARBU: Cel mai bun sistem e să nu joci… Să vedeți ce mi s-a întâmplat mie odată, a propos de sisteme. Într-o noapte – pe vremea când eram în țară – m-am curățat la Cazinou la Sinaia. Ultimele rezerve şi ultimele speranțe se duseseră pe rând. Îmi rămăsese un singur lucru de făcut. Sinuciderea. Am ieşit din Cazinou şi-am luat-o pe şoseaua națională, spre Buşteni, ca să caut un loc cât mai discret pentru a-mi pune planul funebru în aplicare.

ARABELLA: De ce nu te-ai dus în pădure. „E mai liric” pentru sinucidere.

BARBU: Toate potecile erau pline de îndrăgostiți. I-ar fi deranjat zgomotul glonțului… El şi cum mergeam, aşa, pe şosea, mă întâlnesc, la un moment dat, cu ud om călare, care se opreşte şi îmi cere foc de la țigară. I-am dat foc, i-am dat şi țigările toate pe care le mai aveam şi, cum mă uitam, aşa, după el, odată îmi vine o idee. Ce-ar fi, zic, ca omul acesta să fie un semn pe care mi-l face providența, călare. M-a deranjat tocmai în clipa când aveam mai multă nevoie de singurătate. Mi-am amânat decesul cu câteva clipe. Da, da, cu siguranță că e un semn. Dar cum să-l descifrez? Ce să înțeleg din el? Şi deodată lumină se făcui… Mi-am zis aşa. Omul merge în direcția din care vin eu. Prin urmare, direcția Cazinou. E călare, deci a chemi. În consecință, providența îmi face semn să mă întorc la cazinou şi să joc *à cheval*! Dar ce? Care numere? Sunt exact 37 de numere care se pot juca

à cheval. Şi iarăşi lumină se făcu. Câți oameni erau călare? Unul!... Şi câte pic io de avea calul? Patru! Prin urmare, clar şi precis. Trebuia jucată perechea unu-patru, *à cheval*. În cinci minute, eram îndărăt, la cazinou. Am cerut împrumut portarului suta de lei pe care i-o dădusem bacşiş la plecare. Am mizat-o pe unu-patru. A ieşit unu. Am lăsat tot câştigul acolo. A ieşit patru. Am jucat, apoi, toate combinațiile de numere dintre unu şi patru. Într-o oră, am câştigat o avere. A doua zi eram bolnav din cauza emoției şi mai bolnav fiind că nu mai ştiam pe ce să joc. Nu mai vedeam niciun semn de nicăieri. Mă simțeam prost cu inima. M-am dus la un prieten, doctor, să-mi ia tensiunea. Paisprezece-şapte. Era excelentă. Şi iarăşi lumină se făcu. Acestea sunt numerele care-mi trebuie, mi-am zis. Providența mi le-a comunicat din nou. Şi, fiindcă doctorul nu era călare în cabinet, însemna să nu le mai joc *à cheval*, ci singure, cum erau ele. Într-o clipă am fost la cazinou. Am început să joc pe tensiune. Paisprezece şi şapte. Până seara, nici paisprezece, nici şapte n-au ieşit niciodată. Nici suta portarului n-am avut să i-o restitui. În schimb, câştigasem la tensiune. Mi se ridicase la douăzeci şi unu, *roşu, impair, passe*...

ARABELLA (*mai mult serioasă, decât glumind*): Să spun drept, pe tensiune nu m-am gândit niciodată să joc... Am să încerc la prima ocazie... Cum ajung la Bucureşti, îmi iau tensiunea şi dau o raită la Sinaia.

BARBU (*cu subînțeles*): Depinde cum stai cu inima.

ARABELLA (*a prins*): Până când ajung acolo, sper că o să fie complet restabilită.

MONA (*e departe de sensul real al replicilor lor*): Suferiți de inimă?

ARABELLA: N-am suferit niciodată. Dar, călătoria asta atât de lungă, mi-a pus-o la încercare.

MONA: Şi când ați băgat de seamă?

ARABELLA: Acuma, la întoarcere. (*Se uită la ea.*) Coniță

dragă, îmi pare rău că nu mai pot să-l aştept pe Ştefan. Am o întâlnire la Cafe de la Paix cu omul meu de afaceri.

MONA: Nu se poate să pleci până nu vine Ştefan. Tocmai el să nu te vadă?

ARABELLA: Nu pot contramanda întâlnirea…

MONA: Atunci vino astă-seară să iei masa cu noi.. Cu mine şi cu Ştefan.

BARBU (*cu intenție*): Eu am o invitație în oraş şi nu pot să viu.

MONA: Ne-ar face mare plăcere…

ARABELLA: Mulțumesc foarte mult… Dar… poate Ştefan e obosit.

MONA: Pentru dumneata?

ARABELLA: Bine, atunci vin cu plăcere. (*Se ridică.*)

MONA: Te aşteptăm cu brațele deschise şi cu masa pusă… Fără ceremonie… Ca între prieteni…

ARABELLA: Eşti foarte drăguță, coniță. Pe diseară, atunci… (*Lui Barbu.*) Nu mă conduci?

BARBU: I-am făgăduit lui Ştefan să-l aştept.

ARABELLA: Atunci pe tine te văd mâine… Îmi telefonezi de dimineață. Locuiesc la Ritz… Bună seara, coniță dragă. Au revoir, Bărbuleț. (*Iese.*)

MONA (*o conduce şi revine de îndată*): Delicioasă e!

BARBU: Mona dragă, iartă-mă că m-amestec într-o chestiune atât de delicată, dar cred că nu trebuia s-o inviți la masă.

MONA: Ştefan o să fie foarte mulțumit.

BARBU: De ce n-ai lăsat s-o invite el dacă ar fi crezut de cuviință.

MONA: El n-ar fi invitat-o. Ca să mă menajeze…

BARBU: Cu atât mai mult. Trebuia să te menajezi singură. Niciodată nu e bine să aduci în casă pe fostele iubite ale soțului.

MONA: Dragostea lui Ştefan pentru Arabella n-a avut nimic urât în ea.

BARBU: Tocmai. Nu trebuie să-i dai ocazia să şi-o

reamintească.

MONA: Asta ar însemna că lui Ştefan îi mai e încă teamă de ea.

BARBU: De ce vrei tu să ne jucăm cu vorbele? Sigur că revederea ei nu poate să-l lase indiferent. Ştii cât a ţinut la ea. Ştefan nu ţi-a ascuns lucrul acesta niciodată.

MONA: Noi nu ne-am ascuns unul altuia nimic. Ştim, fiecare că am început, împreună, o viaţă nouă, cu suflete convalescente şi, în clipa când nu ne vom mai fi suficienţi unul altuia, când vom avea impresia că ne incomodăm, tovărăşia noastră de viaţă n-ar mai avea niciun sens şi nicio justificare.

BARBU: Dragostea nu e o problemă de voinţă, nici de logică. E una de moment. Arabella e o femeie frumoasă…

MONA: Foarte frumoasă. Mi-am dat seama că o comparaţie între noi două este în dezavantajul meu, sub toate raporturile.

BARBU: Te subestimezi… Ea are strălucirea violentă a diamantului în soare. A ta este interioară şi discretă, ca a platinei. E cu atât mai preţioasă însă.

MONA: Sunt foarte mişcată, Barbule, pentru dovada de prietenie pe care mi-ai dat-o acuma… E prima, dacă nu mă înşel…

BARBU: Mona dragă, eu n-am nimic împotriva ta personal. Din contra. Eu am fost numai contra căsătoriei lui Ştefan. N-am vrut să se însoare. Nici cu tine, nici cu alta. Asta e tot. Nu vreau să-l pierd.

MONA: Şi l-ai pierdut?

BARBU: Nu! Fiindcă ai fost inteligentă şi nu l-ai îndepărtat de mine. Şi de nimic din ceea ce a fost numai al lui. Eu cred însă că Ştefan, totuşi, nu trebuia să se însoare. Pentru un om ca el, o femeie e totdeauna o ghiulea agăţată de picioare. Şi tot ghiulea rămâne, chiar dacă e de aur. Căsnicia îngraşă aripile. Sufletul face burtă, după modelul soţilor…

MONA: Noi nu suntem soţi. Suntem doi prieteni…

BARBU: De ce v-aţi căsătorit atunci?
MONA: Aşa a vrut Ştefan. Prezenţa mea în casa şi în viaţa lui nu va dura însă decât atâta cât îmi voi da seama că nu îi sunt o povară.
BARBU. Atunci, consideră că nu ţi-am spus nimic.
MONA: Din contra. Îţi mulţumesc pentru tot…
BARBU: Acestea fiind zise, *chite madame et presque amie, je vous lire ma riverance…* (Se înclină adânc.)
MONA: *Moi aussi, cher ami, el presque… monsieur.* (Îi face o reverenţă drăguţă.)
BARBU: *Touche… Bonne nuit…*
MONA: *Et bon amusement, en mente temps…* (*Îl conduce.*)
BARBU (*din uşă*): Şi, totuşi, nu trebuia s-o chemi!… (*A ieşit.*)
MONA (*reintră după o clipă*): Şi totuşi trebuia s-o chem!

(Trece în oficiu şi vine cu cele necesare pentru masă. Începe să aranjeze masa, eu vesela şi lucrurile cele mai bune. La sfârşit pune un vas cu flori pe masă.)

ŞTEFAN (*intră. Are un aer plictisit, pe care caută să-l ascundă*): Bună seara, Mona!… (*O sărută pe obraz.*)
MONA (*care i-a observat imediat contrarierea*): Plictisit?
ŞTEFAN: Cred că trebuie să plec de la agenţie…
MONA: S-a votat legea?
ŞTEFAN: Ştiai? Azi, la şase…
MONA: Şi pe mine m-a preavizat la societate…
ŞTEFAN (*lasă pălăria şi servieta*): Ce ne facem, Mona?
MONA: Nu fi amărât, Fănel… Găsim noi ceva de făcut. Tu scrii. Eu dau lecţii de matematici, particulare.
ŞTEFAN: Şi la gazetă sunt dificultăţi. Or să fie, probabil, şi în învăţământul particular…
MONA: Ne descurcăm noi. Poate obţinem „*carte de travail*”.
ŞTEFAN: Se vor acorda foarte greu, şi numai în cazuri excepţionale. Noi avem profesiuni pe care le putem exercita şi în ţară. Nu suntem nici indispensabili, nici

constrânşi să locuim la Paris.
MONA (*glumind, să-l amuze*): Dar dacă îl iubim?
ŞTEFAN: Legea nu e de loc sentimentală. (*După un timp.*) Cred că va trebui să ne întoarcem în țară.
MONA (*tace o clipi. Aşteaptă „lovitura”*): Eu aş fi preferat să rămânem aici. Oricum, dar să rămânem…
ŞTEFAN (*ştie motivele ei. Nu vrea să fie, sub nicio formă, nedelicat*): În țară lumea ne-a uitat pe amândoi. Fii sigură!
MONA: Dar noi, eşti sigur că am uitat lumea? M-am gândit totdeauna, cu groază, la ziua reîntoarcerii.
ŞTEFAN: Când erai singură… Acuma suntem „noi”.
MONA: Nicăieri, mai mult ca aicea, nu putem fi atât de „noi”. Dar, totuşi, dacă va trebui să ne întoarcem, ne întoarcem…
ŞTEFAN: Astă-seară aş vrea să mâncăm în oraş, în doi…
MONA: Imposibil, astă-seară avem musafiri la masă. Ți-am pregătit o surpriză.
ŞTEFAN (*observă cel de-al treilea tacâm*): Pentru cine e al treilea tacâm?
MONA: Ghici?
ŞTEFAN: Barbu?
MONA: Barbu nu e surpriză. E obicei.
ŞTEFAN: Bărbat?
MONA: Din contra. Foarte femeie…
ŞTEFAN: Cunosc?
MONA: Bine de tot…
ŞTEFAN: Româncă?
MONA: La Paris. Şi pariziană, la Bucureşti.
ŞTEFAN (*departe de adevăr*): Frumoasă?
MONA: Mai frumoasă decât mi-am închipuit! (*Un timp.*) Arabella.
ŞTEFAN (*vesel*): Arabella?
MONA: A fost adineauri să te vadă şi am invitat-o la masă. Ştiam c-o să-ți facă plăcere…
ŞTEFAN: Te cred. Când a venit?

MONA: N-am vrut să-i pun prea multe întrebări. Ți-am lisat plăcerea asta ție. E în trecere spre țară.

ŞTEFAN: Se întoarce şi ea? Bravo! Spune-mi, Mona! Ce impresie ți-a făcut?

MONA: Exact aceea pe care o aveam din descrierile tale. Excelentă. (*Sună telefonul.*)

ŞTEFAN: Allo! *Oui, madame Anse. C'est moi. Merci bien, madame!*... Allo! Da, eu! Cine? D-l Jean Panțîru? (Face un semn Monei că habar n-are cine e.) Da, sigur, sigur că-mi amintesc! Cu plăcere, d-le Panțîru. Astă-seară mi-ar fi nițel mai greu. Am musafiri la masă. Mâine dimineață! A! Pleci în țară, noaptea asta? Atunci, dacă lucrul este aşa de important poți să vii acum. Eşti chiar la portar? Cu atât mai bine. Poftim, te rog... Allo! Oui, madame Anse... *Failes monter monsieur, si'l vous plail... Merci bien, madame.* (Închide.) Jean Panțîru, ziarist din Bucureşti. Mă cunoaşte bine... Are să-mi comunice ceva extrem de urgent şi important!... Habar n-am cine e! Probabil nu-i ajung banii de tren...

MONA: Cât stai tu de vorbă cu el, eu mă reped până jos la băcănie...

ŞTEFAN: Pot să-ți fiu de vreun ajutor pentru masă?

MONA: Da! Şi încă mare. Te rog să te bărbiereşti imediat şi să-ți schimbi costumul. Nu vreau să creadă Arat el la că, de când te-ai însurat, nu mai eşti un om cochet. (*Trece în oficiu şi revine cu o plasă pentru cumpărături.*) *A tout a l'heure, cheri...* (*Deschide uşa. În prag apare Jean Panțîru.*)

PANȚÎRU: Bună seara, doamnă... (*Îi face loc.*) Am onoarea, maestre!

ŞTEFAN (*prezintă, de la distanță*): D-l Jean Panțîru, soția mea...

PANȚÎRU: Încântat, doamnă...

MONA (*îi dă mâna, pe care Panțîru o sărută*): Îmi pare bine, domnule... (*Dispare.*)

ŞTEFAN: Poftim, domnule Panțîru...

PANȚÎRU (*intră*): Mulțumesc… (*Are o servietă voluminoasă. O pune pe masă, cu pălăria deasupra.*)

ŞTEFAN: Ia loc, te rog…

PANȚÎRU: Mulțumesc, maestre… (*Se aşază.*)

ŞTEFAN (*ia loc şi el*): Sunt la dispoziția d-tale, d-le Panțîru. (*E amabil, dar totuşi destul de rece.*)

PANȚÎRU: Maestre! Vizita mea are, ca să zic aşa, două scopuri. Unul de ordin sentimental şi altul de ordin practic.

ŞTEFAN: Atunci, e mai practic să începem cu cel de-al doilea…

PANȚÎRU: Am să vă rog să-mi dați voie, totuşi, să încep cu primul.

ŞTEFAN (*resemnat*): Mă rog!…

PANȚÎRU: Nu ştiu dacă vă mai aduceți aminte de mine.

ŞTEFAN (*face un gest evaziv*).

PANȚÎRU: Eu sunt unul din cei mai convinşi admiratori ai dv., încă de pe vremea când ați început gazetăria, în țară. În 1923 am fost chiar colegi de redacție la Torța.

ŞTEFAN (*căutând să-şi reamintească*): Colegi de redacție? La Torța?

PANȚÎRU (*îl ajută*): Eu lucram la administrație… Eram unul mic, blond şi ciupit de vărsat…

ŞTEFAN: Mărturisesc că aveam foarte puține legături cu administrația… Nu cunoşteam aproape pe nimeni…

PANȚÎRU: Şi cu toate astea, pe mine m-ați cunoscut foarte bine… Vă mai aduceți aminte de „Mopsul”?

ŞTEFAN (*îşi aminteşte imediat*): Băiatul cu cafelele… Cum să nu!

PANȚÎRU: E! Eu sunt! Ceva mai puțin mops, dar tot eu sunt… Şi urmele de vărsat au dispărut. Probabil c-a fost numai un pojar… Eh!… M-am schimbat puțin de-atunci…

ŞTEFAN (*parcă tot nu-i vine să creadă*): Da, da, acum te recunosc…

PANȚÎRU: Vedeți, eu am observat că, ziariştii confundă de

multe ori cafeaua cu cerneala. Muiau tocul în cafea şi duceau sticla de cerneală la gură.

ŞTEFAN: Asta mi s-a-ntâmplat şi mie de câteva ori.

PANŢÎRU: Şi ce mi-am zis atunci?... (*Surâde.*) Dacă aceste două articole se confundă, înseamnă că este o mare legătură între ele. Şi am trecut de la cafea la cerneală. Am început să scriu etichetele pentru abonaţi. Eram, prin urmare, intrat în gazetărie. Pe urmă am trecut de la cerneală la registru şi de la etichete la chitanţe, încasam abonamentele la domiciliu şi achiziţionam reclame... În felul ăsta am intrat în administraţie, în 1931 am fost administrator general la *Stindardul*. În sfârşit, îmi venise şi mie rândul să stau la birou şi să beau cafea. Şi, ca un omagiu pentru mine personal, tot „Mopsul" i-am zis şi băiatului care mi-o aducea, deşi avea un nas cât două de mare. Şi acvilin! Mă rogi... Un vultur, ce mai încoace şi încolo!...

ŞTEFAN: Am scris şi eu la *Stindardul*. Am trimis articole de-aici.

PANŢÎRU: Tocmai! Profit de ocazie să vă mulţumesc şi să-mi cer scuze dacă onorariile pe care le-am trimis, nu au fost chiar la înălţimea articolelor publicate.

ŞTEFAN: A, dumneata ai...

PANŢÎRU: V-am spus. Am fost totdeauna un sincer admirator al dv. V-am urmărit mereu activitatea.

ŞTEFAN: Eu credeam că Zălaru se gândise la mine...

PANŢÎRU: Tocmai pentru asta mă aflu acuma la dv. La toamnă, Zălaru şi cu mine, putem, în sfârşit, să scoatem gazeta pe care am visat-o. O gazetă care să nu depindă de nimeni. În care să putem scrie pentru dreptate şi cei însetaţi de ea... O gazetă liberă, vie, scrisă de cele mai independente condeie. Să lovim acolo unde trebuie... Să spargem toate bubele care pregătesc septicemia conştiinţei naţionale... Şi chiar *Conştiinţa naţională* îi punem titlu.

ŞTEFAN: în ţara noastră e într-adevăr nevoie de o vastă

campanie de asanare morală…

PANȚÎRU: *Conştiința națională, organ independent de asanare morală.. Perfect subtitlu…*

ŞTEFAN: Deşi departe de țară de atâția ani, urmăresc tot ce se petrece acolo… Prea multă impostură, prea multă tâlhărie, prea multe buruieni în viața publică…

PANȚÎRU: Asta vrem şi noi. Să luptăm contra tuturor acestor nenorociri.

ŞTEFAN: Vă doresc succes din toată inima…

PANȚÎRU: Şi noi dorim să vă avem în fruntea noastră.

ŞTEFAN: Pe mine?

PANȚÎRU: Codirector, alături de Zălaru… Aceasta este rugămintea lui şi a mea şi, în acelaşi timp, scopul practic al vizitei mele. Totul e pregătit… Avem fonduri asigurate.

ŞTEFAN (*ca să ocolească un răspuns imediat*): Cine dă fondurile?

PANȚÎRU: Socrul lui Zălaru… Borcănescu-Branț, marele industriaş!… Acela cu fabricile de ghete, cu tăbăcăriile…

ŞTEFAN: Da' când s-a însurat Bică?

PANȚÎRU: Deocamdată, e numai logodit. Nunta o facem imediat după apariția gazetei… Vă aşteptăm, maestre, să pornim la lucru…

ŞTEFAN: Eu am renunțat de mult la orice activitate publică.

PANȚÎRU: Pentru ce, maestre? Gazeta aceasta este cea pe care o visați în tinerețe. Experiența şi prestigiul dv. De azi nu le aveați atunci.

ŞTEFAN: Dar aveam tinerețea.

PANȚÎRU: Nu trebuie să ezitați maestre! N-aveți dreptul să ezitați. Țara vă aşteaptă cu brațele deschise şi noi la fel… Am şi o scrisoare de la Zălaru pentru dv. (0 scoate şi i-o dă).

ŞTEFAN (*punându-şi ochelarii să citească*): Îmi dai voie?

PANȚÎRU: Vă rog, maestre…

ŞTEFAN (*citeşte repede, scrisoarea fiind foarte scurtă*): Bine, domnule Panțîru. În principiu, sunt de acord.

PANȚÎRU: Toate detaliile le vom stabili la Bucureşti…
ŞTEFAN: Peste două săptămâni voi fi acolo.
PANȚÎRU: Vă rog să credeți, maestre, că sunt fericit… Dacă pentru cheltuielile de deplasare aveți nevoie de ceva… orice sumă… administrația vă stă la dispoziție…
ŞTEFAN: Mulțumesc, d-le Panțîru. N-am nevoie de nimic.
PANȚÎRU: Mâine după-masă vă pot vedea pentru câteva minute?
ŞTEFAN: Păi, nu pleci noaptea asta?
PANȚÎRU: Plec, a fost un fel de a vorbi, ca să vă pot vedea cât mai urgent. Mai rămân două zile aci, apoi mă opresc în Germania, în vederea cumpărării unei tipografii proprii… Chiar în privința aceasta aş vrea să vă cer unele sfaturi… (*Zâmbind.*) Nu puteam să cumpăr maşini, înainte de a şti cine o să scrie pentru ele.
ŞTEFAN: Te aştept mâine la cinci…
PANȚÎRU: Vă salut, domnule director şi poftă bună…
ŞTEFAN (*îi dă mâna*): Mulțumesc… La revedere… (*Îl conduce.*)

(*Panțîru iese. Ştefan reintră. Trece la birou. Mai reciteşte scrisoarea de ta Zălaru, apoi o închide într-un sertar.*)

MONA (*intră încărcată de cumpărături. A adus vin*): Am întârziat nițel…
ŞTEFAN: Acum a plecat şi domnul Panțîru.
MONA: Ce vrea? (*Trece cu pachetele în oficiu şi lasă uşa deschisă, ca să audă ce-i vorbeşte Ştefan.*)
ŞTEFAN: Mi-a propus codirecția unui mare cotidian care o să apară în toamnă, la Bucureşti.
MONA (*apare în uşă*): Ție?
ŞTEFAN: Da! Alături de Bartolomeu Zălaru…
MONA: Cine e Bartolomeu Zălaru?
ŞTEFAN: Cel mai bun gazetar pe care îl avem azi… Ara fost colegi de şcoală, pe vremuri…
MONA (*cu o sinceră teamă*): Şi ai primit?

ŞTEFAN: Da!
MONA (*tace. Rămâne, o clipă, în uşă, nemişcată*).
ŞTEFAN *(observând-o*): Cred că n-ai nimic împotrivă?
MONA (*s-a dominat*): Din contra, dragule! Sunt foarte mulțumită pentru tine… Felicitările mele şi să fie într-un ceas bun!… (*Vine şi-l sărută.*)
ŞTEFAN: O să fac treabă, Mona!
MONA: Sunt sigură, Fănel… Şi când plecăm?
ŞTEFAN: Peste două săptămâni…
MONA: Vasăzică, plecăm toți. Şi noi, şi Arabella… Rămâne bietul Barbu singur…
ŞTEFAN: Nu e singur. Rămâne cu „românii la Paris”… (*Un timp.*) La câte i-ai spus Arabellei să vie la masă?
MONA: Trebuie să sosească. (*Un timp.*) Vaai!… Şi nici nu te-ai bărbierit!
ŞTEFAN: În două minute sunt gata. Costumul nu mi-l schimb. Chiar atâta deranj pentru ea!
MONA: Nu-l schimbi pentru ea, îl schimbi pentru mine… Hai!… Nu fi leneş… Până eşti gata, termin de aranjat masa… Să-ți pui costumul bleumarin!…
ŞTEFAN: Bine!… (*Intră în dormitor.*)
MONA (*circulă între oficiu ți scenă, aducând – pe rând – şi aşezând pe masă vinul, fructele, brânzeturile. Pe o mescioară, pe care o pune alături, aşază vesela de schimb. Pe masa dintre fotolii pune o maşină de spirt şi tot „dichisul” pentru pregătit cafeaua, după moda româno-turcă. Când totul e gata, calculat pentru timpul necesar lui Ştefan, să se schimbe, se aude o bătaie în uşă*): Intră… (*Crezând că e Arabella, aruncă repede şorțul.*)
M-ME ANSE (*tip de portăreasă franțuzoaică. Jovială, rubicondă, cu conci. Are în mână un pachet elegant*): *Bonsoir, m’sieurs-dames! On a apporte ces fleurs, pour Madame… (I le dă.)*
MONA: *Merci, beaucoup, M-me Anse… (Ia pachetul.)*
M-ME ANSE: *C’est des fleurs de chez Albert!… (E impresionată de firmă.)*

MONA: *O! On me gate…*

M-ME ANSE: *Ooo!… Vous lemeritez bien, M-me! Vous le meritez bien! Bonsoir 'm'sieurs-dames!… (Iese.)*

MONA: *Bonsoir, M-me Anse, et encore merci…* (*Citeşte cartea de vizită care e agăţată de pachet. Are o tresărire de nemulţumire. Desface florile, le pune într-un vas potrivit. Sunt trandafiri olandezi, cu cozile foarte lungi, înlocuieşte vasul cu florile puse de ea adineauri.*)

ŞTEFAN (*intră ras, elegant*): Transformist să fi fost, şi nu eram gata mai repede.

MONA: Arabella nu mai vine la masă.

ŞTEFAN (*contrariat, brusc*): De unde ştii?

MONA (*îl observă tot timpul, fără să aibă aerul*): Mi-a adus M-me Anse biletul… (*I-l dă.*)

ŞTEFAN (*citeşte. E plictisit*): Nu se contramandează o invitaţie în ultimul moment… Şi mă răsei degeaba. Asta e lipsă de educaţie.

MONA: S-a scuzat foarte frumos. O să avem florile în locul ei la masă… (*Gest spre flori.*)

ŞTEFAN: Merci!… (*Se aşază la masă. Câteva clipe de tăcere.*)

MONA: Vrei să mâncăm?

ŞTEFAN: Te cred. N-o să fac greva foamei din cauza ei.

MONA (*se aşază la locul ei obişnuit. Îşi desfac şervetele în linişte. Câteva clipe de tăcere. Apoi, o bătaie în uşă*).

ŞTEFAN (*crezând, că totuşi mai poate fi Arabella*): Intră!

BARBU (*intră. E mai vesel decât e obişnuit să fie*): Saluuuut!… Dar Arabella unde e?

MONA: Nu mai vine la masă!

BARBU: Nu e nimic!… În schimb, am venit eu!… (*Se aşază între ei şi îşi desface şervetul, în timp ce cortina cade*).

ACTUL II

Şase luni mai târziu, în Bucureşti. Biroul celor doi codirectori ai Conştiinţei naţionale. Două birouri gemene, unul în stânga, altul în dreapta. Biroul lui Zălaru (stânga), cu o călimară masivă, de un perfect prost-gust şi cu prea multe cărţi pe el, are, în înfăţişarea lui generală, o notă supărătoare de abundenţă şi preţiozitate. Pe biroul lui Ştefan nu se află decât „recuzita" necesară unei mese de lucru, cu mape. Dosare şi manuscrise, aranjate în ordine. Pe ambele birouri, telefoane. Fotolii de piele. Uşi interioare, capitonate, în ambele părţi. Uşa de intrare, în fund. Silvia bate la maşină. E nouă dimineaţa. După câteva clipe, intră Duţă.

DUŢĂ (*are în mână o mapă de carton pentru curieri, o condică şi un mănunchi de violete, învelite în ţiplă. E îmbrăcat într-o uniformă de stofă groasă, încheiată până sub bărbie cu nasturi de metal. Pe colţurile reverurilor poartă iniţialele gazetei: „C.N." Personajul nu trebuie jucat de loc gen „bătrânul servitor", tocmai fiindcă este*): M-a ţinut un ceas la Rador pentru telegrame. (*Îi dă mănunchiul de flori.*) Scumpe foc, să ştii! De! Violete, în decembrie!... (*Trece spre biroul lui Ştefan, pe care pune – cu griji – corespondenţa adusă.*)

SILVIA (*desface florile*): Vai, ce frumoase sunt!...

DUŢĂ: La trei florării am fost până am găsit... (*Trece cu restul de corespondenţi spre biroul lui Zălaru. Trânteşte hârtiile pe el.*)

SILVIA: Nene Duţă! Vrei să-mi aduci un pic de apă

proaspătă?

DUȚĂ: Numaidecât. (*Iese.*)

SILVIA (*pune florile într-un vas mic, pe biroul lui Ştefan, după ce le aspiră şi le sărută copilăreşte*).

DUȚĂ (*intră cu un pahar cu apă, pe care o toarnă în vasul pe care i-l întinde Silvia*): De Sfântul Ştefan să vedem ce facem. Intrăm adânc. Sărbătoare. Ştefani mulți pe lume!...

SILVIA (*revine la maşina de scris*): Ca al nostru, nici unul.

DUȚĂ: Mie îmi spui? Care l-am crescut?

SILVIA: Adevărat! E ca şi copilul dumitale...

DUȚĂ: Treizeci şi cinci de ani nu m-am mişcat din casa lor. Am intrat în serviri o dată cu bufetul cel nou din sufragerie şi am ieşit din slujbă împreună cu coşciugul de gata, care o ducea pe biata răposata... Parcă era o lumină întinsă înăuntru... Şi când m-am aplecat să-i sărut mâna, înainte să-i puie cioclii capacul, mi s-a părut că-mi şopteşte un glas care venea parcă din alte tărâmuri: „Duță! Să-mi ai grijă de băiat!"

SILVIA: Nu v-ați despărțit niciodată?

DUȚĂ: Ba da! Cincisprezece ani, cât a stat la Paris.

SILVIA: Dar de ce a plecat din țară?

DUȚĂ: Fiindcă era prea bun. Ăsta a fost păcatul lui. Fiindcă bunătatea e un păcat. Şi cine e bun, trebuie să ispăşească. Mama, săraca, ne spunea când eram mici, că sunt şapte păcate mari pe lume. Nu le mai țin minte care sunt toate şapte, dar eu cred că bunătatea e al optulea păcat. Lumea, nu trebuie să fii bun cu ea, că te crede prost. Şi viața te izbeşte fiindcă te crede slab. De oameni, ce să mai zic? Lupi. Bunătatea mielului, zbârleşte pădurea în ei... Şi jivina urlă în inimi... Uite! Şi-acuma, de când s-a întors în țară şi a scos gazeta asta! Mie nu-mi place ce se întâmplă aci!

SILVIA: E o mare diferență între el şi Zălaru...

DUȚĂ: Nu ştiu ce diferență o fi, dar asemănare nu e niciuna.

SILVIA: Şi la scris se deosebesc.

DUŢA: Păi ce? Ăla scrie? Varsă! Şi n-are nicio „compunere”, d-ră Silvia! Ascultă-mă pe mine, care, acuma, de când am intrat în presă, citesc seara toate gazetele.

ZĂLARU (*intră. Năvăleşte, mai bine zis, pe uşă, după ce se aude zbierând în culise: „Marş! Şi să nu vă mai prind că cere fi avansuri. Dacă n-aveţi, răbdaţi!” Trânteşte uşa şi trece direct la birou*): Dumneata te cauţi aici, d-ră? Ce? La mine e birou de copiat acte?

SILVIA: Domnul director Balint mi-a dat ordin să-i bat articolul la maşină aci, ca să nu-l vadă nimeni…

ZĂLARU: Du-te-n pod, dacă n-ai loc în altă parte. (*Lui Duţă.*) Şi tu ce cauţi aici?

DUŢĂ: Am adus telegramele de la Rador, d-le director.

ZĂLARU: Ei şi? Trebuie să stai să le păzeşti? De ce n-ai luat şi loc pe fotoliul meu?

SILVIA (*îşi strânge hârtiile, scoate articolul din maşină şi se pregăteşte să iasă*).

ZĂLARU: Să faceţi bunătatea şi să mă slăbiţi cu şuetele în biroul meu. Toată ziua staţi de vorbă. Nu munciţi! Nu faceţi nimic. Nimeni nu face nimic la gazeta asta. (*Vorbeşte căutând printre hârtiile pe care le aruncă de colo până colo.*) Eu sunt de toate. Şi servitor şi tipograf şi redactor şi dactilograf. Ghetele nu vreţi să vi le fac tot eu? (Trece la biroul lui Ştefan şi începe să caute şi prin hârtiile lui, răscolindu-le.) Mişcă şi cheamă pe Panţîru încoace.

DUŢĂ: Da, d-le director… (*Iese.*)

ZĂLARU (*Silviei*): Şi d-ta să-ţi bagi mînţile în cap… Sâmbătă după-masă ai lipsit de la serviciu…

SILVIA: Sâmbătă după masă am fost liberă!

ZĂLARU (*Schimbă tonul, brusc. Se uită la ea cu o licărire porcească în ochi, aşa cum priveşte totdeauna femeile care i se par accesibile*): Ai fost la Balint acasă…

SILVIA: M-a chemat să-mi dicteze ceva.

ZĂLARU (*acelaşi joc*): Dictează bine? (*Rânjeşte uşor*).

SILVIA: (*tace*).
ZĂLARU: Într-o zi o să te chem şi la mine acasă. Să-ți dictez şi eu… Sâmbăta asta, de exemplu.
SILVIA: Nu pot să viu, d-le director…
ZĂLARU: Vii în interes de serviciu… îți dau ordin.
SILVIA: De orele mele libere dispun numai eu…
ZĂLARU: Şi Balint.
SILVIA: D-l director Balint este singura excepție…
ZĂLARU: Zău, mă?! (*Vede florile.*) Dar vâzdoagele astea de la cine sunt?
SILVIA: Nu ştiu! Le-a adus un comisionar pentru d-l director Balint.
ZĂLARU: Haiti! Ia-le de-aici şi să i le trimiți acasă. Aicea nu e *budoir*. Aicea se munceşte, d-ră. (*Îi dă florile.*) Vezi de treabă.
SILVIA (*le ia cu regret. Când să iasă, se încrucişează cu Panțîru, care intră*).
ZĂLARU (*lui Panțîru*): Haide! Haide, domnule, că până te mişti, intră sugacii în armată.
PANȚÎRU: Bună dimineața! (*Silvia a ieşit.*)
ZĂLARU (*întreabă cu mâinile, cu ochii, cu ființa lui întreagă*): E?
PANȚÎRU (*neț*): Nu mişcă!
ZĂLARU: Nu mişcă fiindcă sunteți nişte tâmpiți. Ce, aia e campanie de presă? Alea sunt articole? Cine e imbecilul care le scrie?
PANȚÎRU: Diaconu.
ZĂLARU: Cheamă-i încoace.
PANȚÎRU (*sună de pe birou*): Nici măcar n-a vrut să mă primească.
ZĂLARU: Rădan?
PANȚÎRU: Da!
DUȚĂ (*intră*).
PANȚÎRU: D-l Diaconu să vie imediat la d-l director.
DUȚĂ: Am înțeles. (*Iese.*)
ZĂLARU: O să-l pun pe Ionescu să-l înjure, că e mai fără

caracter.

PANȚÎRU: Rădan zice că vrea să vorbească numai cu tine personal... Vine la unsprezece aici... A spus să-i telefonăm dacă poți să-l primeşti.

ZĂLARU: Vedem noi imediat...

DIACONU (*intră*): Bună dimineața, d-le director...

ZĂLARU: Bine, mă, blegule! Aşa se duce o campanie de presă?

DIACONU: De ce, d-le director?

ZĂLARU: Păi aia e înjurătură, ce scrii tu? Pentru un hoț ca Rădan, alea sunt aproape complimente.

DIACONU: Am scris tot ce am ştiut despre el, d-le director.

ZĂLARU: Dar despre tat-s-o ai scris că a fost un bandit?

DIACONU (*tace*).

ZĂLARU: Despre mă-sa ai scris că avea casă de toleranță?

DIACONU: Nu...

ZĂLARU (*triumfător*): Păi, vezi?

PANȚÎRU (*s-a aşezat şi urmăreşte discuțiunea cu zâmbet de admirație pentru Zălaru*): Vezi?

ZĂLARU: Mă, băiete, mă! Când faci o campanie de presă trebuie să spui mereu ceva nou, până când victima capitulează...

DIACONU: Nu ştiam că tatăl lui Rădan a fost hoț. N-am nicio dovadă.

ZĂLARU: Păi nu trebuie să ai tu dovezi că e hoț. Trebuie să aibă el că nu e. Când rezistă unul, treci imediat la părinți... Şi, dacă totuşi rezistă, ridică-te la bunici.

DIACONU (*naiv şi serios*): Şi dacă tot mai rezistă?

ZĂLARU: Ia-l pe colaterali... Nevasta! Amanta... Bate-le! Dă-i tipului cu vitriol în biroul de la minister.

DIACONU (*acelaşi joc*): Rădan e celibatar...

ZĂLARU (*cu mâinile în şolduri*): Ei şi? Viții ascunse nu există pe lume? Fă-l scatofag, să-l saturi.

DIACONU: Bine, aşa pusă chestiunea...

ZĂLARU: Aşa se pune chestiunea, domnule...

DIACONU: Şi dacă dezminte?

ZĂLARU (*vesel de naivitatea lui*): Unde dă Dumnezeu să dezmintă. Băăă! Cum dezminte unul ceva, cum toată lumea crede c-a fost adevărat ce-ai scris despre el. Numai începătorii dezmint, băiete. Hoții adevărați suportă.

DIACONU: Bine, domnule director…

ZĂLARU: Până la unsprezece, când vine Rădan, să am articolul pentru numărul de mâine gata. Să vadă şi omul ce-l aşteaptă. Mână!

DIACONU: Vă salut. (*Iese.*)

ZĂLARU: La cât i-ai dat oră lui Corlătescu?

PANȚÎRU: La zece.

ZĂLARU: Cu cât ai aranjat?

PANȚÎRU: N-am fixat nimic… Cred că trei milioane dă sigur.

ZĂLARU: La o afacere la care s-a furat o sută? E o necuviință.

PANȚÎKU: Or să mai dea şi ceilalți.

ZĂLARU: Pe mine mă interesează ăsta, că e cel mai idiot.

PANȚÎRU: Şi absolut nevinovat.

ZĂLARU: Tocmai! Dacă nu-i iei cinci milioane, îmi pierd iluziile despre tine. Că şi tu te-ai tâmpit. Data trecută, în afacerea cu Ciupăgeanu, am pierdut două milioane cel puțin. Am ascultat la uşă, ca să te văd şi eu la lucru… Eşti slab, mă! N-ai darul convingerii. Nu ştii să iei omul repede… Tu te tocmeşti, în loc să pretinzi… Ca şi cum tu ai avea nevoie de el, şi nu el de tine. Noi nu trebuie să avem decât un singur preț. Vrea? Bine! Nu! Dă-i la testa. Pe Rădan o să-l lucrez cu… Telefonați-i că-l aştept la unsprezece… Ca să vezi şi tu ce e aia şantaj… Să iei o lecție… Şi, fiindcă e debutul meu personal, îți dau jumătate din ce scot de la Rădan. Fac cinste… Pe cuvântul meu de onoare.

PANTÂRU: Prefer pe ascultate la uşă.

ZĂLARU (*bine dispus*): Bine, bestie!… Să ai grijă numai să nu fie Fănică pe-aici. Fă-i vânt pe undeva dacă vine. Să

se ducă la Domenii, să le facă dreptate ălora cu obştea. Avem nevoie de o chestie cu dreptate, pentru numărul de duminică.

PANȚÎRU: Adevărat. Când se face dreptate, trebuie să fie sărbătoare.

ZĂLARU: Şi tot e mult, mă! Dreptatea anulează forța vitală a individului. Îl scoate din luptă. Un om căruia i se face dreptate e un mort în viață. Nu mai protestează, nu mai revendică, nu mai acuză. Zace, închegat ca o halcă de carne în propria ei piftie.

PANȚÎRU: Eşti tare, şefule!... (*Un timp.*) Dar şi Balint e tare...

ZĂLARU: Fănică?

PANȚÎRU: Mie mi-e frică că e mai tare chiar ca noi...

ZĂLARU: Fănică, mă? Ce, eşti capiu?

PANȚÎRU: Am eu, aşa, un şpuribus, că Balint lucrează pe dedesubt. Şi are şantajul simpatic. Ia numai de la cinstiți... Câştigă numai de pe urma dreptății... El apără, nu acuză. Şi aia se numeşte cadou, nu şperț...

ZALARU (*totuşi, muşcat de o îndoială*): Fugi, mă aiuritule! Cum o să fie Fănică mai tare ca noi?...

PANȚÎRU: Pisica care toarce prinde cei mai mulți şoareci.

ZĂLARU: N-are un ban, mă! Tu n-ai văzut că s-a împrumutat ca să-şi poată ține nevasta în sanatoriu?

PANȚÎRU: Poate şi asta e o şmecherie... Să nu băgăm noi de seamă că arc parale şi să ne întrebăm de unde le câştigă?...

ZĂLARU: Dom'le! Eu nu cred. În orice caz, o să-l pun în observație...

PANȚÎRU: Eu l-am şi pus deja... Acuma, cu Obştea, am ocazia să mă conving... Am şperțuit un moşnean, care îmi spune tot...

ZĂLARU (*după un timp de reverie*): Ce-ar fi, mă, să ne fi lucrat banditul! Vorba ta! Prea e onest!

PANȚÎRU: Eh! Ce-o să fie? O să-l cooptăm şi gata... Unde-s trei, puterea creşte... (*Se ridică.*)

ZĂLARU: Mare noroc ai avut tu cu mine…
PANȚÎRU: Tot atât de mare, cât ghinionul tău, dacă nu mă aveai… Mă duc la treburi…
ZĂLARU: Şi trimite-mi o cafea…
PANȚÎRU: Tu vrei o aluzie, sau o cafea?
ZĂLARU: O cafea cu caimac…
PANȚÎRU: E, atunci, comandă la «Mopsul»… (*Iese.*)
ZĂLARU (*sună, de pe birou şi se apucă de scris. Îşi aprinde o ţigară*).
BARBU (*intră în fund. E acelaşi de la Paris*): Bună dimineaţa, coane!…
ZĂLARU: Saltare! (*E contrariat de vizita lui Barba, pe care nu-l poate înghiţi. Se afundă în manuscris.*)
BARBU (*ştie*): Deranjez??
ZĂLARU: Da!
BARBU (*se duce spre biroul lui Ştefan*): D-ta când vrei să fii inelegant… nu te-ntrece nimeni.
ZĂLARU: N-am timp de eleganţe. Aici se scrie, nu se vorbeşte.
BARBU: Sper că pot să-l aştept pe Ştefan la biroul lui. (*Se aşază. Aprinde o ţigară.*)
DUȚĂ (*intră*): Să trăiţi, coane Barbule!
BARBU: Bună dimineaţa, Duţă!
ZĂLARU: O cafea mare…
BARBU: Două!
DUȚĂ: Imediat. (*Iese.*)
BARBU (*după un timp*): Arabella mi-a vorbit în termeni foarte călduroşi despre d-ta. Ieri a plecat la Sinaia…
ZĂLARU (*acelaşi joc*): Ştiu!
BARBU: E una din admiratoarele d-tale cele mai categorice…
ZĂLARU: Nu e prima, nici ultima…
BARBU: Culmea e că te place şi ca fizic…
ZĂLARU: Dovada cea mai bună că are gust…
MOPSUL (*un cafegiu de redacţie obişnuit. Intră cu tava pentru cafele, pe care se află două ceşti cu farfurioarele*

întoarse deasupra. Serveşte cafeaua lui Barbu): Luați bani, coane!
BARBU: Da, cu împrumut…
MOPSUL (*trece şi serveşte cafeaua lui Zălaru*).
ZĂLARU: Încet, dobitocule, c-o verşi…
MOPSUL: Luați şi dv. bani, d-le director… (*Iese.*)
BARBU: D-ta nu iei cu împrumut. Iei cu toptanul.
ZĂLARU (*nu răspunde şi soarbe zgomotos din cafea*).
BARBU (*bea şi el*): Cafeaua, dacă nu se aude când o bei, n-are niciun gust
ZĂLARU (*vulgar şi „atins”*): Şi, prostul dacă nu se ascultă când vorbeşte n-are niciun haz…
BARBU: Acuma îmi explic de ce vorbeşti atât de des singur. Vrei să te amuzi, egoistule!

(*Panțîru intră aferat. Salută pe Bariu, în trecere Barbu îi întoarce salutul, imitându-l.*)

PANȚÎRU (*trece direct la Zălaru*): A revenit Corlătescu… Unde-l primesc?
ZĂLARU (*trece, cu intenție*): Primeşte-l în biroul tău. La mine e sală de aşteptare, nu vezi?
PANȚÎRU: Vii şi tu să-i dai bună ziua?
ZĂLARU: Nu! Eu viu numai la urmă, să-i zic „la revedere”.
PANȚÎRU (*trecând îndărăt, când ajunge în dreptul lui Barbu, zice*): Ce aşa rar, pe la noi, coane Barbule? Nu te-am văzut de aseară!
BARBU: Rău ai făcut, maestre, că te-ai lăsat de cafele. Erau mai bune ca spiritele.
PANȚÎRU: Mata n-ai gustat niciuna din cafelele mele. Eu, în schimb, îți gust spiritele. (*Surâde şi iese.*)
BARBU (*pe un ton lipsit de un-interes special*): Cine e Corlătescu ăsta?
ZĂLARU (*îmbufnat, dintre file*): Primul ministru al Patagonici.
BARBU: Asta însemnează că ecoul campaniilor d-tale de

presă a ajuns până în America de Sud. Felicitările mele. Are valută forte.

ZĂLARU (*holbându-se la el*): Cine?

BARBU: Patagonia. Câteva abonamente, n-ar fi... de-vize rele, ce zici?

SILVIA (*intră cu articolul lui Ştefan în mână. Lui Barbu*): Bună ziua... (*Vrea să-l puie pe birou.*)

BARBU: Bună dimineaţa, d-ră.

SILVIA: D-l director Balint n-a venit? (*Întreabă pe Barbu.*)

ZĂLARU: Ce e aia?

SILVIA: Articolul d-lui director, pentru numărul de mâine.

ZĂLARU: Dă-l încoace... (*Degajează spre biroul lui Ştefan.*)

SILVIA: D-l director Balint mi-a spus să i-l dau personal.

ZĂLARU (*i-l smulge din mână*): Spune-i că mi l-ai dat mie... Copia unde e?

SILVIA: Am trimis-o în tipografie, la cules...

ZĂLARU: Bine! Vezi de treabă.

(*Silvia iese. Zălaru în picioare, începe să citească articolul.*)

BARBU: Îmi place că eşti discret...

(*Zălaru, după ce citeşte, sună.*)

BARBU: Despre ce e vorba în articol?

ZĂLARU: Despre pisălogi...

DUŢĂ (*intră*): Poftiţi, d-le director...

ZĂLARU: Du-te jos în tipografie şi adu-mi imediat articolul d-lui Balint pentru numărul de mâine. Spui c-am dat eu ordin să ţi-l dea.

DUŢĂ: Da, d-le director...

ZĂLARU: Mă găseşti la administraţie, în camera de lângă biroul d-lui PANŢÎRU. Şi să nu mă mai deranjeze nimeni.

DUŢĂ: Am înţeles. (*Iese.*)

ZĂLARU (*îşi ia articolul început, stiloul, soarbe zaţul din*

cafea): Te rog să mă ierți că nu-ți mai pot ține companie... Mă duc să scriu la toaletă.

BARBU: Poftă bună!...

ZĂLARU: De ce mă forțezi d-ta să fiu mitocan?

BARBU: Te inspir, cel mult...

ZĂLARU: Stai pe capul meu de-un ceas. Mă pisezi... Nu mă lași să-mi văd de treabă... Eu înțeleg să respect pe prietenii lui Balint, dar nu sunt obligat să-i suport. Văd însă că îngroși obrazul...

BARBU: Încep să mă adaptez mediului...

ZĂLARU: Foarte bine. Te previn însă că, începând de astăzi, accesul persoanelor particulare este interzis categoric în biroul meu.

BARBU: Îți muți biroul în altă parte?

ZĂLARU: Nu! O să mut pe alții cu chibiții lor cu tot. (*Iese trântind ușa.*)

DUȚĂ (*introduce pe Arabella imediat, prin intrarea principală*): Luați dvs. loc şi aşteptați aici. D-l director a dat ordin să nu-l deranjeze nimeni. Compune la administrație.

ARABELLA: Anunță, te rog, că îl aşteaptă d-na Arabella Elian.

DUȚĂ: Bine, doamnă. (*Iese.*)

BARBU (*care stă cu spatele, se întoarce*): Ara! Ce e cu tine? (*Îi sărută mâna.*) Te-ai şi întors de la Sinaia?

ARABELLA: Da! Am o mulțime de plictiseli. Tocmai de aceea am venit la d-l Zălaru, să-l rog să-mi dea o mână de ajutor. (*Se aşază la biroul lui Zălaru, în față. Aprinde, după ce îi oferă şi lui Barbu.*) El e bine cu ministrul de interne, nu?

BARBU: Cine e ministru de interne?

ARABELLA: N-ai aflat încă?

BARBU: Nu! Zălaru însă trebuie să-l cunoască. El cunoaşte pe miniştri chiar înainte de a intra în guvern...

ARABELLA: Am mare nevoie de bani...

BARBU: Încă n-a ieşit 23 cu caii?

ARABELLA: Ba a ieşit. După ce nu mai jucam eu pe el.
BARBU: Ai pierdut mult?
ARABELLA: Da.
BARBU: Câte degete? (*Gest la inelele de pe degete.*)
ARABELLA: Degetele n-ar fi nimic. Am pierdut antebraţul. (*Arată locul unde era brăţara.*)
BARBU: Nu e nimic. Eşti o bijuterie de fată şi fără ele.
ARABELLA: Tocmai! Mi-e teamă să nu mă pierd şi pe mine…
BARBU: Nu te miza, atunci…
ARABELLA: Crezi că Zălaru o să mă servească?
BARBU: Depinde de ochii dulci pe care-i faci. De ce nu rogi pe Ştefan? Te-ar servi fără niciun risc pentru tine.
ARABELLA: Nu vreau să-l deranjez şi mai ales nu vreau să mai apar, sub nicio formă, în viaţa lui… De-altminteri, ţi-am făgăduit acest lucru acum şase luni la Paris, când m-ai rugat să nu mă duc la masă la ei. Cred că m-am ţinut de cuvânt. De-atunci l-am văzut pe Ştefan de câteva ori, ne-am dat bună ziua şi-atâta tot.
BARBU: Tot te mai iubeşte!
ARABELLA: Orice om îşi iubeşte amintirile…
BARBU: Tu nu faci încă parte din ele.
ARABELLA: Ştefan şi-a făcut singur viaţa. Cu voinţă…
BARBU: Fără dragoste…
ARABELLA: Pentru oameni ca el, voinţa înlocuieşte dragostea.
BARBU: Da, dar n-o egalează.
ARABELLA: Nu e fericit?
BARBU: De când s-a întors în ţară, nu.
ARABELLA (*un timp*): Ce mai face Mona? Am auzit că e bolnavă de când au venit de la Paris.
BARBU: A ieşit din sanatoriu acum două zile.
ANABELLA: Restabilită?
BARBU: Demoralizată! Nu-i place Bucureştiul. Are impresia că, în fiecare zi, îl pierde mai mult pe Ştefan. Simte că-l stânjeneşte în noua lui existenţă. Sunt sigur că s-a

internat în sanatoriu degeaba. Numai ca să nu-l incomodeze cu prezența ei.

ARABELLA: Ori poate ca să i se simtă absența.

BARBU: Poate şi asta. Ca să-l verifice. În orice caz, Mona suferă.

ARABELLA: Şi Ştefan nu bagă de seamă?

BARBU: N-are timp. El e tot al gazetei... Trup şi suflet. Nu trăieşte decât pentru scris şi pentru vechile lui marote sociale...

ARABELLA: A avut mare noroc cu Zălaru. Dacă nu-l readucea el în actualitate, ar fi dispărut la Paris printre atâți alți rataţi.

BARBU: Eu îl preferam la Paris, printre noi...

DUȚĂ: Domnul director Zălaru vine imediat.

BARBU: Dar ce face?

DUȚA: Ascultă la uşă, la d-l administrator Panțîru... (*Iese.*)

BARBU: Scumpa mea, fiindcă văd că Ştefan întârzie şi fiindcă nu vreau să-ți deranjez întrevederea cu „maestrul" Zălaru, te părăsesc...

ARABELLA: Şi când te mai văd?

BARBU: În fiecare zi între şapte dimineața şi două noaptea sunt liber. În restul timpului sunt ocupat. Dorm.

ARVBELLA: Vino mâine să iei un ceai la mine.

BARBU: Prefer un dejun.

ARABELLA: Bine! Atunci te aştept la dejun...

BARBU: De flori sunt scutit, nu?

ARABELLA: Da! Pentru limită de vârstă... Pe mâine...

BARBU: Şi dacă faci peşte, să ştii că-l prefer nisetru cu maioneză. La revedere... (*Iese.*)

ZĂLARU (*imediat după ieşirea lui Barbu, se năpusteşte dinspre redacție, afabil, galant, grăbit*): Te rog să mă ierți, coniță frumoasă, că te-am făcut să mă aştepți... (*Îi sărută mâinile amândouă.*) Ia spune-mi. Cărui eveniment fericit datorez plăcerea de a te vedea?... (*Se aşază la birou, curtenitor.*)

ARABELLA: Am nevoie de o mică intervenție la Interne.

ZĂLARU: La imbecilul ăla de Mărăscu?

ARABELLA: Da. Am o casă la Constanța, pe care vreau s-o vând. Şi cum sunt informată că Ministerul de Interne are nevoie de un local propriu, pentru Poliție…

ZĂLARU: S-a-nțeles! Cât vrei pe ea?

ARABELLA: Trei milioane mi-a oferit cafegiul de la parter. M-am gândit însă că statul…

ZĂLARU: E obligat să facă un cadou de două milioane unei femei atât de frumoase. (*Discret, scoate telefonul din priză, vizibil pentru public numai.*) Allo! Internele? Dă-mi pe ministru… Zălaru la telefon! (*Arabellei.*) Dumitale să-ți mulțumească Mărăscu că-i fac onoarea să-i vorbesc personal. (*La telefon.*) Allo! Mărăscu? Bonjour, dragă!… Tu ai nevoie de un local pentru poliție la Constanța, nu? Nu e nimic. Afli de la mine, dacă nu ştii… E! Cu cinci milioane. (*Face cu ochiul Arabellei, care surâde.*) Ți-am găsit eu. Notează adresa…

ARABELLA (*încet*): Strada Mangalia, 138.

ZăLARU (*notează şi el pe-o hârtie în timp ce comunică*): Strada Mangaliei, 138. D-na Arabella Elian… Aşa, puiule! Mâine trimit eu să ia aprobarea… Bine, bine! Într-o zi, când am timp. Mănânc şi cu tine… Să trăieşti. (*Închide.*) Gata, frumoaso!

ARABELLA: Zău, nu ştiu cum să-ți mulțumesc…

ZĂLARU: Mâine la dejun, mâncăm la „Capşa” să-ți aduc patalamaua…

ARABELLA: Deşi am musafiri, îi contramandez pentru d-ta.

ZĂLARU: Pentru mine, sau pentru aprobare?

ARABELLA: Şi pentru unul şi pentru alta…

ZĂLARU (*se ridică, trece de la birou şi se plantează în fața ei*): Cum poți să fii, domnule, aşa de frumoasă?

ARABELLA (*surâde, flatată totuşi*).

ZĂLARU: Eu cred că o femeie frumoasă e tot ce-a făcut natura mai bun pentru om. E ca ploaia pentru pământ. Îl justifică. E ca soarele pentru grâu. Îl înnobilează până la franzelă. Fără frumusețea voastră, noi am rămâne

nişte dobitoace. Numai prin femeie specia umană s-a subțiat de la fiară până la om.

ARABELLA: Nu te ştiam atât de mare admirator al femeilor.

ZĂLARU: Numai al celor frumoase. Ele scuză şi pe celelalte.

ARABELLA: Trebuie să fi iubit mult…

ZĂLARU: Nu mult. Multe! Până acum, femeile au fost pentru mine ca nişte fapte diverse.

ARABELLA: Până şi în dragoste ai rămas gazetar…

ZĂLARU (*fanfaron*): De aceea m-am risipit în brațele femeilor ca în coloanele gazetelor. Acuma simt că a venit momentul să mă adun în volum. Încep să înțeleg că într-o singură femeie se pot găsi toate. Frumusețea dumitale mi-a deschis ochii.

ARABELLA: Mă faci să râd, domnule Zălaru…

ZĂLARU: Mie nu mi-e ruşine să-mi recunosc capitulările.

ARABELLA: Un om atât de tare ca dumneata?

ZĂLARU: Tăria mea în viață a fost sinceritatea.

ARABELLA: E cel mai sigur dintre sentimente.

ZĂLARU: Dar cel mai plin de riscuri. Şi îmi place să le înfrunt.

ARABELLA: Fiindcă ştii că totdeauna ieşi biruitor.

ZALARU: O victorie costă totdeauna mai mult decât o bătălie pierdută.

ARABELLA: Dar gloria e inegalabilă.

ZĂLARU: Adevărat. Beția succesului suplineşte toate durerile victoriei…

ARABELLA (*cu un surâs*): Pentru noi, femeile, înfrângerile sunt cele mai agreabile. Pentru noi, victoria începe din clipa când am fost înfrânte.

ZĂLARU: Eşti singura femeie în fața căreia sunt timid.

ARABELLA: Poate de aceea mă simt atât de îndrăzneață.

ZĂLARU: Dă-mi o dovadă!

ARABELLA: Ți-am dat-o! Am acceptat să dejunez mâine la „Capşa”, în séparé, cu d-ta.

ZĂLARU: Eu n-am spus în séparé.

ARABELLA: Am adăugat eu! (*Se ridică, cu un surâs cochet.*)

ZĂLARU: Arabella! (*Se repede, o ia în braţe şi-o sărută.*)

ARABELLA (*surprinsă şi zăpăcită, îşi recapătă – după prima clipă – calmul*): Dacă asta numeşti d-ta timiditate!…

ZALARU (*face pe pocăitul*): Iartă-mă! N-am putut să mă stăpânesc. Îmi dogoreai buzele.

ARABELLA: Deocamdată, ştergeţi-le de roşu.

ZALARU (*îşi şterge gura cu batista de la piept*): Am impresia că sunt ridicol.

ARABELLA: Nu-ţi vine rău.

ZĂLARU: Nimic nu e mai ridicul decât un bărbat când îşi şterge buzele de roşu.

ARABELLA: Sau când şi le mânjeşte…

ZĂLARU: Vrei să mă pedepseşti?

ARABELLA: Nu! Mâine la dejun, însă, mâncăm la restaurant. (*Îi întinde mâna.*) La revedere şi, încă o dată, toate mulţumirile…

ZĂLARU: Nu fi supărată…

ARABELLA: Nu! Sunt numai niţel decepţionată… Aş fi vrut ca prima d-tale sărutare să fie altfel!

ZĂLARU: Cum?

ARABELLA: Mult mai necuviincioasă. Mâine la 12 aştept un telefon prealabil. Athenée Palace – 128. La revedere… (Iese, condusă de Zălaru, care o petrece cu „sărut mânuşiţele", „pe mâine".)

PANŢÎRU (*intră, cât e Zălaru afară. Are un aer încântat*).

ZĂLARU (*revenind*): Parşivă femeie, domnule! (*Se şterge din nou de roşu, ca să-l vadă Panţîru.*)

PANŢÎRU (*nedumerit*): Cine?

ZĂLARU: Asta! (*Un gest spre uşă.*) Nevasta ataşatului de presă al Italiei… M-a muşcat până la sânge. (*Îi arată, de la distanţă, batista, după ce se tamponează „a sânge" pe buze.*)

PANŢÎRU: Poate e puţin vampir…

ZĂLARU (*se duce la birou şi se aşază*): Femei nebune! Sar, aşa, la om! (*Scârbit.*) Deseară mă duc la ea…

PANŢÎRU: Să ai grijă să-ţi pui şi o botniţă. Mâine rişti să ai

un loc viran în loc de nas… (*Vine la birou.*) Am tranşat cu Corlătescu… (*E încântat.*)

ZĂLARU: Ştiu! Eşti un dobitoc.

PANȚÎRU: Ai ascultat la uşă?

ZĂLARU: Nici n-am avut răbdare să ascult. Îmi venea să intru înăuntru şi să te iau la palme.

PANȚÎRU (*cu cecul în mână*): Pentru că i-am luat cinci milioane, cât ai spus?

ZĂLARU: Pentru că puteai să-i iei şi zece. N-ai văzut ce fraier e?

PANȚÎRU: E, ce vrei, să-i iau şi pielea de pe el?

ZĂLARU: Siiigur. Numai ochii să-i rămâie, să aibă cu ce să plângă…

PANȚÎRU: Eu nu sunt chiar atât de tiran. Am şi puțin suflet în afaceri.

ZĂLARU: Băăă! Şantajul nu se face cu sufletul! Se face cu mâinile. Iei tot şi râcâi, să nu cumva să mai rămâie ceva.

PANȚÎRU: Semnează cecul, să mă duc să-l încasez. E pe numele tău…

ZĂLARU: Abulé! (*Îi dă cecul, pe care îl semnează.*) Phuu! Ce-am pierdut din mână! Cel puțin cinci milioane. O gâscă ca asta e rara avis!…

DUȚĂ (*intră*): D-l Secretar general Rădan.

PANȚÎRU (*cu un surâs*): Vorbeşti de gâscă şi ea bate din aripi la uşă!…

ZĂLARU: S-aştepte! (*Lui Panțîru.*) Vezi să nu mă deranjeze nimeni.

(Duță iese prin fund. Panțîru iese către redacție. Zălaru îşi ia o mutră cât mai „teribilă”. Aprinde o țigară de foi. Se aşază marțial la birou. Îşi aranjează hârtiile în jur, ca şi cum ar fi scris, apoi sună.)

DUȚĂ (*intră imediat*): Porunciți!

ZĂLARU: Pofteşte pe domnul!

DUȚĂ (*iese*): Da!…

ZLĂTARU (*începe să scrie preocupat.*)

RĂDAN (*intră. E un om între două vârste. Corect. Calm*): Bună ziua! D-l Zălaru?

ZĂLARU (*fără să ridice capul, îi indică fotoliul de lângă birou*): Un moment!... Am ceva de terminat...

RĂDAN (*se aşază*): Mulțumesc...

ZĂLARU (*acelaşi joc. Îi împinge cutia cu țigări*): Fumezi?

RĂDAN: Mulțumesc. (*Îşi aprinde din țigările lui. O clipă, pauză. Zălaru scrie, bolboşat. Rădan fumează, placid.*)

ZĂLARU (*pune un punct vehement. Trânteşte sugativa*): Omul dumitale...

RĂDAN: Mi s-a spus că doriți să-mi vorbiți într-o chestiune care priveşte ministerul...

ZĂLARU: Lasă ministerul... În primul rând te priveşte pe d-ta.

RĂDAN: Despre ce e vorba?

ZĂLARU: Nu citeşti *Conştiința națională*?

RĂDAN: Nu mai citesc gazete de mult. Am auzit însă că, în asta, se duce o campanie violentă împotriva mea în privința importului de textile.

ZĂLARU: Tocmai în această privință, înainte ca să începem cea de-a doua şi cea mai importantă fază a campaniei noastre, doream să stăm un pic de vorbă...

RĂDAN (*calm*): Cât?

ZĂLARU (*acelaşi ton*): Jumătate din comision.

RĂDAN: Din care comision?

ZĂLARU: Din comisionul pe care îl iei ca să păgubeşti statul cu sute de milioane.

RĂDAN (*placid*): Păi d-ta îți închipui că eu am făcut afacerea asta ca să te îmbogățesc pe d-ta? Am făcut-o ca să mă îmbogățesc eu. Eşti excroc bătrân, ce dracu?!

ZĂLARU: Tocmai. Nu primesc niciun leu mai puțin decât jumătate din şperț. Iei douăzeci de milioane...

RĂDAN: Treizeci, te înşeli...

ZĂLARU: Cincisprezece sunt ale mele...

RĂDAN (*simplu*): Nu dau niciun ban...

ZĂLARU: În cazul ăsta, dau adevărul pe față.
RĂDAN: Care adevăr?
ZĂLARU: Că furi.
RĂDAN (*cu un zâmbet. Primul*): Păi acum ai aflat d-ta treaba asta? Fur de când am intrat în minister. Am douăzeci şi cinci de ani de serviciu.
ZĂLARU: Credincios…
RĂDAN: Îl am şi pe ăla! Acum sunt propus la Comandoria Coroanei…
ZĂLARU: Cu mine să nu faci pe cinicul, şefule. Dacă nu scoți banii într-o săptămână, eşti la Văcăreşti…
RĂDAN (*se ridică*): Ascultă, banditule! Ştiu că n-ai nicio dovadă împotriva mea, pentru că nu există nicio dovadă. Ştiu că eşti în stare de orice. Te previn, însă, că dacă mai apare un singur rând contra mea în porcăria d-tale, te dau pe mâna Parchetului, după ce – bineînțeles – te dau întâi pe mâna mea. (*Îi prezintă o palmă enormă.*) O vezi? Dintr-o palmă, îți şi iese crucea în gazetă!… Cu mine să nu faci, Codică, pe Bartolomeu Zălaru… Ți-am adunat dosarul complet, boaită! De la atestatul de patru clase, falsificat, şi până la afacerea cu morile lui Corlătescu. Ştiu toți banii pe care i-ai măcinat. Cu mine să nu te joci, Codică! Ți-am găsit şi condamnarea de trei luni, pentru furt, executată la Craiova. Să-ți bagi mințile în cap, Codică! M-oi duce eu de-a dura, dar mă duc cu tine de gât.
ZĂLARU (*o moaie*): Dar de ce te enervezi, nene? Pe mine amenințările mă lasă rece… Ne putem înțelege ca oamenii… Mai ales că eşti şi simpatic, şefule!
RĂDAN: Să nu fii intim cu mine, că te cârpesc.
ZĂLARU: Pe mine? Ieşi afară!
RĂDAN: Eu? (*Îi lipeşte două palme.*)
ZĂLARU (*luat prin surprindere, se clatină*): Nu da, nene! Suntem între gentlemeni, ce dracu?…

(Ştefan a apărut în uşa redacției în clipa când Rădan. L-a

lipit pe Zălaru. A rămas nemişcat în uşă.)

RĂDAN: Acum să mai pofteşti să-njuri… Grâu de colivă te fac… (*Iese furios prin fund.*)

(Zălaru, fără să-l observe pe Ştefan, se reculege. Îşi freacă obrazul şi îţi reface ţinuta deranjată de bătaie. Are un aer speriat, umil.)

ŞTEFAN: Dar ce s-a întâmplat?
ZĂLARU (*când dă cu ochii de el, îşi umflă pieptul, se înfoiază ca un păun şi, într-o poziţie marţială, răspunde rar*): Cultul patriei are martirii săi şi în timp de pace!…
ŞTEFAN (*trecând spre biroul lui*): Dar cine e domnul?
ZĂLARU: Rădan! Excrocul ăla de la Industrie. Noroc că l-am dezarmat de revolver. Venise să mă asasineze.
ŞTEFAN: Din cauza campaniei pe care o duci contra lui?
ZĂLARU: Eu nu duc campanii contra nimănui. Le duc pentru ţară!… Şi cadavrele peste care trebuie să calc nu mă interesează.
ŞTEFAN (*cu un surâs*): Cam iute de mână cadavrul.
ZĂLARU: O să-l coste viaţa!…
ŞTEFAN (*începe să examineze corespondenţa, la birou*): Dar cu Corlătescu ce s-a făcut?
ZĂLARU: Care Corlătescu?
ŞTEFAN: Preşedintele Sindicatului morarilor. Mi-a dat un telefon azi-dimineaţă acasă.
ZĂLARU: În ce chestie?
ŞTEFAN: În privinţa acuzaţiilor pe care i le aducem. Omul e complet nevinovat.
ZĂLARU: M-am convins şi eu. Chiar am şi dat ordin să înceteze imediat campania…
ŞTEFAN (*uitându-se atent la o hârtie*): A fost şi el pe-aci?
ZĂLARU: Nu ştiu. Nu l-am văzut.
ŞTEFAN: Mi se pare că l-a primit Panţîru.
ZĂLARU: Treaba lui!

ŞTEFAN: Eu cred că tot ceea ce se întâmplă aci, la gazetă, e – în primul rând – treaba noastră.

ZĂLARU: Dar de când îți iei aere de-astea de director cu mine?

ŞTEFAN: Nu mi le iau cu tine. Mi le iau cu gazeta. Am impresia că – în spatele nostru – se petrec unele lucruri…

ZĂLARU (*i-o taie*): Nu se petrece nimica, domnule! Spionii d-tale te-au informat prost.

ŞTEFAN: Ce vorbă e asta „spionii mei”?

ZĂLARU: Ce? Tu crezi că eu nu ştiu că-aicea, la gazetă, ai „oamenii” tăi? Duță, Silvia, caraghiosul ăla de Barbu… (*Sună telefonul de pe biroul lui Ştefan.*)

ŞTEFAN: Allo! Da!… E aci! (*Lui Zălaru.*) Dar ce? Telefonul tău nu merge?

ZĂLARU: Dar de ce să nu meargă? (*Îşi aminteşte că l-a scos din priză şi îl pune la loc.*) E scos din priză.

ŞTEFAN (*la telefon*): Fă d-ta numărul d-lui director Zălaru din nou. (*Închide, lui Zălaru.*) Te cheamă tipografia… (*Telefonul lui Zălaru sună imediat.*)

ZĂLARU (*la telefon*): Allo! Ce e, dom’le? Nu se poate. E, şi dac-ai paginat, ce? Paginezi din nou, că de-aia vă plătesc… Să paginezi până ți-or ieşi ochii! (*Trânteşte telefonul.*) Toată lumea are păreri, domnule, în redacția asta. Toată lumea comandă! (*Vede notița luată pentru Arabella.*) Aoleu!… (*Face un număr la telefon.*)

ŞTEFAN (*lucrează la biroul lui atent*).

ZĂLARU: Allo! Internele? Dă-mi te rog pe d-l director de cabinet Manoliu. Zălaru, Directorul ziarului *Conştiința națională.* Allo!… Să trăieşti, Manolică tată! Dragă, vreau să-ți dau o chestie… Mă serveşti şi pe mine şi pe tine… Dar tu personal. Fără să ştie ministrul. Ştiu că vreți să cumpărați un local pentru poliția din Constanța. Nepoata mea, doamna Arabella Elian (*Ştefan, la auzul numelui, devine foarte atent şi surprins*), are o casă „pă cinste” pentru ce vă trebuie vouă. Şase milioane cu

smântâneala respectivă pentru băieții deștepți. Notează, te rog. Casa e în strada Mangaliei, 138. Proprietară: Arabella Elian... Ai scris? Bravo! În regulă. Şi trimite-mi, nene, o fotografie mai recentă, că vreau să te pun în gazetă... Bine, merci! Să trăieşti!... (*Închide telefonul.*)

ŞTEFAN: Arabella Elian e nepoata ta?

ZĂLARU: Dar tu de unde-o cunoşti?

ŞTEFAN: Am cunoscut-o la Paris.

ZĂLARU: Mişto bucată, ce zici?

ŞTEFAN: Nu ştiam că sunteți rude...

ZĂLARU: Rude, pe dracu! Am cunoscut-o acum o lună la un banchet. Şi de-atunci mă pisează mereu.

ŞTEFAN: Cu casa?

ZALARU: Cu amorul!... (*Scoate batista, deşi n-are nevoie.*) Ia uite! Adineauri, când a fost la mine, mi-a sângerat buzele. Muşcă, domnule, ca o cățea.

ŞTEFAN: „*Elle a du chien*", într-adevăr...

ZĂLARU: Mâine la prânz mănânc cu ea, la „Capşa", în separé. Trebuie să tranşez şi chestia asta!

ŞTEFAN: Eşti atât de sigur de reuşită?

ZĂLARU: Nu s-a născut femeia aia care să-mi reziste.

ŞTEFAN: Am impresia că d-na Ellian, sub o aparență contrarie, e de-o perfectă onestitate... Îşi duce calvarul propriului ei paradox.

ZĂLARU: Las' că vede ea paradox, mâine...

DUȚĂ (*intră. Lui Zălaru*): Vă roagă d-l casier să poftiți. E gata cu socotelile.

ZĂLARU: Viu acuma...

DUȚĂ (*iese*).

ZĂLARU (*se ridică de la birou şi trece să iasă prin uşa dinspre redacție*): Aia e, domnule! Pe mine nu mă interesează femeile din punct de vedere psihologic. Aia e treabă de romancier. Eu sunt gazetar. Lucrez „*sur le vif*". Şi singura mea armă în materie de femei e piedica. O dată trântită, femeia nu mai are opinii. Are numai dorințe... (*Iese. Imediat ce-a ieşit, sună telefonul lui*

Zălaru.)

ŞTEFAN (*se duce la telefon*): Allo! Nu! În momentul ăsta nu e aici. Balint la telefon. Bună ziua, domnule Manoliu. Da, cu plăcere. Chestiunea Arabellei Elian nu se poate face fără aprobarea d-lui ministru? Bine! Am să-i comunic lui Zălaru. Profit de ocazie să te rog să fii amabil să-mi dai legătura cu d-l ministru Mărăscu. Mulţumesc foarte mult. (*Aşteaptă puţin la telefon.*) Allo! D-l ministru Mărăscu? Bună dimineaţa, d-le ministru. Eu, da! Balint. Ce să fac, Georgică dragă? Să zic, bine. Nu vreau să te deranjez prea mult. E vorba de o cunoştinţă a mea de la Paris. D-na Arabella Elian. Da, da, aceea frumoasă. Vrea să te roage, prin mine, să-i faci un serviciu. Numai dacă e legal şi se poate. Cel mai bun lucru e să-ţi spună ea personal despre ce e vorba. Te rog şi eu s-o serveşti, repet, dacă e legal. Bine! O să-i comunic să vie imediat. Eşti foarte drăguţ, Georgică... Mulţumesc mult... Atunci, dă-i tu instrucţiuni şefului de cabinet s-o primească imediat. La revedere şi înc-o dată mulţumesc. (*Agaţă receptorul şi sună.*)

DUŢĂ: Poftiţi, d-le director...

ŞTEFAN (*trece la biroul lui*): Duţă! Fii bun şi cere la tipografie corectura articolului meu de mâine.

DUŢĂ: Articolul nu s-a cules, d-le director. D-ra Silvia l-a dat la timp, însă, d-l director Zălaru, a dat ordin să nu se culeagă.

ŞTEFAN (*surprins, dar stăpânit*): A dat ordin d-l Zălaru?

DUŢĂ: Chiar eu am adus articolul din tipografie.

ŞTEFAN: Bine, Duţă! Mulţumesc.

DUŢĂ (*după o ezitare*): Şi-a luat nasul la purtare rău... Şi pe noi, cum a venit, ne-a luat în primire. A dat afară şi florile...

ŞTEFAN: Care flori?

DUŢĂ: D-ra Silvia vă adusese de dimineaţă nişte violete... Cum le-a văzut, i-a sărit ţandăra. Şi pe conu' Barbu l-a luat la „reflect".

ŞTEFAN (*un timp*): Dar cu d-l Corlătescu ce-a fost?

DUȚĂ: Nu ştiu ce a făcut cu d-l administrator Panțîru în biroul dumnealui. N-am putut asculta la uşă, că asculta d-l director Zălaru. Dar, în schimb, ăsta de fu adineauri, d-l secretar general, ce i-a zis, mamă-Doamne! Şi când l-a plesnit, s-a auzit până la expediție... Două palme i-a dat, dar au răsunat cât zece.

ŞTEFAN (*după un timp de reflecție*): Bine, Duță!

DUȚĂ (*un timp. Îndrăzneşte*): Mi-e nu-mi place ce se întâmplă aici, domnule director.

ŞTEFAN: Nici mie, Duță.

DUȚĂ (*înseninat*): Atunci nu mai am nicio grijă. (*Iese prin fund, în timp ce Zălaru intră dinspre redacție, enervat.*)

ZĂLARU: Dau afară şi casierul. Fură!

ŞTEFAN: L-ai prins cu ceva?

ZĂLARU: Un casier căruia îi iese casa exact, la lună, înseamnă că fură şi pune din buzunar ca să-i iasă la țanc. Fiindcă nu există «casă» care la socoteli să nu iasă ori în plus, ori în minus.

ŞTEFAN: Postelnicu e un om foarte cinstit.

ZĂLARU: La tine toți mâncații ăştia de gărgărițe sunt foarte cinstiți. Cum o să fie cinstit dacă îi iese exact?

ŞTEFAN: A telefonat adineauri Manoliu, de la Interne. Chestiunea d-nei El ian nu se poate face fără aprobarea ministrului.

ZĂLARU: E un caraghios. O să-şi vază poza în gazetă când mi-oi vedea eu creierii în oglindă...

ŞTEFAN: Am vorbit însă în numele tău cu ministrul, care o aşteaptă imediat să-i spuie despre ce e vorba...

ZĂLARU: I-a pus gând rău şi ăsta...

ŞTEFAN: Manoliu spune că chestiunea e ca şi făcută.

ZĂLARU: Cred şi eu! Lui Mărăscu îi țâțâie de frica mea... (*Face un număr la telefon.*) Allo! Athenée Palace? Dă-mi, te rog, 128. Allo! (*Pe un ton mieros.*) Sărut mâinile, frumoaso! Ministrul te aşteaptă imediat. Ia o maşină şi du-te. I-am dat ordin şefului de cabinet să te anunțe

cum ajungi. Chestiunea e tranşată. Îmi telefonezi şi mie rezultatul. Lasă, lasă, că-mi mulţumeşti mâine, la dejun… La revedere. (*Închide.*)

ŞTEFAN (*se ridică de la birou şi vine spre Zălaru*): Ai cinci minute libere?

ZĂLARU: Dar ce eşti aşa de solemn?

ŞTEFAN: Aş vrea să stăm nițel de vorbă.

ZĂLARU: În ce chestie?

ŞTEFAN: În privința gazetei noastre.

ZĂLARU: Iară-ncepi, dom'le? Cu reforme, cu teorii, cu fleacuri? Ce, nu-ți ştiu repertoriul?

ŞTEFAN: Când am făcut gazeta împreună, am stabilit unele condițiuni de colaborare… Am precizat ținta şi obiectivele gazetei…

ZĂLARU: Ei şi?

ŞTEFAN: Gazeta nu este cea pe care am visat-o. Eu, cel puțin. De îndată ce a ajuns o forță în publicistica noastră, s-a transformat, pe nesimțite, ajungând – astăzi – dintr-o tribună liberă şi cinstită a revendicărilor obşteşti un organ de preocupări personale şi cu practici foarte suspecte.

ZĂLARU: Ce vrei să zici? Fără şarade, te rog.

ŞTEFAN: În gazeta noastră se duc campanii nedrepte şi grosolane împotriva unor instituții şi persoane. Aceste campanii încep şi încetează în biroul d-lui Panțîru, care lasă să se înțeleagă – scontând prestigiul de care mă bucur în ochii opiniei publice – că aceste campanii sunt duse sau inspirate de mine. Ştiu că se realizează beneficii pe care gazeta nu le încasează şi care nu ştiu în ale cui buzunare intră…

ZĂLARU (*virează discuția*): A! Asta te doare pe tine? Că beneficiile nu intră în buzunarul tău? Păi de ce te plângi? Tu nu lucrezi pe cont propriu?

ŞTEFAN (*rămâne trăsnit*): Eu?

ZĂLARU: Te-am întrebat eu vreodată cât ai luat şi de la cine ai luat de pe urma campaniilor pe care le-ai dus? Ți-

am cerut eu vreodată socoteli de la instalarea redacţiei şi a tipografiei? Te-am întrebat eu cât ai luat, de exemplu, de la Asociaţia funcţionarilor particulari, de la Trustul zahărului sau de la Obşte?

ŞTEFAN (*tot nu-i vine şi creadă*): Cum? Tu crezi că eu am încasat vreun leu nemuncit în viaţa mea?

ZĂLARU: Cine spune că n-ai muncit pe ei? Ai scris, ai alergat, ai intervenit! Dreptul tău să iei ce poţi.

ŞFEFAN: Eu, domnule?

ZĂLARU: Tu eşti mai şmecher decât mine, mă!... Tu ai şantajul simpatic! Tu iei de la cinstiţi... Al meu, în schimb, e moral. Eu iau numai de la hoţi.

ŞTEFAN: Bică! îţi dai seama de ce spui?

ZĂLARU: îmi dau seama şi de ce iei.

ŞTEFAN: Bine! (*Un timp.*) În condiţiunile astea, orice discuţiune este de prisos şi colaborarea noastră se încheie chiar din acest moment. Eu ies din asociaţie... Să ne socotim, şi gata.

ZĂLARU: Ce să te socoteşti? Vrei să pleci, umblă sănătos! N-ai să dai, n-ai să iei.

ŞTEFAN: Cum n-am să iau? Gazeta are beneficii.

ZĂLARU: Ai adus vreun capital?

ŞTEFAN: Capitalul meu a fost munca şi priceperea mea.

ZĂLARU: Lasă capitalurile morale. Sunători! Ai adus?

ŞTEFAN: A fost vorba că suntem asociaţi cu drepturi egale...

ZĂLARU: Ai ceva la mână?

ŞTEFAN: Am cuvântul tău!

ZĂLARU: Ăla nu face probă în justiţie...

ŞTEFAN (*îl cântăreşte de sus până jos*): Biiine! N-o să ajungem în faţa justiţiei. Mi-a fost prea dragă gazeta asta ca să-i spăl rufele murdare în public. (*Se duce la birou şi începe să-şi adune hârtiile din sertare în servieta cu care a venit.*)

ZĂLARU: În orice caz, trebuie să recunoşti că tu ai părăsit asociaţia. Ai făcut tot posibilul ca s-o strici...

ŞTEFAN: Inutil să insişti. Sunt deplin lămurit. Gazeta s-a lansat... Ți-am umplut buzunarele. Nu mai ai nevoie de mine.

ZĂLARU: Eu n-am avut niciodată nevoie de nimeni.

ŞTEFAN: Asta o spui totdeauna după! Eşti tare, recunosc.

ZĂLARU: Forța mea a fost întotdeauna slăbiciunea altora.

ŞTEFAN: Îngăduința altora. E o confuzie primejdioasă.

ZĂLARU: Nu mi-e teamă de nimeni şi de nimic...

ŞTEFAN: Acuma ți-am înțeles jocul. Totul era premeditat. Ultima lovitură a fost cea de azi, cu articolul. Erai sigur că n-o să tolerez niciodată să-mi cenzurezi articolele.

ZĂLARU: N-am publicat articolul pentru că era prost.

ŞTEFAN (*cu un surâs*): Serios?

ZĂLARU: Pentru mine, orice articol care e împotriva gazetei e prost.

ŞTEFAN: Eu sunt un om cinstit.

ZĂLARU: Eşti un om cinstit pentru că nu poți să fii altfel. Nu există om cinstit. Toți suntem cinstiți provizoriu. Fiindcă cinstea nu e o funcție morală. E una organică. Aci e greşeala noastră. Eşti cinstit atât cât organismul îți permite. Ai o cotă maximă de rezistență în fața tentației. Rezişti la un milion. La două! La cinci. Cifra nu-ți face nicio impresie. Există, însă, o cifră, pentru fiecare om, în fața căreia capitulează. Cinci milioane şi un leu, de exemplu. Când o aude, organismul intră în panică! I-ai atins cota maximă de rezistență. Şi posesorul organismului închide ochii şi întinde mina. Cinstea s-a dus dracului.

ŞTEFAN (*surâde*): Îmi aştept cota maximă, ca să-ți verific teoria.

ZĂLARU: Degeaba surâzi...

ŞTEFAN: În numărul de mâine te rog să anunți retragerea mea de la gazetă.

ZĂLARU: Să vezi c-o să-mi scadă tirajul... Tu crezi c-o să te regrete cineva? Adu-ți aminte, acum 15 ani când ai plecat „în exil”... Nici nu pornise bine trenul, şi nu-şi mai

aducea nimenea aminte de tine.

ŞTEFAN: Totuşi, după cincisprezece ani, ți-ai adus aminte tu.

ZĂLARU: Asta a fost o condiție a lui Borcănescu, admiratorul tău. Trebuia să-i fac gustul elefantului, că el da banii.

ŞTEFAN (*privindu-l întreg*): Tu ți-ai creat din mârlănie un blazon…

ZĂLARU: Eu sunt propria mea creație. M-am construit din cărămizile mele, pe care mi le-am frământat şi mi le-am ars singur. Îmi bat joc de voi şi de teoriile voastre. Sunt opera mea, bă, înțelegi? Eu m-am născut „nimeni" şi am ajuns cineva… Voi vă naşteți „cineva" ca să ajungeți nimeni… Uită-te la tine! Ce eşti altceva decât un ratat, ca şi amicul dumitale Stăjescu! De ce trăiți pe lume? Nu sunteți buni de nimic. Nici pentru voi, nici pentru alții. Mi-e milă de voi, nefericiților…

ŞTEFAN: Nu-ți mai consuma sentimentele generoase pentru noi… (*Pleacă, din uşă.*) O să ne întâlnim, Codică Paraschiv!…

ZĂLARU: Codică Paraschiv, drăguță, a fost băiat deştept şi s-a sinucis la vreme. Nu te mai întâlneşti cu el… Cu Bartolomeu Zălaru, însă, oricând…

ŞTEFAN: Codică Paraschiv nu s-a sinucis, minți! Derbedeul s-a travestit numai, crezând că nu-i mai recunoaşte nimeni cercelul din ureche. Borfaşul de idei ciordite de la alții zbiară ca să-şi răzbune tăcerile universitare… Nespălatul generației noastre se face blească de parfum, crezând că nu mai pute a jeg.

ZĂLARU (*un gest violent spre el*): Bă! Mi se pare că tu vrei să te certi cu mine?…

ŞTEFAN (*îi pironeşte c-o privire*): Nu! Azi eşti prea obosit, după discuția cu Rădan… (*Iese.*)

(Zălaru e înfuriat. Fără să-şi dea seama, îşi freacă obrazul cârpit.)

PANȚÎRU (*intră dinspre redacție*): E? Cum a ieşit figura cu Rădan? (*Se apropie vesel de biroul lui Zălaru.*)
ZĂLARU (*degajează de la birou şi îi şterge o palmă*).
PANȚÎRU (*complet zăpăcit*): Ce-a fost asta?
ZĂLARU: Jumătate din ce-am luat de la Rădan. Eu îmi respect convențiile.
PANȚÎRU: Te-a pălmuit? (*Sub consternare e şi un pic de satisfacție.*)
ZĂLARU: Prin surprindere. Venise să mă asasineze. Fiindcă sunteți nişte vite încălțate. Îmi aduceți toți nebunii pe cap. Nu pregătiți terenul. Vă năpustiți la şantaj înainte de vreme. Vreți să stoarceți buba înainte de a face puroi. Ca să plătesc eu cu viața tâmpeniile voastre. (*Umflându-şi muşchii.*) Ce mă făceam eu, mă, cu bestia aia, fără ăştia? (*Îşi bate muşchii.*) Şi nici nu-l mai înjur acum, ca să vă satur. Am apucat să-l bat, s-a isprăvit. Şi-a luat pedeapsa!... Cinsprezece milioane am pierdut, boilor! Şi de la Corlătescu, cinci! Douăzeci de milioane într-o zi... (*Se aşază la birou.*) O să mă aduceți la faliment, fir-ați ai dracului să fiți! (*Un timp.*) Să te duci la Borcănescu să dea bani pentru gazetă. Poimâine e chenzina. N-am cu ce plăti... Aci toată lumea fură şi nimeni nu aduce.
PANȚÎRU: Conu Ilie a dat tot ce trebuia să aducă.
ZĂLARU: Nu mă priveşte. Până mâine, îmi trebuie două milioane pentru gazetă. De la mine nu dau! N-am.
PANȚÎRU (*care îl urmăreşte foarte atent*): Nu ştiu dacă o să mai vrea să dea. El e în perfectă regulă. Noi însă... nu suntem.
ZĂLARU: De ce? Fiindcă am amânat nunta? Ce? Nu-i ajunge că sunt logodit?
PANȚÎRU: Vrea să vadă chestiunea clarificată.
ZĂLARU: Întâi să dea banii şi pe urmă fata.
PANȚÎRU: Banii i-a dat, fata i-a rămas.
ZĂLARU: Cum i-a dat? Nu trebuia să mai dea cinci milioane?

PANȚÎRU: Dotă, nu vărsământ. Şi dota se dă la căsătorie.
ZĂLARU: Da? E! Află atunci că n-am nevoie de fii-sa, nici de milioanele lui.
PANȚÎRU: Uiți că are drepturi la gazetă?
ZĂLARU: Da tâmpit eşti, mă!
PANȚÎRU: Tu de câte ori mă faci pe mine tâmpit înseamnă că vrei să te faci deştept pe ocolite.
ZĂLARU: Borcănescu n-are niciun drept la gazetă.
PANȚÎRU: Şi banii lui?
ZĂLARU: I-a pierdut la început, când tirajul mergea prost.
PANȚÎRU: Ştie?
ZĂLARU: Trei somații i-am făcut, să aducă bani dacă vrea să meargă mai departe…
PANȚÎRU: N-a primit niciuna…
ZĂLARU: Păi ce, eu i le-am trimes ca să le primească? I le-am făcut ca să existe. De unde ştiu eu că nu-i dă în gând să-mi facă vreun proces? Şi eu am obicei să mă judec numai în procese pe care le câştig.
PANȚÎRU: Balint ce zice de asta?
ZĂLARU: Nu mă interesează. S-a retras din afacere!
PANȚÎRU (*serios surprins*): Balint? Când?
ZĂLARU: Azi!… L-am dat afară! Eu n-am nevoie de cenzori, nici de oameni cinstiți şi (*privindu-l*) nici de escroci mai mari ca mine… Balint e un excroc.
PANȚÎRU (*cu oarecare decepție*): A! El!
ZĂLARU: Te umfli în pene? Credeai că e vorba de tine? Tu eşti minor, măă!…
PANȚÎRU: Poți să ştii ce calități ascunse zac în mine?
ZĂLARU: Habar n-am nici de voi, nici de calitățile voastre. Gazeta merge!… Bani, am!…
PANȚÎRU (*se luminează asupra situației*): Apropo de bani, tocmai veneam să ne socotim şi noi puțin…
ZĂLARU: Mă rog! Ce-ai de luat?
PANȚÎRU: Mai am comisionul de la Mărculescu, de! a „Pielăriile unite” şi de la Corlătescu. De la Rădan l-am luat…

Zălaru (notând pe-o hârtie): Vasăzică: Mărculescu a fost 2.000.000 „Pielăriile”… şase… Corlătescu, cinci. Total 13.

PANȚÎRU: Exact…

ZĂLARU: 15% partea ta… (*socoteşte*) înseamnă că ai de luat…

PANȚÎRU: Cum 15 %?

ZĂLARU: Dar ce? Crezi c-o să-ți dau toată viața 25? Aia a fost aşa, la început, când gazeta nu era lansată. Acuma afacerile merg singure.

PANȚÎRU: Pentru că le aduc eu…

ZĂLARU: Pentru că am gazeta…

PANȚÎRU: Gazeta am făcut-o tot eu. Cu banii lui conu Ilie.

ZĂLARU: Şi cu talentul meu…

PANȚÎRU: Cu munca şi cu talentul lui Balint. El a făcut tot.

ZALARU: Taci, mă! Prin urmare, eu n-am adus nimic?

PANȚÎRU: Tu ai fost mai deştept ca toți. Ai luat numai.

ZĂLARU: Uite ce e, dragă PANȚÎRULE! Cu mine să nu te obrăzniceşti, că pe urmă întorc foaia…

PANȚÎRU (*ironic*): Te pomeneşti că nu-mi mai dai mina.

ZĂLARU: Îți dau în schimb un picior de nu te vezi.

PANȚÎRU: Mie?

ZĂLARU: Cu mine să nu te joci. Ştii că eu sunt obişnuit să calc peste cadavre…

PANȚÎRU (*bate în lemn*): Mulțumesc lui Dumnezeu, niciodată nu m-am simțit mai viu ca acuma… Poți să treci cât pofteşti peste cadavre… Eu nu trec peste un milion 350.000 de lei ai mei. Banii lui Corlătescu sunt în casă… Îmi iau ce e al meu şi restul îți aparține…

ZĂLARU (*privindu-l în albul ochilor*): O să te coste scump, găinarule.

PANȚÎRU: Nu e nimic. Plătesc din cele 10%, cu care era să mă arzi…

ILIE (*intră din fund. Elegant cu exagerație. Jovial, corpolent*): Saltare şi frăție, leilor! (*Dă mâna lui Panțîru, apoi lui Zălaru.*)

ZĂLARU (*decis să nu lungească vorba*): La ţanc ai venit, coane Ilie. Am nevoie de bani.

ILIE (*toată veselia îi dispare brusc*): Ce bani?

ZĂLARU: Bani, la gazetă. Redactorii nu scriu de pomană. Maşinile sunt nişte fiare care devorează tot: hârtie, cerneală, creieri.

ILIE (*lui Panţîru*): Păi, spuneai că gazeta merge ibrişim, Jenică? Că tirajul creşte mereu…

ZĂLARU: Scade, domnule. Scade! Fiindcă n-avem cu ce să plătim redactorii cum trebuie… să apărem în condiţii tehnice bune…

ILIE: Păi de ce nu scrieţi voi? Tu şi cu Balint.

ZĂLARU: Balint şi-a dat demisia…

ILIE: Ce?

ZĂLARU: Dumnealui sabotează afacerea… (*Arată pe Panţîru.*)

ILIE: El?

ZĂLARU: Dumneata te ocupi de muieri şi de politică…

ILIE: Eu?

ZĂLARU: Şi eu sunt fraierul vostru, al tuturor… Ei bine, aşa nu mai merge, leule!… Dacă până mâine dimineaţă nu-mi aduci 2.000.000 lei, suspend gazeta.

ILIE: Cum o s-o suspenzi… Tocmai acum, când…

ZĂLARU: O suspend pentru reorganizare… Până găsesc alţi oameni serioşi s-o finanţeze…

ILIE: Şi milioanele mele pe care le-am băgat?

ZĂLARU: Ce-mi pasă mie de milioanele tale? Gazeta înainte de toate.

ILIE: Cum nu-ţi pasă?

PANŢÎRU: Foarte bine! Nu-i pasă!…

ZĂLARU: Ai avut destulă glorie în schimbul lor. Ţi-ai făcut destule treburi pe spinarea gazetei. Cine te-a făcut preşedintele Camerei de comerţ? Cine te-a ales deputat? Te-am scos din pap şi te-am băgat în pâine. Te-am azvârlit dintre calapoade drept în dealul Mitropoliei. Şi mai ai nas să mă întrebi ce-am făcut cu milioanele?

ILIE (*lui Panțîru*): E nebun, pe onoarea mea…

PANȚÎRU: Mata nu înțelegi, coane Ilie, că nu mai are nevoie de noi?

ILIE: Şi fata?

ZĂLARU: Nu cumva ți-ai închipuit că, pentru câteva milioane, o să-ți lansez toată cizmăria? Doamna Zălaru! Cred şi eu că i-ar conveni… Mâine, poimâine, ministreasă… La legații, la palat…

ILIE: Vasăzică, logodna?

ZĂLARU: Stric tot. Rup toate legăturile cu trecutul. Sunt prea tare pe picioarele mele ca să mă mai poată trage vreo ghiulea la fund. Viața mea începe de azi…

ILIE: Fata n-are să poată suporta lovitura…

ZĂLARU: Fetele bătrâne, când sunt decepționate din dragoste, rezolvă problema cu somnalin. Douăzeci de tablete şi Nirvana le aparține.

ILIE (*un gest de furie oarecum comici*): Îmi asasinezi fata, criminalule?

PANȚÎRU (*intervine*): Nu te enerva, coane Ilie.

ILIE: Să-mi dai banii! (*Se repede la Zălaru.*)

PANȚÎRU (*îl ține*): Te rog, coane Ilie. Nu te juca cu tensiunea…

ILIE (*se liniştește dintr-odată*): Ai dreptate. Mi-am luat-o ieri şi e crescută.

PANȚÎRU (*arătând spre Zălaru*): O să-şi frângă mâinile într-o zi.

ZĂLARU: În gâtul vostru, cel mult.

PANȚÎRU: Ai auzit de pasărea numită pițigoi? E! Aşa ai să te sugrumi singur. Ca un pițigoi.

ZĂLARU: Pițigoiul se sugrumă numai când e închis în colivie…

PANȚÎRU: Ei, şi ce adică! Tu n-o s-ajungi la colivie?

ILIE: Aşa, neică, să ne uităm la el printre gratii… Te am în mână, pezevenghiule!… Cu contractul de furnituri al armatei… Douăzeci de ani iei.

ZĂLARU: Luăm, adică. Câte 20 de fiecare… L-am semnat

amândoi, iubitule…

ILIE: Ce tâlhar! N-aş fi crezut niciodată!… Am crescut şarpele la sân… (*Se aşază şi îşi duce mâna la inimă.*) Au!… Inima!… (*Lui Panțîru.*) Dă-mi un pahar cu apă…

ZĂLARU: Să-ți facă şi o cafea… că se pricepe… Face bine la cord. (*Se îndreaptă spre ieşire.*)

PANȚÎRU (*care toarnă apă în pahar din sticla de pe birou, e cuprins de panică*): Să nu te duci la casierie… (*Lui Ilie.*) Are cheile de la casă. Banii de la Corlătescu sunt acolo… (*Rămâne cu paharul de apă în mână, în prada unei mari „lupte sufleteşti”.*)

ILIE: Apă! (*Se desface un pic la gât.*)

ZĂLARU (*a ieşit*).

PANȚÎRU: Mă fură!… (*Vrea să iasă după Zălaru.*)

ILIE: Stai cu mine!… Te despăgubesc eu…

PANȚÎRU (*senin*): Parcă de bani e vorba? Mata să trăieşti!… Bea, coane Ilie! (*Îi dă să bea.*) Să am să iau eu de la mata.

ILIE (*bea tot paharul. Se mai înviorează*): Ce tâlhar!

PANȚÎRU (*îi pune mina pe creştet*): Tensiunea, ai perfectă…

ILIE: În cap nu e tensiunea… Ăla e pulsul. (*Un timp.*) Ce tâlhar! Şi numai tu mi l-ai scos în cale. Bravo, Jenică!…

PANȚÎRU: Nu te mai enerva, coane Ilie. Parcă eu am putut să bănuiesc cu cine am de-a face…

ILIE: În viața mea nu m-am răzbunat pe nimeni. Dar pe ăsta nu-l iert… Ce-o să zică Tița când o afla? Atâta am şi eu pe lume care mă încurcă: fata!…

PANȚÎRU: Bine c-a scăpat de un şnapan… Dar lasă-l pe mâna lui Jenică!… Am văzut eu alții mai tari… Şi cu d-ra Tița am să vorbesc eu… Astăzi la dejun mănânc la mata… Şi tot ce pot să-ți spun e că o să scoatem o nouă gazetă…

ILIE: Nu! M-am tămăduit…

PANȚÎRU: Ai încredere în mine… Nicio vorbă, însă, la nimeni… Nici lui d-ra Tița…

ILIE: Nu mă ştii în afaceri? Sunt „Monumentul tăcerii”…

SILVIA (*intră*): Bună dimineața.
ILIE (*crai dintr-odată, totuşi încă sub impresia loviturii primite*): Bună dimineața, păpuşico!
SILVIA (*lui Panțîru*): D-l director Balint n-a venit?
PANȚÎRU: A şi plecat! Şi chiar de tot…
SILVIA: Poftim?
PANȚÎRU: Şi-a dat demisia de la gazetă.
SILVIA: Nu se poate!
ILIE: Nu fii amărâtă, păpuşico, că te luăm la noi. Facem altă gazetă.
PANȚÎRU (*făcând un semn lui Ilie*): „*Monumentul tăcerii*" îi punem titlul.
SILVIA: E adevărat de d-l Balint?
PANȚÎRU: Eu sunt singurul om de-aci care n-am făcut niciodată glume cu mata…
SILVIA (*veselă*): Atunci, îmi dau demisia şi eu.
ILIE: Bravo! Şi „la prânz" ce faci, matale?
SILVIA: Mănânc!…
ILIE: Unde?
SILVIA: La birt.
ILIE: Nu vrei să mănânci cu mine la restaurant?
PANȚÎRU: Mata ai musafiri la dejun, coane Ilie!
ILIE: Pe cine?
PANȚÎRU: Pe mine! Avem de discutat lucruri importante.
ILIE: Atunci mâncăm diseară împreună. Unde să te aştept, măicuță?
SILVIA: În Parcul Carol. La „Mormântul eroului necunoscut".
ILIE: Şi dacă nu vii?
SILVIA: Păstrezi d-ta un minut de tăcere. (*Iese repede şi voioasă.*)
ILIE: Îmi place grozav puştanca asta… Ce ochi, ce picior, ce talie! Vorba ăluia: *habeas corpus*.
PANȚÎRU: E amorezată de Balint.
TLIE: Ce vorbeşti? Păi, cum facem atunci?
PANȚÎRU: Începi mata cu trei perechi de ciorapi de mătase

naturală. Nu există inimă de fată să nu-i sară ochiurile la o astfel de atenție. Pe urmă continui de la picioare în sus. Nişte cămăşuțe, o rochiță, o pălărioară. Şi dacă tot rezistă, treci la menajerie. O vulpe argintie, un leopard, un mânz ceva.

ILIE: Am o blană veche de-a fetii. *Frantzbrandwein*!

PANȚÎRU: Aia e Diana, coane Ilie.

ILIE (*râde*): Totdeauna o încurc la blănuri... Păi nu m-am dus, anul trecut, să-i iau fetii o blană de vizon şi-am cerut una de vizir?

PANȚÎRU: Şi negustorul ce-a zis?

ILIE (*amuzat*): Mi-a spus să mă duc la Constantinopole, că poate găsesc vreunul jupuit pe-acolo...

PANȚURU (superior): Bine!... Galicisme de-astea se întâmplă oricui... Totul e să nu te superi când le zici. (*Se uită la ceas.*) Na! Unsprezece. Trebuie să dau fuga la minister. M-aşteaptă unul să-i dau un şperț. Atunci, ne vedem la prânz... La unu jumătate sunt la mata.

ILIE: Şi cu fata, vezi... Vorbeşte tu, aşa, într-un mod mai Adesgo!...

PANȚÎRU: Am eu grijă, coane Ilie...

ILIE: Saltare şi frăție... (*Iese, fund.*)

(Ştefan intră dinspre redacție.)

PANȚÎRU (*îl întimpină c-o mutră de circumstanță*): Maestre! Sunt dezolat!

ŞTEFAN (*trece la birou, unde va continua să-şi strângă hârtiile în servietă*): De ce, domnule Panțîru?

PANȚÎRU: Nici nu-mi vine să cred... Am aflat că ne-ați părăsit...

ŞTEFAN: Cred că pentru d-ta n-a fost o surpriză chiar atât de mare?

PANȚÎRU (*îşi cântăreşte bine cuvintele*): Cea mai mare surpriză pentru mine a fost exact contrariul.

ŞTEFAN: Adică?

PANȚÎRU: Că nu ne-ați părăsit mai demult!...
ŞTEFAN (*îl priveşte*): Cred că v-am părăsit, totuşi, la timp.
PANȚÎRU: Bică o să regrete, curând de tot, plecarea dv.
ŞTEFAN: Eu n-am s-o regret niciodată.
PANȚÎRU: Aveți, desigur, alte proiecte?
ŞȚEFAN: Vrei să-mi iei un interviu de adio?
PANȚÎRU: Din contra... Aş vrea să vă fac o propunere... (*Un timp.*) Ştiți că şi d-l Borcănescu s-a retras din combinație... Şi eu!... Ne-am solidarizat cu dv.
ŞTEFAN: Vă mulțumesc foarte mult, d-le Panțîru... Cred însă că ați dat prea mare importanță unui lucru puțin important.
PANȚÎRU: Fără dv. gazeta a murit...
ŞTEFAN: Ți se pare dumitale. De-abia se lansează cum trebuie...
PANȚÎRU: Da!... Dar nici dv., nici noi n-am urmărit să scoatem o gazetă de şantaj...
ŞTEFAN: Am dat însă concursul cu toții... Unii cu bună-ştiință, alții fără...
PANȚÎRU: Eu am executat ordinele pe care le-am primit... Bică a fost însă mai tare ca toți... Acuma nu mai are nevoie de noi... Şi-atunci, iată ce m-am gândit eu... (*Creşte.*) Să scoatem o nouă gazetă, maestre!... Dv. o conduceți singur... Sunteți stăpân! Facem acte scrise... Noi nu ne amestecăm...
ŞTEFAN: Care noi?
PANȚÎRU: Borcănescu şi cu mine...
ŞTEFAN: El dă banii?
PANȚÎRU: Douăzeci de milioane... Deplin vărsați... Nici la administrație nu ne amestecăm, dacă nu vrei d-ta! Nu vom face nimic care să fie în contradicție cu punctul d-tale de vedere. Borcănescu aduce capitalul şi dv. munca. Asociație în regulă... La tribunal. Beneficiul pe din două. Pe mine puteți nici să nu mă luați dacă nu vreți. Eu vreau să mă răzbun pe Zălaru. Asta e tot şi sunt foarte sincer.

ŞTEFAN (*după o clipă de reflecție*): Bine. Să mă gândesc.
PANȚÎRU: Lovitura va fi mortală pentru Zălaru... Dintr-un condei pierde tot: şi capitalistul, şi pe mine, şi pe Tița...
ŞTEFAN: S-a stricat şi logodna?
PANȚÎRU: Nu cumva era să-i lăsăm fata? Trei sute de milioane în perspectivă. Şi ce perspectivă!... 23 cu 9. 23 maxima, 9 minima.
ŞTEFAN: Ce e asta, 23 cu 9?
PANȚÎRU: Tensiunea lui Borcănescu... Şi cu supărarea de azi, poate i-a mai crescut. Ferice de cine îl moşteneşte...
ŞTEFAN (*glumind*): Uite, vezi! Dacă cu d-ta şi cu capitalul lui Borcănescu aş putea face – eventual – o combinație, cu d-ra Tița – cu regret – nu pot să fac niciuna. Sunt însurat.
PANȚÎRU: Ştiu, ştiu! Şi, vedeți, tocmai aci e buba...
ŞTEFAN (*atent*): Ce bubă?
PANȚÎRU: Fata ține foarte mult să se mărite... Borcănescu ține foarte mult la fată şi eu țin foarte mult ca afacerea asta să se facă. Ar fi păcat să nu putem găsi o soluție toți patru...
ŞTEFAN (*nedumerit*): Şi care e soluția pe care o vezi d-ta posibilă?
PANȚÎRU: Ar suporta el toate cheltuielile divorțului, plus o despăgubire serioasă pentru soția dv. actuală.
ŞTEFAN (*violent, dar stăpân pe el. Scurt şi categoric*): Ieşi!
PANȚÎRU: De ce vă supărați, maestre, pe mine? Eu, nu e aşa, nu sunt decât un simplu intermediar...
ŞTEFAN: Ieşi! Ieşi! Imediat, că, de unde nu... (*Iese de după birou, gata să-l lovească.*)
PANȚÎRU (*a ajuns la uşă*): Totuşi, mâine, trec să iau răspunsul... (*Iese.*)
ŞTEFAN: Ce oameni! Ce oameni!... (*Trece la loc, la birou.*) Ce oameni!
SILVIA (*intră cu o hârtie în mână şi tresare când dă cu ochii de Ştefan.*): A! Dv. erați aici?
ŞTEFAN: Ce ți se pare aşa de curios?

SILVIA: Mi se spusese că… Tocmai venisem să-mi dau şi eu demisia. (*Pune hârtia pe biroul lui Zălaru. Apoi revine*.) Să fie într-un ceas bun, d-le director!

ŞTEFAN (*ocupat cu hârtiile*): Ce, d-ră?

SILVIA: *Monumentul tăcerii*.

ŞTEFAN: Ce e aia?

SILVIA: Noua dv. gazetă! Şi să ştiți că sunt la dispoziția dv. Chiar şi fără leafă, dacă – la început – nu aveți fonduri… (*Fuge, fâstâcită*.)

ŞTEFAN (*termină de strâns hârtiile. Închide servieta. Sună telefonul de pe biroul lui*): Allo! Da! Eu! Bine! Vin imediat. (*Închide. Bagă servieta într-un sertar şi iese, spre redacție*.)

DUȚĂ (*după o clipă, introduce pe Mona prin fund. E mult schimbată. Slăbită, palidă. Cu multă sobrietate şi distincție îmbrăcată*): Poftiți, coniță! D-l director trebuie să fie prin redacție. Îl chem numaidecât.

MONA: Care e biroul lui?

DUȚĂ: Ăsta! (*Mona se aşază pe fotoliul din față*.) Celălalt e a lui domnu' Zălaru!… Azi e prima dată când veniți pe la noi, pe la redacție.

MONA: Dacă am stat numai în sanatoriu… E prima zi când ies în oraş de când m-am întors şi-am venit să-i fac o vizită lui Ştefan…

DUȚĂ: O să-i pară foarte bine când v-o vedea…

MONA (*privind în jur*): E foarte frumos biroul lui…

DUȚĂ: Păcat că mai e şi… (*Face cu ochiul spre biroul lui Zălaru*.)

MONA: Nu se înțeleg bine amândoi?

DUȚĂ: D-l director se înțelege bine cu toată lumea… Dar Zălaru îi poartă sâmbetele…

MONA: Ce fel de om e d-l Zălaru?

DUȚĂ: Nu-l cunoaşteți?

MONA: N-am avut ocazia… De la Paris am venit direct la sanatoriu…

DUȚĂ: N-ați pierdut nimic că nu l-ați cunoscut… Mie mi-e

foarte antipatic.

ZĂLARU (*intră viforos ca de obicei. Vede pe Mona. Mormăie*): Bună ziua…

MONA: Bună ziua…

(Duță face un semn că „ăsta e!” şi iese.)

ZĂLARU (*se duce la biroul lui. Examinează pe Mona de sus până jos. Îi place. Mona stă cu capul întors şi nu observă acest examen. Pe un ton dintr-o dată galant*): Doamna ce doreşte?

MONA (*Mona întoarce capul*): Aştept pe soțul meu. (*Nu-i acordă nicio importanță*).

ZĂLARU (*degajează de la birou şi vine – craidoneşte – spre ea*): Aa! Doamna Balint?… Sărut mâna, d-nă. (*Vrea să-i sărute mâna.*)

MONA (*un țipăt înfundat*): A!… (*Înțepeneşte.*)

ZĂLARU (*încremeneşte*): Mona!

MONA (*caută să-şi revie*): Dumneata? Dumneata eşti?

ZĂLARU: Dar de când mă iei cu d-ta? Eu sunt… Codică! Eh, dar la surpriza asta nu mă aşteptam. Desdemona! Prima mea dragoste…

MONA: Taci! Te rog!

ZĂLARU: Bărbatu-tău ştie?

MONA: Nu!…

ZĂLARU: Mi se pare că era s-avem şi-un copil!

MONA (*vrea să se ridice*).

ZĂLARU: Stai, mamă, că nu te mănânc. N-ai nicio grijă, că nu-i spun lui bărbat-to nimic. (*O forțează – amical – să se reaşeze.*) Ia să te văd cum arăți! Tot frumoasă eşti!… Mă! Tu ştii că eu n-am iubit în viața mea altă femeie decât pe tine?

MONA: Cruță-mă, te rog. (*Se ridică.*)

ZĂLARU (*o contemplă întreagă. Mona îi simte privirea şi o jenează*): Şi ce bine te ții!… Ai o siluetă!… (*Îi barează drumul, căci Mona vrea şi plece.*)

MONA: Lasă-mă, te rog!
ZĂLARU: Ascultă! Lasă fasoanele astea cu mine. N-o să-mi spui că m-ai uitat. Primul amant nu se uită niciodată… Când te mai văd?
MONA: Niciodată!
ZĂLARU: Mâine îți dau un telefon, când nu e bărbat-to acasă. Vreau să te văd neapărat… Să-ți explic ce-a fost atunci cu plecarea mea. Murise tata!
MONA: Lasă-mă, te rog… Nu mă interesează nimic…
ZĂLARU: Dacă nu eşti fată cuminte, să ştii că-i spun lui bărbat-to. Şi cu detalii. Am auzit că e amator de picanterii…
MONA: E prima dată când regret că nu port revolver… Dă-te la o parte… (*Îl despică cu privirea şi iese.*)
ZĂLARU (*după ea, până iese*): O să-ți muşti mâinile şi tu, păpuşo!… (*Se duce la biroul lui, vede demisia Silviei şi începe s-o citească, cu un zâmbet ironic.*)
DUȚĂ (*intră dinspre redacție cu o hârtie în mână*).
ZĂLARU: Ce e aia, bă?
DUȚA: Demisia mea, d-le director. Şi fără „bă” vă rog…
ZĂLARU: Ce face?! Plecați toată gaşca, ai? Credeați că vă țin cu sila? Duceți-vă dracului cu toții!… (*Rupe demisiile şi le aruncă la coş.*)
DUȚĂ: Nu înainte de a vă spune un singur cuvânt. (*Se opreşte în uşă.*) Ptiu! (*Îl scuipă şi iese repede urmat de Zălaru care vrea să-i dea un picior.*)

(Ştefan intră dinspre redacție. Se duce la birou şi îşi reia locul. Scoate servieta din sertar şi mai aruncă o privire de inventar asupra biroului. Arabella bate la uşă.)

ŞTEFAN: Intră!
ARABELLA (*rece*): Bună ziua, Ştefane!
ŞTEFAN (*tot aşa*): Bună dimineața, Arabella!
ARABELLA: D-l Zălaru mai e aici?
ŞTEFAN: Da! Trebuie să vie dintr-o clipă în alta…

ARABELLA: Atunci, cu voia ta, îl aştept…
ŞTEFAN: Te rog. (*Îi indică fotoliul de la biroul lui.*)
ARABELLA (*se aşază*): Am venit să-i mulțumesc pentru un mare serviciu pe care mi l-a făcut, la Ministerul de Interne. În câteva minute, mi s-a aprobat o cerere foarte importantă pentru mine… Mare trecere trebuie să aibă amicul tău. (*Un gest spre biroul lui Zălaru.*)
ŞTEFAN: Deopotrivă de mare şi la autorități şi la femei.
ARABELLA (*face pe naiva*): Are şi la femei?
ŞTEFAN: La cele frumoase mai ales…
ARABELLA: Ai aerul că îl invidiezi…
ŞTEFAN: Numai pentru una din ele… (*O priveşte.*)
ARABELLA: Nu te întreb, care…
ŞTEFAN: Nu te ştiam prudentă…
ARABELLA: Sunt discretă numai…
ŞTEFAN: În cazul de față, rămân la părerea mea…
ARABELLA: Totdeauna ai rămas la părerea ta. E un fel de a-ți exprima personalitatea.
ŞTEFAN: E o aluzie?
ARABELLA: O constatare. (*Un timp. Amândoi parcă au ceva de spus şi fiecare aşteaptă să înceapă celălalt*): Ce-ți mai face soția?
ŞTEFAN: Mulțumesc! Acuma e mai bine.
ARABELLA: Mă simt foarte vinovată față de ea…
ŞTEFAN: Din ce cauză?
ARABELLA: Din cauza nepoliteții pe care i-am făcut-o la Paris chiar în scara când ne-am cunoscut… Atunci când n-am venit la masă.
ŞTEFAN: Florile pe care i le-ai trimis te-au scuzat.
ARABELLA: Şi față de tine?
ŞTEFAN: Față de mine, nu… Îți datorez, de-atunci, o seară rea. Prima de când eram însurat.
ARABELLA: Mi-a povestit Barbu că, după-cină, ați ieşit amândoi în Montmartre…
ŞTEFAN: Da! Am cutreierat localurile de noapte. Cred că m-am şi îmbătat în noaptea aceea… Ştiu că dimineața

m-am trezit în patul lui Barbu.

ARABELLA (*amuzată*): Cum? Barbu avea un pat al lui?

ŞTEFAN: Era al unei femei care i-l cedase pentru o noapte… Cea mai tristă noapte din viața mea.

ARABELLA: Şi de ce ai fost atât de trist?

ŞTEFAN: Era prima dată când îmi regretam căsnicia. M-am simțit atât de singur dintr-odată… Atât de gol…

ARABELLA: Mi-ar părea foarte rău dacă aş şti că am contribuit cu ceva.

ŞTEFAN: Nu ştiu! M-am gândit însă tot timpul la tine. (*Fără ton special.*) La dragostea noastră!

ARABELLA: O! Dragostea noastră!

ŞTEFAN: A mea, adică! Singura mea dragoste.

ARABELLA: Tu m-ai iubit cu adevărat?

ŞTEFAN: Da! Te-am iubit însă imprudent. Dragostea mea pentru tine a fost o bijuterie de preț, pe care n-o porți de frică să n-o pierzi. Pe care o ai, fără să fie totuşi a ta şi pe care, într-o zi, ți-o fură cineva…

ARABELLA (*cu un surâs în care e şi un pic de cochetărie*): Şi cine ți-a furat bijuteria?

ŞTEFAN: Cel mai abil spărgător din lume. Viața! Mi te-a furat viața, Arabella.

ARABELLA: Şi dacă ai şti cu câtă dragoste şi cu câtă hotărâre venisem spre tine din călătoria aceea.

ŞTEFAN: Să nu mai vorbim de asta. Acuma te-ai schimbat mult. Şi e drept să fie aşa…

ARABELLA: Te înşeli, Ştefane! În ceea ce mă priveşte, oricât de contrarii ar fi aparențele, îți fac o mărturisire. Eu n-am stricat niciodată casa nimănui. M-am păzit totdeauna să tulbur liniştea pe care şi-o fac oamenii singuri. Am respectat fericirea altora, cu riscul fericirii mele. Şi tu eşti singurul om pe care l-am iubit cu adevărat. Şi uite!… Şi astăzi… dacă ai fi un om liber… (*Telefonul de pe biroul lui Ştefan sună.*)

ARABELLA (*cu un gest spre telefon*): Te rog…

ŞTEFAN (*ridică receptorul*): Allo! Eu… (*Încremeneşte.*) Ce?

Când?... (*Telefonul îi cade din mână pe birou.*) S-a sinucis Mona!

Cortina, repede

ACTUL III

TABLOUL I

Acțiunea începe la zece dimineața. Un birou elegant, acasă la Ştefan Balint. Intrări necesare: în legătură cu exteriorul, cu dormitorul (adiacent biroului), cu oficiul, în dreapta. O altă intrare în stingă. O măsuță cu maşină de scris. Telefon pe biroul lui Ştefan. Între actul II şi III au trecut şase luni. Peisajul (pe ferestre) şi florile din vase, sunt de sezon. De asemenea, îmbrăcămintea personajelor. Ştefan, într-un halat elegant, e în continuarea unei discuțiuni cu Barbu, mai demult începută. E senin, mai gras şi cu aspect oarecum burghezit.

BARBU (*aşezat la o măsuță, soarbe din cafea şi aruncă un amplu fum de țigară de foi în spațiu*): Orice mi-ai spune, Fănică, nu mă poți convinge că eşti sincer cu tine însuți. Tu nu poți să fii un om rău. Tu eşti bun prin ereditate. Te-ai născut bun, cum se nasc unii cocoşați sau imbecili.

ŞTEFAN (*care discută fumând o havană şi plimbându-se prin încăpere*): Prin urmare, eşti de acord că bunătatea e o infirmitate. Ei bine, eu am izbutit să mă tămăduiesc de ea prin voință şi prin creier. Avatarul meu s-a produs acum şase luni, când s-a sinucis Mona. În ziua aceea, în câteva ceasuri numai, pierdusem tot... Gazeta: munca

mea!... Pe Mona... care reprezenta simbolul dragostei mele de umanitate... Simțeam că pierd şi pe Arabella... Adică dragostea. Unica mea dragoste... Rămăsesem singur, gol, dezorientat, ca un ceasornic cu minutarele rupte... Atunci... mi-am pus în cap să mă refac din propriii mei viermi. Fiindcă atât mai rămăsese în mine viu. Viermii, care colcăiau, proaspeți, pe stârvul meu moral. Înțelesesem – iremediabil – că omul bun trebuie să ispăşească şi că în viață, ca să birui, trebuie să fii rău... M-am văzut cum fusesem. Un călău, în haine de călugăr... Şi mi-am descoperit adevărata vocațiune: cruzimea.

BARBU: Te flatezi!... Eşti numai anormal...

ŞTEFAN: Atunci e logic ca tot ce fac să pară normal în raport cu mine...

BARBU: Te cred. E foarte firesc ca un nebun să tragă un galoş de sfoară pe stradă şi să fie convins că plimbă de dârlogi o cămilă în deşert. Tu însă n-ai logica nebuniei...

ŞTEFAN: Am, în schimb, voluptatea ei...

BARBU: N-am văzut încă nebuni în toate mințile.

ŞTEFAN: Sunt cei mai frecvenți şi cei mai primejdioşi. (*Cu un surâs drăcesc.*) Nimeni nu ştie când sunt lucizi sau în plină criză.

BARBU: Având impresia că azi eşti într-o criză de luciditate, te rog, în concluzie, să renunți la „campania" împotriva mea şi să-mi dai bani să mă întorc la Paris...

ŞTEFAN: Nu! Sub niciun motiv nu! Tu eşti ultima şi singura mea slăbiciune.

BARBU: Un motiv mai mult să te scapi de mine... Tu m-ai adus, tu trebuie să mă expediezi la loc... Şi-apoi, un om atât de crud ca tine nu trebuie să aibă nicio slăbiciune.

ŞTEFAN: Te țiu lângă mine numai din egoism. Îmi eşti indispensabil! Ca baia, dimineața. Când stau de vorbă cu tine, parcă mă spăl.

BARBU: Recunosc că ai mare nevoie. În murdăria în care trăieşti...

ŞTEFAN: Îmi place murdăria, pentru plăcerea de a mă spăla.

BARBU: Faci pontul… Ca Pillat!

ŞTEFAN: Ăla era un oportunist al murdăriei, nu un adept.

BARBU (*glumind*): Să ştii că dacă nu-mi dai bani să plec la Paris, încep să-ți exploatez slăbiciunea pentru mine… O să încep să interviu la tine, contra cost, în favoarea „victimelor”.

ŞTEFAN (*acelaşi joc*): Tu nu vezi că n-ai putut să intervii cu succes nici pentru tine? Darmite pentru alții?

BARBU: Te crezi rău şi eşti numai încăpățânat.

ŞTEFAN: Nu, Barbule dragă! Tot ceea ce fac şi tot ceea ce spun. E bine gândit şi judecat. Iar viața mea, aşa cum o trăiesc astăzi – cu tot cortegiul ei de orori şi crime morale – este o atitudine socială în folosul umanității…

BARBU: E prea de dimineață ca să fii atât de profund.

ŞTEFAN (*diabolic*): Dar e foarte simplu, domnule! Existența noastră (*se arată*), a celor „fără suflet”, cere, impune slăbiciunea altora. De aceea avem nevoie de oameni buni, pe care noi îi socotim nişte bolnavi ai societății.

BARBU: Nu e destul să-i socotiți „răi” ca să şi fie aşa.

ŞTEFAN: Toată lumea trebuie să-i socotească. Fiindcă, bunătatea, e un rău social. Firesc, omul nu trebuie să fie bun. Viața, fiind prin însăşi substanța ei egoistă, bunătatea, care e generoasă, e o abatere de la normal. Oamenii buni reprezintă membrele paralizate care împiedică circulația vieții. Mişcările lumii. Sunt emboliile unei societăți care armuri, dacă am lăsa cheagurile de sânge să-i astupe vasele vitale… Şi-apoi, bunătatea e anarhică, fiindcă nu creează nimic. Din contra: dezorganizează. Şi e anarhică fiindcă nu are legi fixe şi, fără legi, nu există organizație. Sunt bun cât vreau şi când vreau. Dau ce vreau şi cui vreau. Depinde de mine şi de judecata mea… Prin urmare, bunătatea mea e capricioasă şi determinată de necunoscute. Ori, lumea nu poate fi condusă de capricii şi de umori personale.

Viața, ca să existe, ca să funcționeze normal, trebuie să fie colectivă. Dictaturile personale o ucid… Cele colective o ajută să trăiască. (*Cu o sclipire ciudată în ochi.*) Răutatea, în schimb, e reglementată. Are legi rigide… Sunt rău numai atât cât mi se îngăduie să fiu…

BARBU (obosit de atâta „concentrare"): Bine, *mon cher*, cu ce ți-am greşit eu, să mă baţi la cap acum, la cafea? Şi-apoi, de ce te osteneşti să mă convingi că nu trebuie să fiu bun? În privința asta, sunt un precursor. Toată viața n-am fost bun de nimic. (*Sună telefonul.*)

ŞTEFAN: Eşti o hahaleră… (*Se duce spre telefon.*) Dau eu mărgăritare…

BARBU: … la prieteni!

ŞTEFAN (*la telefon*): Domnul Panțîru! Dă-mi-l la telefon, te rog. Allo! Panțîru?… Ascultă! Duminica asta! pentru al 150-lea număr al Naţiunii conştiente, apărem în 12 pagini şi cu acelaşi preț. Da, da! Ai înțeles perfect. Cu prețul obişnuit. Da! E un cadou pe care vreau să-l fac cititorilor noştri. Păi, dacă e cadou, sigur că e ca şi gratuit… Nu mai insista… Gata! Cu „Textiliana" ce s-a făcut? La cinci milioane, încetăm campania. Niciun leu mai puțin. Nu! N-am citit încă gazetele. Mă înjură rău? Cu cât mai rău, cu atât mai bine. Bine. Te aştept. La revedere. (*Închide.*) Iar mă înjură Zălaru în numărul de azi. (*Sună.*)

BARBU: Am citit.

ŞTEFAN: Şi nu-mi spui nimic?

BARBU: Are alt farmec când citeşti singur.

DUȚĂ (*intră. E îmbrăcat la fel ca în actul doi. Numai inițialele s-au schimbat pe reveruri în „N.C."*) Poftiți.

ŞTEFAN: Ziarele de dimineață.

DUȚĂ: Sunt toate pe birou, d-le director.

ŞTEFAN (*le vede*): A, da! Bine, Duță!

DUȚĂ: Numai *Conştiința națională* a oprit-o conița.

ŞTEFAN: Dacă nu-i mai trebuie, roagă pe doamna să ți-o dea.

DUȚĂ (*iese*): Imediat.

ŞTEFAN: Cea mai mare plăcere a nevesti-mii, e să citească articolele în care mă înjură Zălaru.

BARBU: Eh, ce să-i faci? „O umbră din vechiul obicei”.

ŞTEFAN (*glumind*): „Parfumul trecutului mort” nu mă neliniştește.

BARBU: E cel mai primejdios. Poetizează! Înnobilează! În amintire, strassul devine diamant şi pătlagina, azalee…

ŞTEFAN (*acelaşi joc*): Nu fii „crudei”! Inima mea, în acest moment, e o panoplie de pumnale… (*Se aşază la birou.*)

BARBU: Bărbatul care nu e gelos…

ŞTEFAN: Ştiu! Minte!

BARBU: Tot atât de mult vă iubiți?

ŞTEFAN (*serios*): Din ce în ce mai mult…

BARBU: Recunosc că ai toate motivele. Nevastă-ta e încântătoare.

TIȚA (*intră din dormitor. E într-un capot exagerat de bogat, în picioare are papuci de fir cu pompoane aurii şi, în mână, „Conştiința națională”. E unsă pe față şi pe mâini. Părul presat într-o plasă. Când vede pe Barbu, nu e Prea surprinsă şi jenată de ținuta în care se află*): O! Pardon. Nu ştiam că eşti aici.

BARBU: Sărut mâna, coană Tițo!

TIȚA: Nu-ți dau mâna, că sunt unsă cu Elisabeth Arden… (*Lui Ştefan.*) Blegul ăla de Duță mi-a spus că eşti singur…

BARBU: Păi, cu mine, e ca şi singur…

TIȚA (*trânteşte jurnalul pe biroul lui Ştefan*): Na jurnalul!

ŞTEFAN (*blând*): Parcă te rugasem să nu mai vii în birou neîmbrăcată… Oricând poți să dai peste cineva străin.

TIȚA (*vulgară*): Cui nu-i place, n-am încotro! Ți-am spus de-o mie de ori să-ți muți redacția la gazetă. (*Lui Barbu.*) Păi, nu zău! Ce e aia redacție acasă? Toată ziua îți intră fel de fel de nebuni în interior. Aruncă scrumul de la țigară pe covor…

BARBU (*acoperă, discret, cu piciorul scrumul care i-a căzut*

pe jos, de la havană).

TIȚA: Aruncă mucurile în vasele de flori... Fură inventarul Săptămâna trecută s-au furat patru creioane roşii cu albastru...

ŞTEFAN (*fără agresivitate*): Bine, dragă, bine. O să-mi mut redacția la gazetă...

TIȚA: Păi da, îți convine! Ca să stai toată ziua acolo, de capul tău... (*Cu satisfacție.*) Ai citit ce-a scris Zălaru despre tine? Te face ca pe o albie de porci. (*Lui Barbu.*) Mult îmi place mie cum scrie omul ăsta. Îi zice pe şleau. N-am ochi să-l văd ca persoană, dar ca ziarist, e cel mai grozav!... (*Cu un gest elocvent, spre Ştefan.*) El...

BARBU: El înjură cu pardon de expresie înainte.

TIȚA: Mai bine s-ar lăsa şi s-ar ocupa de fabrica tatii. Are 25 tensiune...

BARBU: Atunci trebuie să se obosească mai puțin.

TIȚA: Tata, mâine-poimâine, n-o să se mai poată ocupa de ea, şi cine o să-i ia locul? Trebuie să fie o mină de fier acolo...

BARBU: Eu cred că mata ai fi o foarte bună directoare.

TIȚA: Eu? Să-mi pută toată ziua a piele tăbăcită? Eu n-am fost crescută la fabrică. Am fost crescută la pension. Nici n-am văzut fabrica în ochi. Numai când a ars, în 1932, am fost să văd şi eu incendiul, că nu văzusem niciodată un foc atât de frumos...

ŞTEFAN (*în timpul celor de mai sus, a desfăcut „Conştiința națională" şi citeşte articolul lui Zălaru, cu un surâs din ce în ce mai accentuat*).

TIȚA (*arătând pe Ştefan, cu un aer ironic*): Şi mai râde!..

BARBU (*cu un surâs*): E cinic.

TIȚA: Ce cinic? Fraier toată ziua! Eu, în locul lui!... Dar n-am timp să mă ocup şi de gazetărie, că am treabă cu lecțiile de engleză.

BARBU: Cum merg lecțiile?

TIȚA: Cum se zice „sârmă" pe englezeşte?

BARBU: Nu ştiu.

TIȚA: E, merg ca pe sârmă.
BARBU: AII right\
TIȚA: How-do-you-do! (*Lui Ştefan.*) Eu ies acum în oraş. La unu jumătate trimite maşina să mă ia de la Athenée Palace. Sunt în bar, la aperitiv, cu Coca.
ŞTEFAN (*citind*): Bine, dragă!...
TIȚA (*gest spre măsuța de scris*): Dar domnişoara secretară unde e?
ŞTEFAN (*acelaşi joc*): Văd că n-a venit până acum.
TIȚA: Dar ce? Asta vine la slujbă când vrea ea?
ŞTEFAN: O fi avut treabă.
TIȚA: Să te saturi să-i mai dai nas. Toată ziua, Silvia în sus. Silvia în jos. (*Lui Barbu.*) Şi îi face nişte ochi dulci! Parcă e şalău rasol... Să ştii că dacă nici azi n-o amendezi şi n-o muți din biroul tău, o dau afară din casă.
ŞTEFAN: Dragă, secretara mea trebuie să stea lângă mine.
TIȚA: De ce nu ți-ai luat secretar?
ŞTEFAN: Silvia e mai bună ca orice secretar... (*Lasă ziarul.*)
TIȚA: Fiindcă îşi dă ochii peste cap la tine?
ŞTEFAN: Fiindcă e pricepută şi devotată, draga mea. Tu îi dai însă prea multă importanță.
TIȚA: Eu?
ŞTEFAN: Nu te enerva, draga mea... O să faci riduri...
TIȚA: Peste douăzeci-treizeci de ani, poate.
ŞTEFAN: Haide!... Du-te şi fă-te „gigea" şi nu mai fi supărată... Vrei să viu eu să te iau de la Athenée Palace?
TIȚA: Lasă! Mai stai şi-acasă... La revedere, domnu' Barbu.
BARBU: Sărut mâna, coană Tițo!...
TIȚA (*iese.*)
BARBU: Numai un adevărat tiran poate să suporte aşa ceva. Îmi place că eşti consecvent.
ŞTEFAN: Tița înseamnă milioanele lui tat-so. Şi milioanele lui Borcănescu, înseamnă libertatea mea de acțiune. După experiența cu Zălaru, a fost prudent. M-a strâns bine în chingi.

BARBU: Şi gazeta e a lui, nu?

ŞTEFAN: Da! Ca şi a lui…

BARBU: *Naţiunea conştientă*. I se potriveşte titlul de minune.

ŞTEFAN: Titlul l-am pus pentru *Conştiinţa naţională* a lui Zălaru. Ca să creez confuzie.

BARBU: Şi tu ce eşti la gazeta asta, dacă nu sunt indiscret?

ŞTEFAN (*cu un surâs*): Coproprietar. Pentru partea mea de capital, i-am dat polițe. Şi, până le răscumpăr, i-ara pus ipotecă jumătatea mea din averea imobiliară. Tipografie, local, mobilier etc. Altminteri, afacerea n-ar fi fost posibilă… şi până acuma, s-au investit peste 100.000.000.

BARBU: Cât priveşte căsătoria cu Tița, ai făcut-o, desigur, din dragoste.

ŞTEFAN: Din dragoste pentru egoismul meu… Vreau să parvin cu orice chip, tu nu înțelegi? Să mă îmbogățesc, indiferent de mijloace. La toamnă, candidez la Cameră. Vreau să mă ridic… S-ajung ministru.

BARBU: La fel ca Zălaru… Şi el vrea la fel…

ŞTEFAN: Eu vreau s-ajung înaintea lui!… (*Un timp.*) Îl urăsc, Barbule! Vreau să-l dărâm. Să-l distrug. Mi-am făcut din asta un punct de onoare pentru cariera mea…

BARBU (*calm*): Îl urăşti fiindcă s-a însurat cu Arabella.

ŞTEFAN: Doamna Arabella Zălaru n-are nicio legătură cu Arabella Elian pe care am iubit-o eu.

BARBU: Te înşeli. E una şi aceeaşi persoană. Şi tocmai asta te doare…

ŞTEFAN (*schimbă brusc tonul*): Ehe, băiete!… Arabella Elian, pe care am iubit-o eu, a rămas ca o melodie auzită pe cheiurile Senei. E uitată, ca un semn între filele cărților de la anticarii de pe Quai de la Tournelle. E amestecată ca un abur în coşurile cu cornuri calde din Jardin des plantes… Surâde într-un stal la Théatre des Mathurins, făcându-şi vânt cu programul cumpărat de

mine… Priveşte, noaptea, reclamele luminoase de la fereastra mea din Boulevard des Batignolles, rezemată pe umărul meu, ca într-o gondolă plutind deasupra lumii… Sufletul ei a rămas acolo, încâlcit cu al meu, sub stelele Parisului, ca sub o nouă Cale a Robilor…

BARBU: Tu o s-o iubeşti până la moarte…

ŞTEFAN: Şi dincolo de ea. Pe Arabella „asta”… Cealaltă, doamna Zălaru, e o străină pentru mine. Un manechin care şi-a cutremurat fericit tărâțele sub atracția pasională a grijaniilor lui bărbatu-său… Idolul ei e scuipătoarea mea!

BARBU: Ştii că Arabella m-a însărcinat să-ți propun un armistițiu între tine şi bărbatul ei? E de părere că v-ați înjurat destul… Am refuzat…

ŞTEFAN: Bine că mi-ai spus. Am să-l înjur şi mai rău.

BARBU: Indirect, loveşti în ea.

ŞTEFAN: Ea a lovit direct în mine.

BARBU: Arabella îşi iubeşte bărbatul.

ŞTEFAN: Eu îl disprețuiesc.

BARBU (*se ridică*): Şi, într-acestea, eu mă plictisesc de moarte. Lasă-mă, Fănică, să mă duc la Paris… (*Cu o mare şi turburătoare sinceritate.*) Mi-e dor de mizerie, mă! Mi-e dor de chelneri, de birjari, de poduri… Mi-e dor de târfele de sub felinare… (*Începe să fredoneze: „Sur Ies Boulevards de Barbes a Clichy” siflotând, după maniera montmartreză. Apoi cântă cuvintele*):

Sur les Boulevards de Barbés a Clichy
On les voit, sortant dans la nuit
Chaloupant sous la lune blafarde.
Ils sont ces beaux monsieurs, les affranchis
Sous l’oeil des agents, qui Ies regardent
Sur les Boulevards de Barbos a Clichy.

ŞTEFAN (*a rămas pe gânduri*).

BARBU: Lasă-mă să plec, Fănică!… Mi-e dor de rataţi

adevărați. Ăştia de-aicea, sunt nişte impostori... Aicea toți sunteți ajunşi, sau ajungeți ceva. (*Foarte serios.*) Mi-e teamă să nu mă contaminez... (*Culminând.*) Tu nu vezi că m-am îngrăşat?

ŞTEFAN: La toamnă mergem amândoi la Paris... Îți făgăduiesc...

BARBU: Şi până atunci, ce fac?

ŞTEFAN: Parale, Barbule! Bani!

BARBU: Asta mi-ar mai trebui, pentru ca decăderea mea să fie completă.

ŞTEFAN: Banii sunt ca stridiile... E greu până le simți gustul. Pe urmă le înghiți cu duzina.

BARBU (*amărât, cu onestitate*): Până la stridii, dă-mi o „îndesată”...

ŞTEFAN (*îi dă din sertarul biroului o hârtie de 5.000 de lei*): Poftim!

BARBU: Vrei s-o topim amândoi, diseară, în oraş?

ŞTEFAN: Diseară, mi se pare că mă duc cu doamna Balint la un spectacol...

BARBU: Condoleanțele mele...

ŞTEFAN: Hai şi tu cu noi. Pe urmă mergem la bar.

BARBU: Ca să râdă lumea că sunt prietenul casei? Nu, dragă. Prefer să fiu invitatul meu...

ŞTEFAN: Şi totuşi, câteodată, Tița e foarte amuzantă.

BARBU: Ştiu! Când doarme.

ŞTEFAN (*râzând*): Nu! Când vorbeşte franțuzeşte... Parcă se preface, pe onoarea mea... (*Îl bate pe umăr.*)

BARBU (*ca pe vremuri, la Paris*): *Bonjour, vieux...*

ŞTEFAN (*cu un pic de melancolie*): *Au revoir sais-tu...*

BARBU (*iese*).

ŞTEFAN (*se duce la birou fredonând melodia de-adineauri. Are un aer nostalgic. Sună*).

DUȚĂ (*intri din oficiu*).

ŞTEFAN: Duță!

DUȚĂ: Porunciți!

ŞTEFAN (*simplu*): Mă iubeşti?

DUȚĂ (*nedumerit*): Păi, sigur!
ŞTEFAN: Bine, du-te!
DUȚĂ (*acelaşi joc*): Altceva, nu mai doriți?
ŞTEFAN: Nu! Adică… doream să-ți dau o țigară de foi… (*Îi dă.*)
DUȚĂ: Să trăiți. (*O pune atent în buzunarul de sus al vestonului şi iese pe unde a intrat.*)
SILVIA (*intră. Are un aer speriat şi ostenit*): Bună dimineața!
ŞTEFAN (*schimbi complet atitudinea. Se ridică şi vine spre ea*): E?
SILVIA (*privindu-l cu infinită dragoste*): L-am furat!
ŞTEFAN (*luminat de o bucurie pe care n-o poate stăpâni*): Unde e?
SILVIA: La mine! (*Începe să caute în geantă.*)
ŞTEFAN (*nerăbdător, în timpul cât caută*): Eşti sigură că e documentul pe care ți-am spus eu să-l iei?
SILVIA: L-am citit. (*Îl găseşte şi i-l dă.*) Uite-l.
ŞTEFAN (*citeşte repede, cu o mare şi triumfătoare satisfacție. Apoi, rece, Silviei*): Bravo, Silvia… Eşti o fată deşteaptă… (*Trece la birou şi începe să scrie ceva.*)
SILVIA (*îi urmăreşte toate mişcările, cu un fel de panică*).
ŞTEFAN (*îi întinde o hârtie*): Uite, Silvia şi mulțumesc.
SILVIA: Ce e asta?
ŞTEFAN: Un „bon de casă”. Te duci la administrație să-l încasezi. Şi – în plus – ai şi trei zile concediu.
SILVIA (*toată, o flacără*): Eu n-am făcut ceea ce am făcut pentru bani…
ŞTEFAN: Ştiu. Ai făcut-o din devotament pentru gazetă. Şi gazeta găseşte potrivit să te răsplătească…
SILVIA: Nu mă interesează gazeta! Eu am făcut-o numai pentru dv.
ŞTEFAN: Perfect! Te răsplătesc eu, atunci… (*Îi întinde din nou bonul.*)
SILVIA (*îl respinge încet*): Mulțumesc, d-le director. De la dv. nu primesc niciun fel de recompensă…
ŞTEFAN: Nu sunt obişnuit să rămân obligat nimănui,

moralmente…

SILVIA: Nici nu e nevoie. Am vrut să vă servesc şi atât… Să vă dau o dovadă supremă de…

ŞTEFAN: De abilitatea femeii când e vorba să-şi bată joc de un om. Şi, mai ales, de unul versat la femei, cum e socru-meu!… Ia spune, a mers greu?

SILVIA: Am urmat întocmai sfaturile pe care mi le-ați dat. N-am niciun merit personal…

ŞTEFAN: Cum n-ai? Dacă nu era amorezat de d-ta, nu făceai nimic… Hai! Ia loc şi povesteşte-mi cum a fost. Mă amuză teribil…

SILVIA: Pentru mine n-a fost chiar atât de amuzant.

ŞTEFAN: Îmi închipui… N-a adormit repede din praful pe care ți l-am dat să i-l torni în şampanie?

SILVIA: Ba da. Când am plecat, l-am lăsat dormind. Am adormit însă şi eu… Probabil că într-o clipă de neatenție am gustat din paharul lui…

ŞTEFAN (*mai afabil*): Devine interesant… Ia spune-mi şi mie de la început… Stai, Silvia.

SILVIA (*se aşază pe fotoliul din fața biroului*).

ŞTEFAN: La câte te-ai dus la fabrică?

SILVIA: La nouă jumătate, cum mi-ați spus…

ŞTEFAN: Masa era pusă în biroul lui, nu?

SILVIA: Da! Ne-am aşezat, am mâncat… El adică… că eu… Eu eram cu ochii numai la casa de bani. La al zecelea pahar, aşa cum mi-ați spus, i-am turnat praful în şampanie.

ŞTEFAN: El ce făcea în momentul ăla?

SILVIA (*cu jenă*): Se aplecase sub masă şi îmi săruta picioarele. (*Cu un fior de silă onestă.*) Parcă umblau melci pe mine… (*Un timp.*) După ce a băut, l-am rugat să-mi arate şi mie ce are în casa de bani…

ŞTEFAN: Asta putea să fie o mare imprudență.

SILVIA: Vream să văd unde ține cheile şi, mai ales, cum se deschide casa de bani.

ŞTEFAN: Păi nu ți-am explicat eu? Nu ți-am făcut şi

schiță?

SILVIA: Vream să fiu mai sigură… ca să nu pierd timp prea mult…

ŞTEFAN: Bun! Şi?

SILVIA: Şi după ce mi-a arătat casa de bani… bijuteriile, aurul, tot ce-avea înăuntru, mi-a dăruit un inel.

ŞTEFAN: Eveniment mare! Ăsta nu dă nici bună ziua gratis…

SILVIA: M-am făcut că-l primesc, dar, bineînțeles, când am plecat, i l-am lăsat pe masă.

ŞTEFAN: De ce „bineînțeles”? Trebuia să-ți plătească şi el sărutările de pe picioare cu ceva…

SILVIA: Sărutările? Dacă ar fi fost numai atât…

ŞTEFAN: Mă rog. Restul nu mai era prevăzut în program…

SILVIA: Nu ştiu ce s-a petrecut cu mine… Am amețit dintr-o dată… Mi se încurcau gândurile… mi se închideau ochii… Vream să mă întind… să dorm… Nu ştiu cum am ajuns pe divan… Când m-am deşteptat, se lumina de ziuă… El dormea lângă mine. (*Se cutremură.*) M-am îmbrăcat repede… În clipa aceea n-aveam decât un singur gând… Să fur! Să fur pentru dumneata… I-am căutat cheile în haine… Am deschis casa de bani… am căutat documentul… Nu-l găseam. Nu era acolo unde mi-ați spus dv. În sfârşit, l-am găsit. Am închis, i-am pus cheile la loc şi-am fugit…

ŞTEFAN: Şi unde-ai stat până acuma? Eram îngrijat…

SILVIA: Pe străzi… Cu cât mergeam, cu atât îmi aminteam mai bine. Parcă mi se ridica o negură de pe creieri… Simțeam o durere din ce în ce mai surdă în mine. În carne… în oase… Mi-era frică, totuşi, să-nțeleg adevărul. Am intrat la primul medic care mi-a ieşit în drum.

ŞTEFAN: Şi?

SILVIA: Mi-a confirmat.

ŞTEFAN: Nu-nțeleg ce vrei să spui.

SILVIA: Nici nu e nevoie… E o chestiune care mă priveşte numai pe mine.

ŞTEFAN: A! Nu! (*Brutal.*) D-ta erai fată!

SILVIA (o rană, amărâtă): V-aţi îndoit vreo clipă?

ŞTEFAN: Domnişoară, mărturisesc că e o chestiune la care nu m-am gândit niciodată. Funcţionarii mei mă interesează, ca să zic aşa, numai din punct de vedere administrativ. (*Silvia încremeneşte, fără replică.*) Dacă însă lucrurile s-au petrecut aşa, voi căuta să le remediez imediat. Sunt medici specialişti pentru asta.

SILVIA (*abia poate protesta*): Domnule director…

ŞTEFAN: Poate vrei să te măriţi în condiţiuni normale… Unii bărbaţi au exigenţe d-astea triviale…

SILVIA: Domnule director! Vă rog…

ŞTEFAN: Fireşte, toate cheltuielile le suport eu. După lege, patronul răspunde de accidentele de muncă ale salariaţilor. Şi accidentul dumitale s-a petrecut în interes de serviciu.

SILVIA (*un ţipăt aproape*): Dar n-am făcut, ceea ce am făcut, pentru dv., ca patron… (*Un timp. Înghiţindu-şi prunele plânsului.*) Nu înţelegeţi?

ŞTEFAN: Nu! Eu am înţeles să trimit, aseară, la socru-meu o funcţionară…

SILVIA: Funcţionarii nu se trimit să fure.

ŞTEFAN: Ai mei da!…

SILVIA (*se ridică*): Bine! Atunci nu mai sunt funcţionara dv.

ŞTEFAN: Cum vrei d-ta! (*Îi întinde bonul.*) Ai aci 100.000 lei gratificaţie şi, pentru chestiunea cealaltă, suma de care va fi nevoie.

SILVIA: Vă mulţumesc foarte mult, domnule director. Nu am nevoie de nimic. (*Un timp.*) Toate lucrările în curs sunt în sertarul măsuţei. Mapele cu „documente” în biroul dv., sertarul din dreapta. (*Caută cheile.*) Poftiţi cheile…

ŞTEFAN: Mulţumesc. Pune-le pe birou… Şi nu uita că ai trei zile să te răzgândeşti…

SILVIA: E inutil, domnule director. Bună ziua… (*Pleacă.*)

ŞTEFAN (*o lasă până ajunge aproape de uşă*): Silvia!

SILVIA (*se întoarce, cu o ultimă nădejde în ochii umezi*): Poftim?

ŞTEFAN (*e în picioare, la birou, drept*): Mă iubeşti?

SILVIA (*surprinsă, după o tăcere. Cu tonul cu care ar spune un „nu" categoric*): Da!

ŞTEFAN: Bine! Du-te!

SILVIA: De ce m-ați întrebat?

ŞTEFAN (*cu un surâs diavolesc*): Ca să ştiu dacă te duci acasă să te culci, sau la poliție, să te denunți…

SILVIA (*îl priveşte lung*): Mă duc acasă să mă culc. (*Iese repede.*)

PANȚÎRU (*intră, după o clipă, pe aceeaşi uşă pe unde a ieşit Silvia. În timpul cât a rămas singur, Ştefan închide documentul în sertarul din mijloc al biroului, după ce îl mai parcurge o dată cu aerul său triumfal*): Salut! Maestre!

ŞTEFAN (*îşi reia aerul obişnuit*): Bună dimineața, Panțîru!

PANȚÎRU (*vine şi-i întinde mâna*): Dar ce e cu Silvia? De ce plânge?

ŞTEFAN: Şi-a dat demisia din slujbă…

PANȚÎRU (*se aşază*): Şi i-ai primit-o?

ŞTEFAN: Imediat!

PANȚÎRU: Păcat! Era o fată drăguță…

ŞTEFAN: Tocmai de-aceea!… Ce-ai făcut cu „Textiliana"?

PANȚÎRU: Ezită… Nu sunt decişi… Vor garanții…

ŞTEFAN: Cere-mi pe Caramanidis la telefon.

PANȚÎRU (*trece la telefon şi face numărul*): Allo! „Textiliana"? Pe d-l director general Caramanidis, vă rog… Cu d-l Ştefan Balint, de la *Națiunea conştientă*. (*Trece receptorul lui Ştefan.*) Ia-l cu binişorul… că e tare tipul…

ŞTEFAN (*la telefon*): Allo! Ascultă, paşaportarule! Mi se pare că ți s-a făcut iarăşi de străinătate… Uită-te bine în paşaport, că-ți expiră viza peste două săptămâni… Vrei să te trimit peste graniță? Nimic! Nicio reducere. La trei vii la mine cu cinci milioane… Banii toți, ai înțeles? Şase

luni! Mai mult nu pot să-ți prelungesc... Salutare. (*Închide.*)

PANȚÎRU (*căzut în transă de emoție la început, apoi de admirație*): De unde-ai ştiut de paşaport?

ŞTEFAN: Întâi m-am ocupat de paşaport şi pe urmă de textilele dumnealui...

PANȚÎRU: Asta zic şi eu filatură! Mi-ai dat o emoție! Ca la pocher, când mergi la culoare cu patru carale şi îți vine tot roşie la chenar. Credeam c-are să fie cupă. Şi uite c-a fost tot caro. Mi-ai plăcut, maestre! Eşti tare! Eşti cel mai tare om pe care l-am cunoscut în viața mea! Adică, ce zic eu pe care l-am cunoscut? Pe care l-am imaginat!

ŞTEFAN: Şi totuşi, te-ai îndoit de mine.

PANȚÎRU: Nu m-am îndoit! Dar am ezitat! La început, credeam şi eu, ca toată lumea, că eşti un om bun, cumsecade, cinstit. Chiar şi Zălaru credea la fel... Şi totuşi, parcă-mi spunea mie ceva, aşa, un şpuribus al meu, că d-ta eşti omul pe care-l caut. Când ți-a dat Zălaru lovitura, mi-am zis că e cea mai bună ocazie să mă conving. Şi ți-am făcut propunerea... Şi vrei să fiu sincer? Eram sigur că n-ai să primeşti. Îmi ziceam că prea îți cerusem mult... Mă şi jenam... Să te divorțezi... să te însori cu o paparudă ca Tița – mă ierți că gafez şi-i zic pe nume – şi să te vinzi unui tâmpit ca Ilie. Şi toate acestea pentru ce? Numai ca să te răzbuni pe Zălaru.

ŞTEFAN: Şi totuşi am primit.

PANȚÎRU (*în culmea admirației*): Dar cum ai lucrat! Lovitura cu sinuciderea a fost genială.

ŞTEFAN (*cu modestie*): Nimica toată...

PANȚÎRU: Ce nimica toată? Ge-ni-a-lă! Crezi că n-am priceput? Nu mai e nevoie de divorț... Lumea n-are ce să mai comenteze... Din cauza doliului, căsătoria cu Tița se face „numai civilă" şi fără invitați... Nici Tița, nici Ilie nu pot să aibă pretenții... Un văduv e un văduv! *Alaboner*! (*Un timp.*) Să mă ierți că vorbesc de morți, dar discuția primează.

ŞTEFAN: Eu nu am cultul morților.
PANȚÎRU: Nici nu e practic în afaceri... (*Un timp.*) Ai văzut piesa numită *Punctul negru*?
ŞTEFAN: Cred că da... De ce?
PANȚÎRU: Un singur punct negru e în toată combinația. N-ai putut să faci afacerea singur. Conu' Ilie te are la mână. Şi cu poliția şi cu Tița... Ea e cea mai grozavă ipotecă.
ŞTEFAN: Ce să fac, Panțîre dragă? Trebuie să suport şi să mă resemnez.
PANȚÎRU: Şi-aicea te admir, că poți... Eşti un martir al cauzei noastre...
ŞTEFAN: Fără Tița, suntem pierduți!
PANȚÎRU: Mie-mi spui? Un divorț acuma, Doamne fereşte! (*Bate-n lemn.*) Ştii ce-ar însemna?
ŞTEFAN: Prăbuşirea noastră, ştiu!
PANȚÎRU: Şi tocmai când am prins oleacă de cheag, nu fie de deochi (*Scuipă folcloristic.*)
TIȚA (*intră îmbrăcată de ieşit. Suficient de ridiculă. Totul nou, scump şi fără gust.*)
PANȚÎRU (*se ridică foarte amabil*): Sărut mânuşițele...
TIȚA (*îi întinde mâna înmănuşată*): *Bonjour*, Panțîrilă.
PANȚÎRU (*îi sărută galant mănuşa*).
TIȚA: Nu pupa mănuşa. Mi-o pătezi. Şi azi le-am pus. Şapte mii cinci, de la Djaburov.
PANȚÎRU: Coană Tițo! Ai o pălărie, o minune!
TIȚA: Model, şefule! De la Georges...
ŞTEFAN: Păcat că-ți vine prost...
TIȚA: Cum o să-mi vie prost? E model...
PANȚÎRU (*îi face semn lui Ştefan „s-o dreagă”*).
ŞTEFAN: Pălăria e frumoasă, dar ție îți vine mizerabil... Parcă eşti un cal de dric cu pampon în frunte...
PANȚÎRU (*acelaşi joc, mai crescut.*)
TIȚA: Ce, eşti nebun?
ŞTEFAN: Te-ai uitat în oglindă să vezi în ce hal eşti?
TIȚA (*uluită, nu găseşte replica*): Eu?

ŞTEFAN: Vorba lui Panțîru! Parcă eşti o paparudă.
PANȚÎRU (*parcă i-a dat cu ceva în cap*): Ce spirite sunt astea?
TIȚA (*un pas spre Ştefan*): Cu cine vorbeşti, domnule?
ŞTEFAN (*calm*): Cu tine. Cu fata lui Ilie Branț. Crezi că nu te mai cunoşti de sub rochie?
PANȚÎRU (*turbează*).
TIȚA: Fanache! Te-ai îmbătat...
ŞTEFAN (*dulce*): Din contra, Sevastițo! M-am trezit.
TIȚA (*nu ştie ce să creadă*): Îndrăzneşti să te exprimi despre mine în felul ăsta?
ŞTEFAN: Da, mămicule! Îndrăznesc!
TIȚA (*de indignare, o dă în franțuzeşte*): *Tu es fou! Que je creve şi je mens...*
ŞTEFAN: *Justement! Et je m'en fout!...*
PANȚÎRU (*îşi ia capul în mâini, dezolat*): Ai, ai, ai, ai!... (*Se clatină ca o chibritelniță cu arc.*)
TIȚA: *Tu te moques de moi?*
ŞTEFAN: *Oui! Je me moque de toi! (Îi imită accentul.)*
PANȚÎRU (*încercând un surâs spelb şi împăciuitor*): Glumeşte, coană Tițo. Te tachinează, nu vezi?
TIȚA (*tăioasă*): *Vous... Ne te mel pas dans la soupe... Reste la, comme il faut... (Lui Ştefan.)* Câte te priveşte pe d-ta, să te explici cu tata. M-ai insultat în casa mea.
ŞTEFAN: De zestre! ai uitat să adaugi...
TIȚA (*gest spre Panțîru*): Față de funcționarii tatii! Lasă, că te aranjez eu! După ce te-am adunat de pe drumuri şi te-am făcut om, îți iei nasul la purtare? Pe banii mei? Pe numele tatii?
ŞTEFAN: N-am nevoie nici de banii tăi, nici de numele ilustrului d-tale părinte. Nici măcar nu lucrez cu el... (*Gest spre pantofi.*)
PANȚÎRU (*înnebuneşte*).
TIȚA: Din ghetele lui nu umbli dumneata desculț acuma.
PANȚÎRU: De ce vă certați din nimic, pentru D-zeu?
ŞTEFAN: Pentru unii oameni, n-am nevoie de ghete. Îmi

ajunge piciorul.

TIȚA: Lasă, că-ți dau eu un picior de nu te vezi! Chiar astăzi dau divorț…

PANȚÎRU (*care se dă de ceasul morții*): Eram sigur, că până la urmă, se va spune şi cuvântul ăsta tragic. Dacă ne-am divorța aşa, coană Tițo, din orice fleac, ar dispărea căsătoria şi familia, care este cea mai nobilă instituție mondială…

TIȚA (*a înțeles ce-a vrut ea*): Ia Iasă-mă, domnule, cu nobilimea!… Ce tot mă atingeți la blazon? Cu banii mei, iau şi un principe consort de bărbat… (*Lui Ştefan.*) Portar la Zălaru o să ajungi. Am auzit eu că înainte ai fost cafegiu…

PANȚÎRU: E, acum, dacă am intrat şi în cafele…

ŞTEFAN: Vezi să n-ajungi prea târziu la tribunal…

TIȚA: Nu face pe Mefistofan cu mine… Ajung la timp, n-ai grijă. Şi să te muți din casă imediat, că te dau afară cu ordonanța prezidentului.

PANȚÎRU: Ce cuvinte grele! Ce cuvinte grele! Şi pentru ce, frate? Din nimic! Dintr-o scârbă de pălărie.

TIȚA (*culminează în vulgaritate*): Ia ascultă, mă? Mi se pare că ți s-a făcut să-ți cânte lăutarii în odăjdii?…

ŞTEFAN (*se amuză teribil*).

PANȚÎRU: Nu te supăra, coană Tițo. Am vrut să spun altceva… Asta cu pălăria a fost numai aşa. O comparație… O imagine!

TIȚA (*observând pe Ştefan că râde*): Lasă, că vedem noi cine râde la urmă. Sărăcie cu lustru! (*Iese furioasă şi trânteşte uşa.*)

PANȚÎRU (*copleşit*): Ce-ai făcut, coane Fănică, ce-ai făcut? Ne-am nenorocit! S-a dus dracului tot… Iarăşi trebuie s-o luăm de la început! N-am văzut ce ghinion pot să am! încep mereu şi nu sfârşesc niciodată!… O să mor începător.

ŞTEFAN (*serios dintr-odată*): Nu cred că tat-so o să poată renunța aşa de uşor la noi.

PANȚÎRU: O să-l monteze ea... Şi el ne demontează. Acuma, când afacerea e lansată, când e stăpân pe tot, ce nevoie mai are? Zălaru n-aşteaptă decât să-ți ia locul... *Conştiința* lui merge foarte prost...

ŞTEFAN (*pe gânduri*): La asta nu m-am gândit.

PANȚÎRU: Deşi duşmani de moarte, Ilie şi Zălaru au încă o mare afacere împreună. Contractul de furnituri, la armată. Ah! ce splendidă fraudă! (*Un timp.*)

ŞTEFAN: Trebuie neapărat să mă împac cu Tița. Să-i cer scuze. Îmi dau seama că am făcut o mare prostie.

ILIE (*intră din fund. E radios, „pimpant", plin de el. Mai elegant şi mai craidon ca înainte. Şi, fireşte, mai țopârlan, pe sub toate acestea*): Saltare şi frăție, leilor!

PANȚÎRU (*îi iese, servil, înainte*): Să trăieşti, coane Iliuță!

ŞTEFAN: Bună dimineața! (*Îşi dau mâinile.*) E! Cum a ieşit chestia de-aseară!

ILIE (*se aşază, cu un aer încântat*): E cineva pe-acilea, să ne-audă?

ŞTEFAN: Nimeni.

ILIE: Nici Tița?

Ştefan (*dulce*): Tițişor a ieşit în oraş.

PANȚÎRU (*aruncând lui Ştefan o privire complice, care înseamnă „nu s-au văzut încă"*): Tocmai c-avea o pălărie o minune! Când o vezi, poți să-i spui din partea mea.

ILIE: Dă-o-ncolo de pălărie! Stați să vă spun dafia! (*Lui Ştefan.*) Şi era fată, Fănică, să mă trăsnească Dumnezeu dacă mint.

PANȚÎRU: Cine, coane Iliuță?

ILIE (*făcând cu ochiul lui Ştefan*): Jenică nu ştie?

ŞTEFAN: Mi-ai spus să nu spun nimănui...

ILIE: Bravo! Dar el e băiatul nostru. Nu mă ascunz de el.

PANȚÎRU: „Monumentul tăcerii", coane Ilie...

ILIE: Pardon! Ăla sunt eu...

PANȚÎRU: Ce monument? Mata eşti „Mausoleul tăcerii".

ŞTEFAN: Ia spune, şefule!

ILIE: Întâi şi-ntâi, trebuie să-ți mulțumesc ție, dragă

Fănică! Fără ajutorul tău, nu făceam nimic. Fata făcea goange... Dar cum i-am pus în şampanie prafurile alea de mi le-ai dat, a şi adormit ca un pui de găină!... (*Minunat.*) Dar nu credeam, domnule, să fie fată!

PANȚÎRU: Pot să mai întreb o dată cine?

IUE: Şi drăguță, mă! Simpatică, inteligentă... C-am făcut şi oareşicare conversație la început. Şi modestă! I-am dat un inel, şi nici pe-ăla n-a vrut să-l ia.

ŞTEFAN: Ți-am spus eu că ține la d-ta dezinteresat...

ILIE: Tocmai de-aia îmi pare rău că dormeam când a plecat. Mă pilisem de şampanie şi m-a răzbit somnul. Tocmai de-aia vreau s-o invit la prânz la masă, pe trezite. Să-i spun că am intenții serioase... Că vreau să-i iau o casă cu chirie, să-i dau o leafă lunară...

ŞTEFAN: Prin urmare, e serios, „papa"?

ILIE: Nu-mi mai zice aşa, că eu n-am avut „Fraila" când eram mic... (*Gest spre măsuța Silviei.*) Azi n-a venit la slujbă, nu e aşa?

ŞTEFAN: Nu!

ILIE: Am învoit-o eu!

PANȚÎRU: Aa! De Silvia era vorba?

ILIE: Păi de cine credeai? De Duță?

PANȚÎRU: Felicitările mele, coane Iliuță... Ai dat lovitura!

ŞTEFAN: Ai avut noroc că nu ți-a dat-o şi ea... Pe viitor, să nu mai dormi când aduci femei străine în casă.

ILIE: Păi, ce? Silvia e străină?

ŞTEFAN (*calm*): Oricât! Femeile sunt curioase. Cotrobăiesc prin lucruri, prin sertare, prin casele de bani.

LIE: Bine, aşa... şi Silvica m-a rugat să-i arăt ce am în casa de bani.

ŞTEFAN: Şi i-ai arătat?

IUE: Aşa, un pic, ca să-i fac gustul.

ŞTEFAN (*acelaşi ton, egal*): Ştii cât te costă gestul ăsta?

ILIE: Ce să mă coste? Nu mă costă nimic.

PANȚÎRU (*care presimte ceva important, începe să-şi tamponeze nervos tâmplele cu batista*).

ŞTEFAN: Te costă 100.000.000 de lei…

IUE (*râde tâmpeşte*): Pe mine? Niciun milion. N-aveam cine ştie ce bani în casă, că-i ţin în safe.

ŞTEFAN (*se duce la birou şi scoate documentul*): Da, dar aveai asta!… (*Îi prezintă hârtia.*) Contractul cu Zălaru… Şi asta face exact 100.000. C00, pe care o să mi le dai ca să nu te bag la ocnă…

PANŢÎRU (*în culmea admiraţiei*): Ai! Ai! (*Muşcă batista.*)

ILIE (*îndobitocit, dintr-odată*): Fănică! De ce faci spirite de glumă de-astea cu mine? Ştii că am tensiune…

ŞTEFAN (*fără să ridice tonul*): Dar, azi-noapte, ca să bei ca un porc şi să batjocoreşti o fată cinstită, de ce n-ai avut tensiune?

ILIE: Fănică! Nu-ţi bate joc de mine.

ŞTEFAN: Tu de ce ţi-ai bătut joc de mine când m-ai obligat să mă însor cu fii-ta – „domnişoara” ciuruită de amanţi – şi m-ai ferecat în contracte, ca să-mi furi munca şi să mă ai rob toată viaţa?

ILIE: Fănică! Vorbeşti cu păcat. Eu te-am iubit ca pe copilul meu.

ŞTEFAN: Ştiu! Cum îşi iubesc escrocii copiii pe care îi trimit prin localuri, să-şi rupă oasele, ca să le aducă banii afară, la uşă.

ILIE: Fănică, mă omori!

PANŢÎRU (*timid*): Să-ţi dau un pahar cu apă, coane Ilie…

ILIE (*cu dezgust*): Du-te dracului, vierme…

PANŢÎRU: Viermii să mă mănânce dacă ştiam ceva… Dar lovitura… Rămâne lovitură! (*Lui Ştefan.*) Magistral, maestre!…

ILIE (*copleşit*): Să-mi facă mie Silvica asta? Să mă îmbete şi…

ŞTEFAN: Nu te-a îmbătat… Ţi-a plătit polița. Te-a adormit… Dar ei i-am dat o doză mai mare de narcotic să-ţi pună în şampanie. Ca pentru un bivol ca tine… Ţi-a pus-o mai târziu… ca să adormi când se deşteaptă ea… ca să poată opera în linişte…

PANȚÎRU: Grandios!

ILIE (*îşi varsă focul pe el*): Ce e grandios, mă, fir-ai al dracului să fii, că tu m-ai băgat!

PANȚÎRU: Ideea, coane Ilie. Parc-ar fi din Sherlock Holmes…

ŞTEFAN: Chiar de-acolo am luat-o! Viața e cel mai ingenios roman de aventuri… Şi tocmai de aceea, cel mai pasionant. (*Alt ton, sec.*) În concluzie: în schimbul acestui document, care înseamnă pentru d-ta minimum zece ani puşcărie, pretind următoarele: întâi: divorțul cu Tița; al doilea: polițele înapoi şi ipoteca radiată; al treilea: îmi vinzi – fără bani, fireşte – partea d-tale din afacerea noastră. Vreau să rămân singurul ei stăpân.

ILIE: Dar bine, Fănică…

ŞTEFAN: Ai timp de gândire până mâine la opt de dimineață, când afacerea trebuie să fie tranşată. Dacă nu, până la prânz, mă fac forte să fii arestat.

PANȚÎRU (*a rămas înlemnit. Chiar la atât nu se aştepta nici el*).

TLIE: Mă laşi sărac, Fănică.

ŞTEFAN: Te las cu ce-ai avut. Cu fabrica şi cu fata.

TLIE: Şi o sută de milioane pe care le-am băgat în afacere?

ŞTEFAN: Alea înseamnă onorariul meu de ginere şi leafa mea de servitor…

HTE: Fură-mă mai cu milă, Fănică! Poftim! Îți dau polițele şi ipoteca. Divorțezi… Să-mi rămână numai partea… Să fim asociați în regulă… Mă laşi pe drumuri, Fănică…

ŞTEFAN: Unde scrie că trebuie să fii bogat? De ce tu, şi nu eu?

TLIE: Eu am muncit ca să fac avere…

ŞTEFAN: Minți. Ai furat! Când ai făcut primele ghete, în serie, ai furat sărăcimea care ți le cumpăra… Le vindeai tălpi de carton şi căpute de meşină… Dar desculții te blestemau şi ți le cumpărau mai departe, fiindcă erau ieftine… Ai ştiut, la început, să furi puțin, dar sigur. Pe urmă, te-ai lansat. Ai început să furi şi singur şi mult.

Când te-ai îmbuibat de bani, ai început să cumperi tot: minte, cultură, ambiție, demnități... femei. M-ai cumpărat şi pe mine, pe nimic, ca pe o piele de bou pe care s-o tăbăceşti cum vrei şi s-o arunci pe piață cât mai productiv, schimbată în pantofi de lux. E, ți-a venit scadența... Gândeşte-te până mâine, la opt!

ILIE (*se ridică, dărâmat sub propria lui greutate*): Bine, Fănică! Dacă tu crezi că e bine ce faci... n-am încotro. Mai bine furat decât în puşcărie... (*Moale ca o lăuză.*) Saltare şi frăție!

ŞTEFAN (*îl lasă să se apropie de uşă, apoi strigă*): Papa! (*Începe să râdă.*)

ILIE (*deodată, inundat de o fericire tâmpească*): Ai glumit? (*Se apropie.*) Ştiam că tu nu eşti în stare să faci aşa ceva... Era imposibil!

ŞTEFAN: Lasă chestia de adineauri. Aia e o chestie tranşată...

ILIE (*se-ntunecă iar*): Ce mai vrei atunci?

ŞTEFAN: Vreau să te-ajut să-ți scoți ceva din pagubă... în afacerea furniturilor, eşti tovarăş cu Zălaru. E în aceeaşi situație cu d-ta. Dacă mi-l aduci aici, ce scot de la el reduc de la tine.

ILIE: Pe onoarea ta?

ŞTEFAN: Mai crezi în onoarea mea?

ILIE: Ştiu eu în ce dracu să mai cred?

ŞTEFAN: Cheamă-l la telefon...

ILIE (*zăpăcit se duce la telefon*): Nici nu mai ştiu ce mă-sa număr are...

PANȚÎRU (*repede*): 8.15.72

ŞTEFAN: Ai memorie bună!

PANȚÎRU: Îmi trebuie ca să-mi aduc aminte de toți şi de toate.

ILIE (*face numărul*): Allo! D-l Zălaru, vă rog... La „aparat" Ilie Borcănescu!... (*O clipă.*) Allo! Da, eu sunt, eu! Saltare şi frăție... Dă-l dracului de vânt care m-aduce, că m-aduce prost. Trebuie să ne vedem urgent. Mi s-a furat

contractul cu furniturile... Cum, necum, asta e situația. Muierile m-a omorât... Te aştept imediat la ginere-meu acasă... Dacă nu vii, am pus de mămăligă amândoi... Contractul e la ginere-meu în mână... Bine. Te aştept. Saltare şi frăție! (*Închide.*) Vine acu!

ŞTEFAN (*pune documentul în buzunarul halatului, împreună cu un revolver, pe care îl scoate din sertarul biroului, vizibil*): Pe mine mă iertați cinci minute. Mă duc să mă schimb. Nu pot să primesc pe un domn ca Zălaru în halat. Panțîre! Dă dispoziții să v-aducă câte-o cafea...

PANȚÎRU: Dacă, în tinerețe, aş fi inventat balonul cu cârmă, nimeni nu şi-ar fi adus aminte de asta. Dar fiindcă am vândut cafea, mi se aminteşte de zece ori pe zi...

ILIE: Fiindcă balon cu cârmă nu bea nimeni, dar cafea bea toată lumea...

ŞTEFAN (*din casă*): Ai auzit? (*Iese.*)

TIȚA (*intră ca o furtună. Lui Ilie, care stă abătut pe scaun*): Am fost la fabrică după tine. Cred că ai auzit ce s-a-ntâmplat. Divorțez imediat.

ILIE: Bine, tată! Dacă vrei să te divorțezi, ne divorțăm...

TIȚA (*surprinsă*): Fără să mă întrebi de ce?

TLIE: Păi, dacă zici tu, ce să te mai întreb?... De bine ştiu eu că nu se divorțează nimeni...

TIȚA (*țățeşte*): M-a insultat, tăticule! M-a zgornit din casă... M-a amenințat cu bătaia, te-a insultat şi pe d-ta şi toată familia...

ILIE: Foarte bine... Dăm divorț momentan. Chiar azi...

TIȚA: Daa? Dar ce eşti aşa grăbit?

ILIE: Păi de ce să mai pierdem vremea? Nu vă înțelegeți, nu vă înțelegeți, şi gata!

TIȚA (*nervoasă, bate din picior*): Nu mă divorțez!

ILIE: Ba te divorțezi...

TIȚA: Nu vreau!

ILIE: Ba o să vrei!... Eu nu pot să permit ca fata mea să fie insultată, bătută şi zgornită din casă. (*Dă cu palma în*

masă.) Scurt!

TIȚA: Aci e lucrătură la mijloc… Şi-a băgat dumnealui coada, cu siguranță. (*Arată pe Panțîru*.)

PANȚÎRU: Eu? Eu nici nu ştiu despre ce vorbiți… Mă gândeam la un film pe care vreau să-l văd. Eu sunt mult mai intelectual decât am aerul, aşa să ştii mata…

TIȚA: Dacă mă divorțez, să-l dai afară de la gazetă… Şi din casă să plece imediat.

ILIE: Astea sunt treburile mele. Am eu grijă.

TIȚA: Cerşetor să-l văd! Să se ducă la Paris, de unde-a venit… Pe malul gârlii de-acolo!

ILIE: Hai să mergem la advocat să facem acțiune… Tot mai am şi alte treburi cu el…

TIȚA: Să părăsească instantaneu domiciliul… meu.

ŞTEFAN (*intră pe replica ei*): Domnule Borcănescu!… Doamna va părăsi imediat domiciliul „meu”. Divorțul vreau să fie pronunțat în favoarea mea. Mi se va trimite o scrisoare în acest sens. (*Afectează, într-adins, un aer distant, care o scoate din răbdări pe Tița*.)

TIȚA (*întorcându-se către el*): Mă dai afară? Pe mine? Din casa mea de zestre? L-ai auzit, tăticule? (*Un pas spre Ştefan*.) Unde crezi că te trezeşti aici, mă banditule?!

ILIE (*aspru şi demn*): Sevastițo! Te rog să fii mai moderată… Ori suntem *gelemani*, ori mârlani… Haidea!

TIȚA: Nu plec până nu-mi iau lucrurile în primire.

ŞTEFAN (*pe acelaşi ton „de sus”*): Vă rămân neatinse, doamnă. Ca şi casa, care, fiind de zestre, vă revine de la sine, după divorț… Mâine trimiteți să vă ia lucrurile strict necesare…

TIȚA: Pleacă tu din casa mea…

ŞTEFAN: Nu pot. Deocamdată trebuie să ieşiți dv. ca să pot da divorțul eu…

ILIE: Hai, Sevastițo! Aşa e legea…

ŞTEFAN: Precum vedeți, eu vă trimit acasă cu tăticul. Nu vă dau afară cu „ordonanța prezidentului”…

ILIE: Care ordonanță?

PANȚÎRU: A prezidentului de tribunal. E concentrat şi are ordonanță…

ILIE: Atunci, Fănică, mâine la opt dimineața sunt aici…

ŞTEFAN: Bine, „papa”!

TIȚA (*cu silă*): Îmi place că vă mai tutuiți pe radicali… Phu!… (*O ia spre ieşire.*) Mi-e o silă de mi-e şi greață!

PANȚÎRU: Sărut mânuşițele. (*Se înclină.*) De la distanță, ca să nu mai pătez mănuşa…

ŞTEFAN: Şapte mii cinci… (*Se înclină.*) Doamnă!

TIȚA: Nu te bucura, că n-ai scăpat de mine. Ferfeliță te fac la tribunal, fir-ai al dracului să fii de ziarist!… *Viens, papa…* (*Iese, furioasă, cu Ilie.*)

PANȚÎRU (deschide brațele larg, într-un gest de adorație): Stăpânee! M-ai făcut knock-cut! Nici cu macaraua nu mă mai ia nimeni de lângă d-ta. Ce imaginație! Ce geniu în afaceri! Îi tăbăcim!

DUȚĂ (*intră cu un aer consternat*): Domnul director Zălaru…

ŞTEFAN: Să poftească.

DUȚĂ: Am înțeles. (*Iese, fund.*)

PANȚÎRU: Pot să rămân?

ŞTEFAN: Nu! treci dincolo…

PANȚÎRU (*trece în stânga*): Regret… O întâlnire ca asta… face să asişti…

ŞTEFAN: Hai, hai… Ieşi!

PANȚÎRU (*a ieşit*).

ZÂLARU (*intră. E acelaşi pe care îl cunoaştem… Cu o mai atentă preocupare vestimentară… Mai „domn” adică. Se cunoaşte intervenția Arabellei*): Bună ziua!…

ŞTEFAN: Idem!…

ZĂLARU: Mă iei de sus?

ŞTEFAN: Stai jos… (*Gest spre un scaun.*)

ZĂLARU: Fii scurt! Ce condiții pui? (*Rămâne în picioare.*)

ŞTEFAN: Ai revolver la tine?

ZÂLARU (*un rânjet*): Ți-e frică?

ŞTEFAN (*placid*): Nu! Da’ poate preferi să te împuşti…

ZĂLARU: Aş fi putut s-o fac acasă…
ŞTEFAN: Ca Mona!
ZĂLARU: Cred că în această discuțiune femeile n-au niciun rost!…
ŞTEFAN: Din contra. Joacă rolul principal…
ZĂLARU: Credeam că m-ai chemat la un şantaj, nu la o răzbunare…
ŞTEFAN: Ştii despre ce e vorba?
ZĂLARU: Da! Te-ai înțeles cu socru-tău şi ți-a dat documentul… El n-are ce risca… E socru-tău!…
ŞTEFAN: Te-nşeli! Nu mi l-a dat! I l-am furat.
ZĂLARU: Ai fost mai expeditiv ca mine.
ŞTEFAN: Te gândiseşi şi tu la asta?
ZĂLARU: Azi-noapte chiar…
ŞTEFAN: Atunci te-am sugestionat… Azi-noapte i l-am furat.
ZĂLARU: Câte parale vrei pe contract?
ŞTEFAN: Niciun ban…
ZĂLARU: Atunci, ce vrei?
ŞTEFAN (*calm*): Pe nevastă-ta.
ZÂLARU (*îl priveşte holbat*): Ce?
ŞTEFAN: Mâine de dimineață eşti arestat.
ZĂLARU: În primul rând, nevastă-mea nu depinde de mine. Depinde de ea…
ŞTEFAN: Tocmai! Îi explici situația în care te afli şi o rogi să te scape. Ştiu că eşti idolul ei!… Vreau să-i fărâm idolul şi să-i scuip pe bucăți…
ZĂLARU: N-ai să izbuteşti… Mă adoră!
ŞTEFAN: După primul an de puşcărie, o să te uite.
ZĂLARU: Eşti cel mai josnic om. N-ai nici măcar curajul tâlhăriei. Izbeşti prin femei.
ŞTEFAN (*reacționează*).
ZĂLARU (*face un gest*).
ŞTEFAN (*îndreaptă revolverul spre el*): Nu la buzunar, apaşule!…
ZĂLARU (*rânjeşte şi scoate batista din buzunar*): Ți-e teamă

şi de-o batistă…

ŞTEFAN: Am citit Othello. (*Pune revolverul la loc.*)

ZĂLARU: N-ai clasă, şefule! Ai avut numai noroc.

ŞTEFAN (*se uită la ceasul de la mână*): Aştept răspunsul încă două minute…

ZĂLARU: Arabella mi-a spus tot. Ai iubit-o…

ŞTEFAN: Da…

ZĂLARU: Ți s-a omorât nevasta din cauza ei.

ŞTEFAN: Da!

ZĂLARU: Ca să rămâi liber…

ŞTEFAN: Asta e tot ce ți-a spus?

ZĂLARU: Nu! Asta ți-o spun eu…

ŞTEFAN: Eşti deştept…

ZĂLARU: Află că Mona m-a iubit. Am fost primul ei amant…

ŞTEFAN: Tocmai de-aia. Vreau să-ți plătesc polița… Cu diferența că, tu, când ai avut-o pe Mona, ea nu era nimic pentru mine. Iar eu, când o am pe Arabella… e nevastă-ta… A venit timpul ca Zălaru să plătească polițele lui Codică.

ZĂLARU: Eşti diabolic.

ŞTEFAN: Da, îngere!

ZĂLARU: Eu am fost iubit pentru mine… Nu sub teroarea şantajului…

ŞTEFAN (*se uită la ceas*): Te previn că mai ai un minut. Ce curioasă e viața! Când te gândeşti că – în bucățica asta de cadran – stă libertatea unuia ca tine… Un simplu minutar te doboară mai rău ca un pumnal…

ZĂLARU: Am acceptat!

ŞTEFAN: Astă-seară, la zece, aştept pe doamna Zălaru aici. Dacă nu vine până la zece, inutil să se mai deranjeze…

ZĂLARU: Dacă aş avea o putere, te-aş strânge de gât.

ŞTEFAN: Ştiu, dar n-ai. A! Uitasem un amănunt. Contractul trece, bineînțeles, exclusiv în favoarea lui Borcănescu… Îi dai tu ceva la mână, ca să fie omul sigur.

ĂLARU: Asta e şperţul lui?

Ştefan: E despăgubirea chiulului pe care i l-ai tras cu *Conştiinţa*.

ZĂLARU: Magistral lucrat! Se cunoaşte că ai fost elevul meu…

ŞTEFAN (*conducându-l, precaut*): Eh, Codică dragă! Ce să-i faci? Tu nu ştii zicătoarea? Capra sare masa, iada sare casa…

Zălaru iese. Ştefan îţi aprinde o ţigară şi iese în dormitor. O clipă, scena goală. Apoi, dinspre oficiu intră Duţă.

DUŢĂ (*înnebunit aproape, ridică mâinile spre cer, într-un gest de sinceră dezolare*): Doamne! Doamne! Doamne! Nu ştiu ce să mai cred!…

PANŢÎRU (*intră din stânga, vesel, fericit*): Ce? Şi tu ai ascultat la uşă? Măgar eşti, mă!

Cortina repede

TABLOUL II

Cortina se ridică imediat, pe acelaşi decor. Perdelele sunt lăsate, lămpile aprinse. Acțiunea începe la zece seara, în aceeaşi zi.

Duță încearcă de dat o pasență, aşezat la o mescioară. Se uită la ceasul din buzunarul de sus al vestonului. Strânge cărțile şi le pune în buzunarul vecin.

SILVIA (*crapă uşa, din fund, încet, ca o răufăcătoare*): Aicea eşti? N-a venit încă d-l director?

DUȚA: Trebuie să pice, ți-am spus la telefon. Are musafiri la zece.

SILVIA (*intră*): Pe cine?

DUȚĂ (*ocoleşte adevărul*): Îi vine avocatul…

SILVIA: Crezi că aş putea să-i vorbesc un minut?

DUȚĂ: Ți-am spus la telefon să laşi mai bine, mâine dimineață… Astăzi s-au întâmplat atâtea aici?

SILVIA: Ce s-a-ntâmplat?

DUȚĂ: Lucruri de necrezut, domnişoară! Dacă nu l-aş fi auzit vorbind cu urechile mele… Eu cred că domnul director, nu mai e în toate mințile. El, aşa cum îl cunosc eu, să facă ce a făcut? Nu se poate! A intrat altul în pielea lui. Ăsta nu e Ştefănel al meu!… Nici conaşul Ştefan… Nici domnul director! Am dat şi-o pasență adineauri să mă conving şi mi s-a închis…

SILVIA: Şi cu mine s-a purtat azi-dimineață îngrozitor. Tocmai de aia am venit… Ştii că mi-am dat şi demisia.

DUȚĂ (*cu compătimire şi înțelegere*): Ştiu, d-ră, ştiu tot ce-ai făcut… (*Oftează.*) Tot ce-ai pățit…

SILVIA: De unde ai aflat, nene Duță?

DUȚĂ: De la uşi. E singurul meu păcat. Îmi place să aud ce vorbesc oamenii când sunt singuri. În felul ăsta îi cunosc mai bine. Şi mie mi-e drag să cunosc oamenii cu bunele şi cu relele lor. Azi m-a pedepsit Dumnezeu, o dată, pentru cât am ascultat toată viața. Mai bine rămâneam surd decât s-aud ce-am auzit… (*Ațintește urechile.*) Mi se pare că-i aud paşii… Hai la mine în odaie. Mai bine să nu te vadă… Că mi-a dat ordin să nu primesc pe nimeni.

SILVIA: Tița e acasă? (*Un gest spre dormitor.*)

DUȚĂ: Ehé! S-a țipit şi s-a isprăvit!… Şi pe ea a gonit-o… Lasă, că-ți spun eu toate… (*O ia de mină şi iese cu ea prin oficiu.*)

(Ştefan intră din fund, uitându-se la ceas. Îşi aprinde o țigară de foi, se aşază la birou şi desface ziarele de seară. Are un aer liniştit, de om stăpân pe el, căruia nu i se întâmplă nimic deosebit. Sună.)

DUȚĂ (*intră, după o clipă*): Să trăiți, domnule director…

ŞTEFAN: A telefonat cineva în lipsa mea?

DUȚĂ (*scoate un carnețel din buzunar*): A telefonat d-l Barbu, de trei ori până acum. A spus că vrea să vă vorbească neapărat astă-seară, că mâine pleacă la Paris. Zicea c-a găsit o ocazie. Şi-a mai zis să vă spun că (*se uită în carnețel*) „îndesata" a fătat…

ŞTEFAN: Bine! Altcineva?

DUȚĂ (*se uită în carnețel*): A telefonat şi conița.

ŞTEFAN: Da? Ce-a spus?

DUȚĂ: Nu pot să vă reproduc. Crez că era băută, să mă iertați de vorbă urâtă. Şi-afară de înjurături, a mai zis să vă spun că dumneaei este la o petrecere în oraş, cu crai şi că să-i lăsați uşa deschisă, că vine acasă cu dumnealor.

ŞTEFAN: Să-i laşi deschis la bucătărie... Panțîru n-a telefonat?

DUȚĂ: Ba da! A spus că trece astă-seară.

ŞTEFAN: Dacă vine, s-aştepte în sufragerie până îl chem eu...

DUȚĂ: Am înțeles. (*Un timp, bagă carnețelul în buzunar.*) A mai telefonat şi d-ra Silvia.

ŞTEFAN (*tace şi se uită la ziar*).

DUȚĂ: Mi s-a părut că plângea la telefon...

ŞTEFAN (*din ziar*): I-o fi murit cineva...

DUȚĂ: Aşa crez şi eu. I-o fi murit cineva!... (*Un timp.*) Am auzit că şi-a dat demisia de la noi, domnule director.

ŞTEFAN (*acelaşi joc*): Cine?

DUȚĂ: Domnişoara Silvia. Îmi pare foarte rău de ea. E singura persoană cu care m-am înțeles totdeauna în privința dv.

ŞTEFAN (*întoarce ziarul*): Cum adică, în privința mea?

DUȚĂ: Toți ceilalți vă cred un om rău... Un om care n-are nimic sfânt... care urăşte pe ăilalți oameni şi vrea să-i distrugă.

ŞTEFAN (*citind*): Şi voi sunteți de altă părere?

DUȚĂ: Noi suntem de altă părere... Deşi...

ŞTEFAN: Deşi, ce?

DUȚĂ (*îşi ia inima în dinți*): Deşi, față de tot ce vedem, n-ar trebui să fim.

ŞTEFAN (*lasă ziarul*): Şi nici să nu fiți, Duță. Pentru un om vorbesc numai faptele lui.

DUȚĂ: Da, aşa este. Mai depinde însă şi de ce le face. Când doctorul taie o mână, ca să scape un om întreg de la moarte, ce-are de-a face dacă curg şi câteva picături de sânge pe jos?

ŞTEFAN: Da! Dar când tai numai pentru plăcerea de a vedea cum curge sângele, pentru a vedea pe altul suferind, atunci nu mai e aşa, Duță!

DUȚĂ: Nu mai e aşa, domnule director! (*Sună telefonul.*)

ŞTEFAN (*la telefon*): Allo!... Ce-am auzit, dom'le? Pleci

mâine la Paris? (*Face un semn lui Duță că poate şi plece.*)

DUȚĂ (*iese*).

ŞTEFAN (*continuă să vorbească la telefon*): Ce ocazie? Fii serios, domnule! Cum o să pleci ca piccolo pentru pavilionul românesc de la expoziție? Astea sunt copilării. Bine, ştiu eu că, o dată ajuns acolo, le tragi chiulul, dar nu se poate. Vino neapărat să mă vezi astă-seară. Îți dau eu bani... Poate merg şi eu cu tine... Acuma nu, că aştept o vizită. După douăsprezece, când vrei. Sunt toată noaptea acasă, singur. Tița? E la chef, cu crai. (*Surâde.*) Lasă, că-ți explic eu ție. Vino negreşit... Da, da, mergem amândoi. Aproape sigur... La revedere. (*Închide telefonul.*)

DUȚĂ (*intră, barând trecerea lui Panțîru, care îl împinge din spate*): D-l Panțîru vrea...

PANȚÎRU (*dă la o parte pe Duță şi intră*): Numai un minut, maestre. Două vorbe şi plec. Absolut esențial.

ŞTEFAN: Cântă!

DUȚĂ (*iese.*)

PANȚÎRU (*se aşază*): Ştiu că te deranjez. Ştiu şi de ce. Dar nu pentru asta am venit. Nu sunt curios să aflu ce se-ntâmplă... Vreau însă să ştiu, ce-ai de gând?

ŞTEFAN: În ce privință?

PANȚÎRU: Mâine de dimineață vei fi stăpân, puternic. Până mâine dimineață ai învins tot. Ai tot. Zălaru la pământ. Eşti bogat, nevastă-sa în brațe... Ilie, sub talpă... Ce-ai de gând să faci? Mai scoți gazeta? Mai continui lupta? Declară-te.

ŞTEFAN (*nedumerit*): Ce vorbă e asta?

PANȚÎRU: Nu te supăra că gafez să-ți spun, dar d-ta nu eşti omul victoriilor!... Mi-e teamă că în clipa când ai învins complet, capitulezi. Toți marii criminali, dacă scapă de eşafod, sfârşesc călugări. Şi dacă mata capitulezi, eu nu-mi pot permite luxul ăsta. Eu n-am învins încă...

ŞTEFAN: Şi ce vrei de la mine?

PANȚÎRU: Am venit să te rog ca, în cazul când predai afacerea, să te gândeşti la mine.

ŞTEFAN: Vrei s-o iei tu?

PANȚÎRU: Eu? Nici gratis. M-am lecuit de gazetărie. Pot însă să plasez afacerea altuia. Lui Zălaru, de exemplu… Poate lui Drujan. De la d-ta, comision modest, că iau de la ei mai mult… Serviciu rapid…

ŞTEFAN: Bine, Panțîre. Dacă vreodată mă hotărăsc să renunț la tot ce am luptat o viață întreagă să realizez, sunt omul tău.

PANȚÎRU: Omul meu! Idolul meu, maestre!…

ŞTEFAN: Şi tu ce-ai de gând să faci, dacă te laşi de gazetărie?

PANȚÎRU: În orice caz, cafea nu mai vând. Şi nici nu mai beau, începând de azi. Prea mi se vede trecutul în caimac. Şi, e ceva foarte curios, maestre! Nu mă supăram când serveam cafele, dar pot să crap acuma, când comand. Nici n-am nevoie să-mi facă aluzie cineva. Îmi fac eu singur. (*Un timp*). Aşa că o să mă apuc de altceva! Întâi şi-ntâi, mă-nsor. Metresă am, slavă Domnului, două, îmi mai trebuie o nevastă ca să întemeiez o familie cumsecade. O să am copii, dacă o să pot să am. Şi dacă n-o să am, să fie sănătoşi. Cine are, să-i trăiască, cine nu, ce-i trebuie? Şi, pe urmă, m-am gândit să mă apuc de negoț. O întreprindere mare, ceva aşa, în genul fabricii lui conu' Ilie, m-ar aranja foarte bine.

ŞTEFAN (*s-a luminat acuma deplin*): Aha!

PANȚÎRU: E aşa de amărât acuma… Îi trebuie şi lui un sprijin.

ŞTEFAN: Da, da! Ideea nu e rea…

PANȚÎRU (*modest*): E! O idee acolo, să fie de rezervă, nu strică!… (*Un timp.*) Ai intentat acțiunea de divorț?

ŞTEFAN: Da.

PANȚÎRU: Să fie într-un ceas bun! (*Un timp.*) Ai să te miri că gafez, dar eu tot am să-ți spun ceva. Mie Tița asta mi-a fost totdeauna simpatică, în subconştientul meu… Nu zic… N-a trecut încă, de la toval la epidermă, dar nici nu

s-a ocupat nimenea de ea serios. Cel mai mare pension pentru o femeie e bărbatul! Notré Dame! Ele sunt numai Notredameze…

ŞTEFAN: Vasăzică, vrei să te însori cu Tița, seducătoiule!…

PANȚÎRU: Ce să fac? Dacă este un ce *sine qua non*…

ŞTEFAN: Te pomeneşti c-o şi iubeşti?

PANȚÎRU: Nu! Dar, astăzi după masă, conu' Ilie şi-a luat tensiunea… 25 maxima – 6 minima. Astă-seară chiar mănânc cu el. (*Surâde.*) M-a invitat la restaurant, înțelegi mata, mişcarea. Acolo nu mai e casă de bani.

ŞTEFAN: Merge şi Silvia cu voi?

PANȚÎRU (*felin*): Pentru moment, fata e puțin surmenată… (*Se ridică.*) Atunci, maestre, eu nu te mai rețin… Şi cred că nu te poți plânge de mine… Mă şi jenez ce sincer am fost. N-aş fi vrut însă să te supăr pe mata cu nimic. Nu că mi-e frică!… Dar te iubesc, maestre… Să n-am parte de viitorul meu dacă te mint.

ŞTEFAN: E reciproc, Panțîre! Întotdeauna am iubit canaliile perfecte.

PANȚÎRU (*cu un surâs subțire*): Mă onorezi, maestre. Complimentul ăsta, din partea dumitale, e aproape o diplomă.

DUȚĂ (*intră prin fund*): Doamna Arabella Zălaru.

PANȚÎRU: Eu te-am lăsat şi „*merde*", pentru vizită… Mă duc pe din dos… La revedere. (*Iese.*)

ŞTEFAN: Pofteşte pe doamna Zălaru. Să nu intre nimeni până nu sun…

DUȚĂ: Am înțeles. (*Iese şi revine, peste o clipă, introducând pe Arabella prin fund. Iese apoi prin oficiu.*)

ARABELLA (*ca întotdeauna, elegantă, frumoasă şi distinsă, se opreşte în prag*): Bună seara, Ştefane!

ŞTEFAN (*se ridică de la birou*): Bună seara, doamnă!

ARABELLA (*cu un surâs*): Trebuie să rectific şi să-ți spun şi eu „domnule"?

ŞTEFAN (*sec*): Eu aştept vizita doamnei Zălaru, indiferent de cine deține această onoare. Am de tranşat unele

chestiuni numai cu soția lui Bartolomeu Zălaru…

ARABELLA: Eu n-am venit la tine în această calitate.

ŞTEFAN: Atunci, trebuia să nu te mai deranjezi.

ARABELLA: Din moment ce-am venit, sper că pot să iau loc.

ŞTEFAN: Te rog…

ARABELLA (*se aşază şi aprinde o țigară*): Nu ştiu ce anume ai de tranşat cu d-na Zălaru, însă eu – Arabella – am de vorbit cu tine. Sper să-mi dai întâietatea.

ŞTEFAN: Timpul meu pentru această întrevedere este măsurat şi, obiectivele, precise. Ştii – sper – pentru ce te-a trimis soțul tău aici?

ARABELLA: Nu! M-a rugat numai să viu, ca să vorbesc cu tine.

ŞTEFAN: Ce?

ARABELLA (*sinceră*): Să caut să te conving să renunți la dușmănia pe care i-o porți din cauza mea. Fiindcă el e convins că-l urăşti numai din cauza mea.

ŞTEFAN: Asta e tot ce ți-a spus?

ARABELLA: Da. Mi-a mai spus că ai refuzat să stai de vorbă cu el, însă că ai admis să stai de vorbă cu mine… Ceea ce mi-a făcut o deosebită plăcere… (*Un timp, Ştefan o observă atent.*) Sunt, aşadar, o ambasadoare…

ŞTEFAN (*se convinge – după aerul ei neprefăcut şi senin – că e departe de realități*).

ARABELLA: Eu totuşi n-am venit să-ți vorbesc de Tolly.

ŞTEFAN: Îmi place diminutivul.

ARABELLA: De la Bartolomeu. E drăguț, nu?

ŞTEFAN: Cred că „Cerceluş” ar fi fost mult mai potrivit ca nume de intimitate.

ARABELLA: De ce „Cerceluş”?

ŞTEFAN: Când era în şcoală, soțul tău purta un cercel în ureche…

ARABELLA: Ce nostim! Mi se pare că e o superstiție.

ŞTEFAN: Nu! La țigani e o tradiție.

ARABELLA: La oameni bruni, vrei să zici.

ŞTEFAN: Nu! Nu-i spuneam ţigan fiindcă era brun. Era brun fiindcă era ţigan... E drept, pretindea că l-a făcut maică-sa cu unu Albu – un subprefect burlac căruia îi spăla „lenjurile” o dată pe lună – dar biata femeie protesta din toate puterile că l-a făcut, cinstit, cu „omul” ei.

ARABELLA: Nu ştiam că mama lui a fost spălătoreasă. Îmi spusese c-a fost institutoare.

ŞTEFAN (*vulgar, cu intenţie*): S-a exprimat, desigur, printr-o metaforă. Vrea să spună că învăţa feţele de pernă şi inexprimabilii să se zbicească pe frânghie.

ARABELLA (*îi ţine piept, rău impresionată de vulgaritatea lui*): În orice caz, nu văd nimic ofensator în... truda unei femei sărace.

ŞTEFAN: Şi nici nu e. Munca, de orice fel ar fi, e sfântă când e făcută cu bună-credinţă. „Tolly”, însă, se jeneză de amintirea mâinilor oneste, roşii de sodă şi de frecat, care se făceau – totuşi – seara, puf, să-i legene somnul. Nici nu ştie unde e îngropată mamă-sa. La mormântul lui Napoleon s-a dus, să-l viziteze, omagial. Dar la movilița de pământ sub care a putrezit carnea albă şi sfântă a mamei care l-a făcut şi i-a dat să sugă ţâţă asudată de muncă nu s-a dus nici măcar pe furiş. „Tolly” nu are trecut... Din toată copilăria lui n-a păstrat decât amintirea zoaielor. Scursorile tuturor copăilor în care jegul vieţii se bolboşează în clăbuci, l-au impresionat... Ţigănuşul deştept a înţeles filosofia zoaielor. Ţiganul matur a făcut din ea o meserie. Uită-te la el! Când vorbeşte, face zoaie la gură... Când scrie, face zoaie de stil... când gândeşte, creierii îi înoată în zoaie. Căci, ce şi-a zis d-l Bartolomeu Zălaru, în nopţile lui de insomnie, agitate de cupiditate şi de ambiţii? Toată lumea e de acord că viaţa e o albie în care oamenii îşi spală la infinit rufele murdare. Dar nimenea, nu i-a exploatat încă zoaiele. Asta a fost secretul reuşitei lui. Lăturile i-au adus tot: glorie, reputaţie, avere, situaţii, dragoste şi,

până în cele din urmă, şi pe d-ta... Eşti ultimul beneficiu al lăturilor...

ARABELLA (*stinge țigara, enervată*): N-aş fi crezut niciodată că poți fi atât de vulgar cu o femeie...

ŞTEFAN: M-ați subestimat, stimată doamnă!

ARABELLA: Nu e cavaleresc ce faci. Izbeşti un om, care nu e de față ca să-ți răspundă...

ŞTEFAN: Are o fermecătoare ambasadoare pentru asta. Îmi pare rău, totuşi, că nu i-am pus condiția să fie şi el de față astă-seară.

ARABELLA: La ce?

ŞTEFAN (*ironic*): La întrevederea noastră pasională.

ARABELLA: Pasională? Poate numai pentru patima pe care o pui să-l diminuezi în ochii mei. Nu izbuteşti însă, Ştefane! Tolly nu e omul pe care-l urăşti tu! Acela e creat de fantezia şi resentimentele tale. Nu uita că ați fost prieteni, ați fost colegi... Că soțul meu e un om căruia i-ai strâns mâna...

ŞTEFAN: Lupul s-a îmbrăcat în bunică, numai ca să poată frânge în dinți oasele fetiței cu scufiță roşie.

ARABELLA: Văd că îl urăşti mai mult decât credeam. Speram că mai poate fi loc de o înțelegere între voi. Mărturisesc că am crezut, până la un punct, că eu sunt cauza duşmăniei tale... M-am înşelat. Constat că sunt alte resentimente, cu rădăcini mai vechi.

ŞTEFAN (*brusc*): Îți iubeşti bărbatul?

ARABELLA (*luată prin surprindere*): Ce-ntrebare!

ŞTEFAN: Precisă!

ARABELLA (*îl bravează*): Da! (*I se pare totuşi că a spus prea mult.*) Cred că-l iubesc. În orice caz, sunt convinsă că e un om care a ajuns prin munca şi mintea lui şi care – înzestrat cu calități excepționale – era natural să nu rămână anonim... Tolly e un mare talent... e un intelectual... un gânditor, în sfârşit, e un om deosebit din toate punctele de vedere...

ŞTEFAN: D-ta te scuzi sau te convingi acuma?

ARABELLA: Mă explic.

ŞTEFAN: N-am cerut niciun fel de explicație... Ai spus că-l iubeşti...

ARABELLA: Da...

ŞTEFAN: Ştii de ce te-a trimis aici?

ARABELLA: Ți-am spus...

ŞTEFAN: Te-a mințit! A fost prudent. Şi laş. I-a fost teamă că dacă afli motivul pentru care te trimete aici, refuzi să vii.

ARABELLA (*sincer nedumerită*): Dar pentru ce motiv, mă aflu aici?

ŞTEFAN (*calm*): Am, în mâinile mele, un document pe care – dacă îl produc mâine la prânz – Bartolomeu Zălaru, temutul polemist, omul muncitor, intelectual de rasă şi gânditorul ales, viitor ministru al educațiunii naționale şi soțul celei mai frumoase femei din Bucureşti, intră zece ani în puşcărie, fără replică posibilă, ca un bandit de ultimă speță...

ARABELLA (*înlemneşte*): Nu e posibil... Nu, nu, nu! Ştefane!... Nu pot să cred...

ŞTEFAN (*cu un gest, stăpân pe el*): Cheamă-l la telefon şi verifică.

ARABELLA: Nu, nu, nu e cu putință! Tolly, un bandit!

ŞTEFAN: N-a fost niciodată altceva. De la teza la care copia în şcoală şi până la palatul în care locuieşte azi, totul a fost făcut din impostură, din şantaj, din fraudă... Dejunul pe care l-ați luat la „Capşa", în ziua când m-a dat afară din redacție şi care v-a apropiat „sufleteşte", mi-l datorezi mie, nu lui!

ARABELLA: Ție? De ce? Mă invitase el...

ŞTEFAN: Da, dar prezența ta la dejunul acela, care a determinat căsătoria voastră, era o recompensă amabilă pentru omul care ți-a vândut casa de la Constanța. Şi acela am fost eu!...

ARABELLA: Nu e adevărat. El a vorbit cu ministrul în fața mea.

ŞTEFAN: Nici nu-l cunoştea. A scos priza de la telefon şi a vorbit în vânt, ca să-ți facă impresie… Cunoştea bine femeile pe latura lor „superioară”…

ARABELLA: Da, dar am fost eu personal la ministru, care m-a primit chiar în dimineața când vorbise.

ŞTEFAN: Fiindcă îi telefonasem eu, în prealabil, ministrului. Cheamă-l la telefon şi verifică… Credeam că dacă-ți vinzi casa şi nu mai ai nevoie de bani, te dezmeticeşti…

ARABELLA: De ce nu mi-ai spus?

ŞTEFAN: Fiindcă îmi arătase deja batista cu care îşi ştersese buzele de sânge după sărutarea cu care îi acontaseşi bunăvoința.

ARABELLA: Eşti nebun! În clipa aceea nu era nimic între noi…

ŞTEFAN (*calm*): Gândeşte-te bine…

ARABELLA (*îşi aminteşte*): A, da!… Ai dreptate… M-a sărutat în biroul lui, cu forța… o singură dată. Şi pe batistă era ruj, nu sânge.

ŞTEFAN: Indiferent. Pentru mine, erau acolo buzele tale mototolite peste monograma lui…

ARABELLA: Nu înțeleg pentru ce toate lucrurile astea nu mi le-ai spus atunci…

ŞTEFAN (*sec*): Trăia, Mona!

ARABELLA: Asta nu te-a împiedicat să te însori la o lună după moartea ei. Şi cu cine!

ŞTEFAN: Cu fosta logodnică a bărbatului tău… Cea căreia te-ai grăbit să-i iei locul…

ARABELLA: Eu m-am măritat după nunta ta.

ŞTEFAN: Dar eu văzusem batista înainte. Şi tot înainte văzusem pe Zălaru, după celebrul vostru dejun din separeu, la „Capşa”. Îşi sugea boabele de icre negre rămase în cariile dentare şi-ți descria anatomia. Îi priveam labele cu care te mângâiase şi cu care te reconstituia în spațiu, sub ochii triviali ai lui Panțîru. Era încântat… era exuberant… în sfârşit, porcul, pusese

râtul pe-un mărgăritar… Îşi grohăia beatitudinea…

ARABELLA: Se lăuda! Atunci nu s-a întâmplat absolut nimic…

ŞTEFAN: N-are importanță! Anticipa! Important era că tu… (*cu ură conştientă, tăioasă. Fără pic de lirism*) lumina singurătății mele morale… parfumul pe care nu l-am turnat pe haine şi m-am mulțumit numai să-l aspir, din respect pentru substanța lui, tu, lavaliera romantică a ultimei şi singurei mele tinereți, atât izbutiseşi să ajungi. O femeie „mişto", rătăcită între labele unui slujnicar, într-o cabină separată de restaurant.

ARABELLA (*se ridică jignită*): Dacă asta e tot ce crezi despre mine, e inutil să mai continuăm. Mă duc.

ŞTEFAN: Nu poți să pleci de-aici decât când vreau eu…

ARABELLA: Cine-a spus asta?

ŞTEFAN: Eu! Eşti în interes de serviciu…

ARABELLA: Ce-nțelegi prin asta?

ŞTEFAN: Eşti prețul restituirii documentului. (*Rău, cu voluptate.*) Eşti contravaloarea libertății idolului tău… De aceea te-a trimis aci… Să-i obții reabilitarea în brațele mele.

ARABELLA (*un țipăt*): Minți!

ŞTEFAN (*acelaşi joc*): Cheamă-l la telefon şi verifică…

ARABELLA (*rămâne o clipă, zăpăcită. A căzut pe scaun*): Şi tu ai primit?

ŞTEFAN (*calm, iarăşi*): Eu am cerut… E singura condiție pe care i-am pus-o. Tu, sau puşcăria!…

ARABELLA (*zdrobită*): Ştefane! De ce-ai făcut asta?

ŞTEFAN (*calm mereu*): Lucrurile pornesc foarte de departe… (*Se duce la birou şi caută la mapa cu „documente" ceva. Ia o scrisoare şi vine cu ea spre Arabella.*) Am aci scrisoarea pe care mi-a lăsat-o Mona când şi-a zburat creierii… Aici scrie pentru ce s-a omorât… Cine a omorât-o cu adevărat… Cine i-a pus revolverul în tâmplă şi i-a apăsat degetul pe trăgaci… Citeşte… (*Îi întinde scrisoarea.*)

ARABELLA: Nu… nu mai e nevoie… Acuma cred tot…

ŞTEFAN (*se duce şi pune scrisoarea la loc*): Tot îl mai iubeşti?

ARABELLA (*tace, puțin. Îşi stăpâneşte cât poate plânsul. Îl priveşte drept, decis*): Sunt la dispoziția ta…

ŞTEFAN (*o clipă e deconcertat. Apoi calm*): Dezbracă-te!

ARABELLA: Aici? (*Se ridică.*)

ŞTEFAN: Nu! În odaia Țiței!… (*I-o indică cu un gest.*)

ARABELLA (*cu o privire dură*): Preferam un grajd… (*Trece, dreaptă, spre odaia Țiței.*)

ŞTEFAN: Ți-am pregătit o pijama neagră. E culoarea mea erotică… Când eşti gata, te-ntorci… (*Un gest către covor.*) E un covor foarte bun pentru dragoste.

(Arabella îşi muşcă plânsul, împinge uşa şi intră. Ştefan sună. Duță intră imediat.)

ŞTEFAN: Adu şampanie!

DUȚĂ: Da, domnule director. (*Iese.*)

(Ştefan avansează un bar portativ, care se află într-un colț. Îl deschide şi scoate diferite sticle cu băuturi: whisky, coniac, gin… Scoate şi pregăteşte pahare potrivite pentru fiecare fel de băutură. Duță intră cu frapiera, paharele etc. Aranjează totul: fisticuri, migdale sărate etc. Sună telefonul.)

ŞTEFAN (*ia receptorul*): Allo! Nu, doamnă! Soția mea nu e acasă. E la un chef în oraş cu crai… Nu, doamnă! Eu nu fac farse la telefon… Cel mult, le răspund. (*Închide. Telefonul sună din nou imediat. Ştefan ia receptorul şi ascultă ce i se spune, amuzat.*) De ce faceți spirite, doamnă, pe acelaşi calapod? Mă obligați să scot telefonul din priză. (*Ceea ce face.*)

ARABELLA (*intră. E îmbrăcată într-o pijama neagră, pe care s-a căsnit s-o facă cât mai decentă. În picioare a păstrat*

pantofii ei, interpreta acestui personaj având grijă să stabilească, prealabil un raport estetic între pantofii proprii, cu care vine din oraş şi pijamaua „de ocazie”, pe care o îmbracă la Balint): Sunt gata… (Rămâne în uşă.)

ŞTEFAN: Poftim! (*O invită cu un gest.*) Eşti mult mai atrăgătoare când eşti îmbrăcată. (*O priveşte toată, neelegant.*)

ARABELLA: Te previn că sunt hotărâtă să suport toate necuviințele.

ŞTEFAN: Un pahar de şampanie? Un coniac? Gin? Whisky?

ARABELLA: Mulțumesc! Nu e nevoie…

ŞTEFAN: Curcanii se amețesc cu rom înainte de tăiere…

ARABELLA: Vreau sa fiu perfect conştientă de propriul meu masacru.

ŞTEFAN: Eşti sadică.

ARABELLA: Sunt indiferentă! (*Se aşază, face un gest către portțigaretul pe care l-a lăsat pe o mobilă, în apropiere…*) Mai am timp, să fumez o țigară?

ŞTEFAN: De grație, da… (*Se aşază şi o priveşte. Arabella fumează… Ochii-i se umezesc, discret, când – în sfârşit – se uită la el…*) De ce plângi?

ARABELLA: Ți se pare! Mi-a dat fum în ochi… (*Se domină.*)

ŞTEFAN (*scoate din buzunar documentul, după o pauză*): Poftim! (*I-l întinde.*)

ARABELLA: Ce e asta?

ŞTEFAN: Prețul sacrificiului d-tale… Contractul.

ARABELLA: Eu primesc plata după…

ŞTEFAN: Ai încredere?

ARABELLA: Desăvârşită! Bandiții țin mai mult la onoare decât oamenii cinstiți.

ŞTEFAN: E o remarcă foarte justă… (*Rar, privind-o adânc.*) Bandiții sunt uneori şi gentlemeni… (*Rupe contractul bucățele în timpul replicilor.*) Soțul dumitale, în acest moment, a redevenit un om de onoare, liber şi atotputernic… (*Rupe.*) Domnul Ilie Borcănescu – ex-socrul meu – a recâştigat cele o sută de milioane pe care

i le furasem… (*Rupe.*) D-voastră, ați redevenit o doamnă, căreia îi cer iertare că mi-am îngăduit s-o privesc o clipă în pijama… (*Rupe tot şi aruncă ultimele fărâme pe jos…*) *Iar eu am redevenit ceea ce am fost întotdeauna…*

ARABELLA (*cu putere, cu convingere, cu bucurie*): Un om bun! Un om generos! Un om drept…

ŞTEFAN: Nu! Un om sărac… un anonim… un ratat… (*Vrea să-şi toarne un coniac.*)

ARABELLA (*îl împiedică, venind lângă el şi apucându-l de umeri*): Ştefane! Ştefane! Ştefan al meu!… Cum să-ți mulțumesc? Uite, privirea asta bună, pe care o văd acum în ochii tăi, îmi redă încrederea în oameni, în viață, în tine, care, ai fost totdeauna pentru mine dincolo de oameni şi de viață… Ştefane! Să nu crezi că ceea ce am consimțit să fac era pentru soțul meu… ca să-l scap… ca să-l redau societății şi vieții mele… Pentru mine, omul acesta a murit în clipa când am înțeles că m-a trimis la tine în loc să se împuşte. Cum aş putea iubi un om care, în clipa când mă ştie cu tine, aşteaptă liniştit acasă să-i aduc libertatea, cu prețul pe care îl cunoaşte şi pe care l-a tocmit.

ŞTEFAN: Atunci de ce-ai primit târgul?

ARABELLA: Ca să mă pedepsesc, Ştefane. Să-mi pedepsesc carnea care a greşit ca să te doară atât. Carnea care te-a înşelat şi pe care vreau s-o sfâşiu de pe mine, până o rămâne din ea numai sufletul – gol, curat – sufletul, care nu te-a înşelat niciodată… (*Pune capul pe umărul lui.*) Iartă-mă, Ştefane, că nu te-am înțeles, că n-am ştiut să te aştept până ai fi crezut că trebuie să vii… să-mi vii.

ŞTEFAN (*liniştit. Îi mingâie părul*): Acum e târziu, Arabella! Dincolo de zidurile casei acesteia, mâine, viața ne va înghiți din nou pe amândoi. Mâine, eu nu mai sunt nimeni şi nimic. Mâine, haita – scăpată din capcană– îşi va arăta iarăşi colții ascuțiți de nemâncare…

ARABELLA: Mâine, nu va şti nimenea nimic. Eu n-o să vorbesc. Îi telefonez acuma chiar lui Zălaru că nu accept

târgul, că viaţa mea lângă el s-a sfârşit din clipa asta, cu sau fără voia lui. Mâine, vei fi mai tare ca azi, Ştefane! fiindcă toţi ştiu că documentul e la tine... Te vor teme şi se vor gudura pe lângă tine mai departe... Tu meriţi să fii ce eşti. Fiindcă puterea ta ştiu că va fi a celor slabi... că averea ta va fi bogăţia lor... Iar eu voi fi fericită să împart cu tine ceasurile care ne-au mai rămas şi mai ales pe cele care ni le-am furat...

ŞTEFAN: Arabella mea... (*O sărută lung.*)

ARABELLA (*cu o supremă înălţare*): Vreau să fiu a ta, Ştefane!...

ŞTEFAN: Dragostea mea! (*O ia în braţe.*)

SILVIA (*deschide violent uşa dinspre oficiu, cu revolverul în mină. Îl ţinteşte pe Ştefan*): N-o să fii fericit, câine.

ARABELLA (*dă un ţipăt... Degajează de lângă Ştefan*): Nu!

SILVIA (*scapă revolverul din mână. Revolverul cade pe un scaun, alături. Rămâne, năucă, în locul unde a ajuns în drum spre Ştefan... Uşa dinspre oficiu a rămas deschisă*): Pentru ea m-ai trimis să fur... m-ai trimis să fur... să-mi spurc carnea şi să-mi sânger inima... Pentru ea ţi-ai ucis nevasta... pentru ea ai furat şi ai chinuit...

ARABELLA: Ştefane! E nebună!

SILVIA: Da. Nebună de dragoste, doamnă! Nebună de lacrimi... Nebună de durere. Dacă m-ar fi omorât, n-ar fi fost nimic. Dar omul acesta mi-a ucis inima.

ŞTEFAN (*pe un ton de iluminat, în crescendo continuu*): Haide, domnişoară! Ia revolverul şi trage!... Trage!... Ce mai aştepţi? În sfârşit! Văd şi eu primul gest de revoltă... Primul, în ticăloşia în care trăiesc... Nu-l opri la jumătate! Trage, fetiţo!... De ce rabzi? De ce răbdaţi? De ce suferiţi mereu, de la puternici, de la hoţi, de la răi? De ce nu muşcaţi pumnul care vrea să vă gâtuie? De ce nu despicaţi cu barda ţeasta în care încolţesc gândurile împotriva voastră. Ce-am făcut eu cu tine, fac puternicii cu voi toţi... cei mici, cei harnici, cei curaţi, cei umili. Vă adorm cu prafuri dulci, ca să vă rupă oasele şi sufletele

pe canapelele tuturor Borcăneştilor din lume! Muriți de foame, în timp ce ei îşi râgâie belşugul... Spinările voastre încovoiate de muncă se arcuiesc în burțile umflate de trândăvie!... Haide, fetițo! (*Silvia, ca hipnotizată, începe să întindă – pe replici – mâna spre revolver.*) Nu ezita... (*Ştefan îi urmăreşte mâna, cu ochi ficşi, de nebun liniştit.*) Trage, Silvia!... Glonțul tău va fi simbolic... Va intra în capul meu, ca să vâjâie tâmplele unei lumi întregi... Aceea care vă fură, vă spurcă, vă exploatează... Care trebuie să dispară sub trăsnetul dreptății voastre... Haide... Pune mâna pe armă... Dacă nu mă împuşti acuma, mâine voi fi iarăşi fericit... Şi eu n-am dreptul să fiu fericit... Pentru că sunt bun şi omul bun trebuie să ispăşească...

ARABELLA (*observă gesturile mecanice ale Silviei din ce în ce mai apropiate de revolver*): Ştefane!...

ŞTEFAN (*cu ochii numai la Silvia*): Haide, domnişoară, pentru D-zeu! Ai curajul dreptății dumitale. Trage!... Haide... Ocheşte...

SILVIA (*sub sugestia lui, apucă revolverul*).

ŞTEFAN: De ce-ți tremură mâna? Trage, Silvia... Trage...

(Arabella face un pas spre el. Glonțul porneşte, o dată cu urletul Arabellei. Care a văzut degetul apăsându-se pe trăgaci. Ştefan cade mort pe canapea, cu un surâs de mare satisfacție încremenit pe buze. Cel cu care a murit.)

DUȚĂ (*intră în goană, înnebunit, dinspre oficiu. Într-o clipă se lămureşte. Se repede la cadavru*): Ştefănică al nenii!... De-aia te-am crescut mare?... (Îngenunche lângă mort.)

(Arabella dispare în dormitor în timpul replicilor lui Duță. Silvia a rămas, înnebunită, în locul de unde a tras. E țeapănă, lividă, ca un om căruia tot sângele i s-a scurs în pământ.)

DUȚĂ (*întinde încet cadavrul pe canapea, îi închide ochii, îi împreunează mâinile, apoi se pleacă şi i le sărută. Se întoarce şi priveşte cu milă spre Silvia*): Dumneata?

SILVIA (*confirmă, năucă, din cap*).

DUȚĂ: Dumnezeu să te ierte… (*Ia revolverul de jos şi îl pune lângă mort.*)

(Silvia priveşte absentă tot ce se întâmplă.)

BARBU (*intră din fund. Priveşte o clipă tabloul, aiurit. Apoi se apropie de Ştefan. Ţipă*): Fănică!… (*Îl zguduie.*) Fănică! (*Lui Duță, tare.*) Ce e asta? (*Îl zgâlțâie.*)

DUȚĂ: S-a împuşcat adineauri… (*Cu ochii în lacrimi.*)

BARBU (*se apropie de mort*): Ce-ai făcut, Fănică? (*Fără niciun fel de patetism.*) M-ai lăsat să plec singur la Paris… (*Se uită lung la el.*)

(Silvia îngenunche în locul unde se află şi îşi împreună mâinile deasupra lui, ca pentru rugăciune.)

BARBU: Stinge luminile, Duță!

(Duță stinge luminile.)

BARBU: Am să-i spun ceva, pe întuneric… Sssstii… Numai lui. (Se aşază lângă cadavru şi începe să fluiere foarte încet, imitând acordeoanele din Montmartre: „Sur les Boulevards de Barbès a Clichy”. (*După primele măsuri, se aude o detunătură, din dormitor.*)

(Silvia se roagă, fără să clipească.)

DUȚĂ: Conița Arabella… Era dincolo în odaie!… (*Aleargă în dormitor*).

BARBU (*se pleacă la urechea lui Ştefan şi îi şopteşte*): Fănică! Arabella a plecat cu tine!… (*Reia cântecul încet,*

ca un ecou depărtat, până când se lasă, foarte încet).

---- Cortina ----